

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK DİLİ BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GEÇ DÖNEM ÇAĞATAY TÜRKÇESİ İLE
YAZILMIŞ BİR HİKÂYE GÜLDESTESİ
(İNCELEME-METİN-DİZİN-TIPKIBASIM)

Esra GEÇER USLU
2501190146

TEZ DANIŞMANI
Dr. ÖĞR. ÜYESİ Aşlı ZENGİN

İSTANBUL-2023

ÖZ

GEÇ DÖNEM ÇAĞATAY TÜRKÇESİ İLE YAZILMIŞ BİR HİKÂYE GÜLDESTESİ (İNCELEME-METİN-DİZİN-TIPKIBASIM)

ESRA GEÇER USLU

Çalışmamızda Geç Dönem Çağatay Türkçesiyle yazılmış bir hikâye güldestesi yazım, ses ve yapı özellikleri bakımından incelenmiştir. Metin, üç halk hikâyesinden müteşekkildir. Yazma; Staatsbibliothek zu Berlin Kütüphanesi, İslami El Yazmaları bölümünde Ms. or. quart. 1294 numarası ile kayıtlıdır. Çalışmamızda nüshanın dijital ortamda taranmış görüntülerinden yararlanılmıştır.

Metnin transkripsiyonu yapılmış, ses ve biçim özellikleri incelenerek Klasik Dönem Çağatay Türkçesi, Özbek Türkçesi, Yeni Uygur Türkçesi ve Oğuz Türkçesi ile mukayese edilerek karakteristik özellikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Son olarak metnin gramatikal dizini hazırlanmış ve kelimelerin kaynak dilleri belirtilmiştir. *Ekler* bölümünde Arap harfli nüshanın tıpkıbasımına yer verilmiştir. Çalışmanın dil ve folklor araştırmalarına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çağatay Türkçesi, Geç Dönem Çağatay Türkçesi, Yeni Uygur Türkçesi, Özbek Türkçesi, halk hikâyesi

ABSTRACT

AN ANTHOLOGY OF STORIES WRITTEN IN LATE CHAGATAI TURKISH (ANALYSIS-TEXT-INDEX-FACSIMILE)

ESRA GECER USLU

In this study, an anthology of stories written in Late Period Chagatai Turkish was examined in terms of its writing, phonetic, and structural features. The text consists of three folktales. The manuscript is registered as Ms. or. quart. 1294 in the Islamic Manuscripts section of the Staatsbibliothek zu Berlin Library. Digital images of the manuscript were utilized throughout this study.

The transcription of the text was performed, and its phonetic and formal features were analyzed to identify characteristic features by comparing it with Classical Chagatai Turkish, Uzbek Turkish, New Uyghur Turkish, and Oghuz Turkish. Lastly, the grammatical index of the text was prepared, and the source languages of the words were indicated. A facsimile of the Arabic-script version of the manuscript is provided in the appendix section. The aim of the study is to contribute to language and folklore research.

Keywords: Chagatai Turkish, Late Chagatai Turkish, New Uyghur Turkish, Uzbek Turkish, folktale

ÖNSÖZ

Çalışmamızda Geç Dönem Çağatay Türkçesi ile kaleme alınmış bir hikâye güldestesi incelenmiştir. Metnin transkripsiyonu yapılmış, ses ve biçim özellikleri tespit edilirken Eski Türkçe ve Doğu Türkçesine ait çalışmalardan ve sözlüklerden yararlanılmıştır.

Giriş bölümünde eserin kaynakları hakkında bilgi verilmiş ve varyantları incelenmiştir. Nüshanın tavsifi yapılmış ve metnin dil özelliklerinden bahsedilmiştir.

İnceleme bölümünde metnin yazım, ses ve biçim özellikleri başlıklar hâlinde incelenmiş ve metnin karakteristiğini ortaya koyan örnekler seçilmeye gayret edilmiştir.

Klasik Dönem Çağatay Türkçesi özelliklerini büyük oranda koruyan metinde Özbek Türkçesi, Yeni Uygur Türkçesi ve Oğuz Türkçesinin birtakım fonetik ve morfolojik tesirleri tespit edilmiştir. Bununla birlikte metindeki Yeni Uygur Türkçesi -bilhassa Kaşgar ve Yarkent- ağızlarına mahsus kelimelerin söz varlığına büyük oranda etki ettiği görülmektedir.

Metnin transkripsiyonu yapılırken imladaki düzensizlikler ve aslına uygun olmayan hatalı yazımlar mümkün olduğunca giderilmiştir. İlgili düzeltmeler dipnotlarda ve/veyahut *İnceleme* bölümünde belirtilmiştir.

Metnin özelliklerine uygun biçimde *Dizin* bölümü hazırlanmıştır ve incelenen Arap harfli nüsha *Tıpkıbasım* olarak çalışmaya eklenmiştir.

Başta yaşadığım her zorlukta beni destekleyen ve yol gösterici tavrıyla araştırma sürecimi kolaylaştıran tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Aslı Zengin olmak üzere İstanbul Üniversitesi Eski Türk Dili Bilim Dalındaki tüm hocalarıma şükranlarımı sunarım. Hayatımın her alanında olduğu gibi bu süreçte de yanımda olan sevgili eşim Abdülhamit Uslu'ya, aileme ve dostlarıma teşekkür ederim. Son olarak çalışmamı destekleyen Türk Dil Kurumuna teşekkürü bir borç bilirim.

Esra Geçer Uslu

İstanbul, 2023

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	ii
ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR LİSTESİ	vii
İŞARETLER LİSTESİ	ix
TRANSKRİPSİYON HARFLERİ	x
TABLolar LİSTESİ.....	xi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

İNCELEME

1.1. Yazım.....	9
1. 1. 1. Eklerin Yazımı	10
1. 1. 1. 1. İsimden İsim Yapım Eki +IIK.....	10
1. 1. 1. 2. İsimden İsim Yapım Eki +sIz	10
1. 1. 1. 3. Çokluk Eki	10
1. 1. 1. 4. Teklik Üçüncü Şahıs İyelik Eki	11
1. 1. 1. 5. Bulunma Hâli Ekinin Yazımı.....	11
1. 1. 1. 6. Ayrılma Hâli Ekinin Yazımı	11
1. 1. 1. 7. Yönelme Hâli Ekinin Yazımı.....	12
1. 1. 1. 8. Belirtme Hâli Ekinin Yazımı	12
1. 1. 1. 9. İlgi Hâli Ekinin Yazımı.....	13
1. 1. 1. 10. Bildirme Ekinin Yazımı	13
1. 2. Ses Bilgisi	13
1. 2. 1. Kapalı e (é).....	13
1. 2. 2. Ünlü Değişmeleri	15
1. 2. 2. 1. Yuvarlaklaşma	15
1. 2. 2. 2. Düzleşme	15
1. 2. 2. 3. Ön Damaksıllaşma	15
1. 2. 2. 4. Ünlü Düşmesi	15

1. 2. 3. Ünsüz Değişmeleri.....	16
1. 2. 4. Damak Uyumu (Kalınlık-İncelik Uyumu).....	19
1. 2. 5. Ünsüz Benzeşmesi	20
1. 2. 6. Kelime başı y- Sesinin Durumu	20
1. 2. 7. Ünsüz Düşmesi	21
1. 2. 8. Yer Değiştirme (Metatez)	22
1. 3. Biçim Bilgisi	22
1. 3. 1. İsim Çekim Ekleri.....	22
1. 3. 1. 1. İyelik Ekleri	22
1. 3. 1. 2. Hâl Ekleri.....	22
1. 3. 2. Fiil Çekim Ekleri	25
1. 3. 2. 1. Bildirme Kipleri	25
1. 3. 2. 2. Tasarlama (Dilek) Kipleri	27
1. 3. 2. 3. Bildirme Eki.....	29
1. 4. Metinde Okunamayan Kelimeler	29

İKİNCİ BÖLÜM

METİN

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DİZİN

3.1. Özel Adlar Dizini.....	141
SONUÇ.....	144
KAYNAKÇA	146
EKLER.....	152

KISALTMALAR LİSTESİ

Ar.	:	Arapça
a	:	Yazma nüshadaki yaprağın ön yüzü
a.g.e	:	Adı geçen eser
b	:	Yazma nüshadaki yaprağın arka yüzü
C	:	Cilt
çev.	:	Çeviren
Çin.	:	Çince
ET	:	Eski Türkçe
Far.	:	Farsça
Mo.	:	Moğolca
ö.a.	:	Özel ad
y.a	:	Yer adı
Y.Uyg.	:	Yeni Uygur Türkçesi
Uyg. T.	:	Uygur Türkçesi
S	:	Dergi sayısı
s.	:	Sayfa sayısı
Soğd.	:	Soğdca

- DLT** : Ercilasun A., B., Akkoyunlu, Z., **Dîvânu Lugâti't-Türk (Giriş-Metin-Çeviri-Notlar-Dizin)**, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2015.
- EDPT** : Clauson, Sir Gerard, **An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish**, Oxford, At The Clarendon Press, 1972.
- ENN** : Necip, E. Necipoviç, **Yeni Uygur Türkçesi Sözlüğü**, çev. İklil KURBAN, Şanghay, 2016.
- GİL** : **A Chinese-English Dictionary** (1912). Taipei: Repr. by Ch'eng Wen Publishing Company, 1972.
- GJ** : Jarring, Gunnar, **An Eastern Türki-English Dialect Dictionary**, Lund, 1964.
- İL** : Yakub, A., Geyurani, G., Hivil, Z., Kadir, İ., Abdurrahman, H., Emet, A., Nur, P. **Uygur Tiliniñ izahlık lugiti**, Urumçi, Milletler Neşriyat, 1999.
- HTS** : Ünlü, Suat, **Harezmi-Altınordu Türkçesi Sözlüğü**, Konya, Eğitim Kitabevi, 2012.
- KITS** : Toparlı, R., Ilgın, A., **Kıpçak Türkçesi Sözlüğü**, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2006.
- KY** : Yıldırım, F., **Kaşgar ve Yarkend Ağzı Sözlüğü**, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2007.
- KTS** : Ünlü, Suat, **Karahanlı Türkçesi Sözlüğü**, Konya, Eğitim Kitabevi, 2012.
- LB** : Aliyeva, Minara, **Lobnor Ağzı Üzerine Bir Araştırma**, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2005.
- LES** : Lessing, Ferdinand, D., **Mongolian- English Dictionary**, Los Angeles, University of California Press, 1960.
- TEKİN** : Tekin, Talat, **Makaleler II Tarihî Türk Yazı Dilleri**, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2023.

İŞARETLER LİSTESİ

- > : Değişmiş şekli gösterir.
- ~ : İki varyasyonu gösterir.
- < > : Metin tamiri yapılan kelimeyi gösterir.
- [] : Metin tamirini gösterir.
- [...] : Metinde okunamayan kısımları gösterir.
- ? : Şüpheli, belli olmayan durumları gösterir.
- +
-
- D : Tonlu /d/ ve tonsuz /t/ ünsüzü
- G : Ön damak /g/ ve art damak /ğ/ ünsüzü
- K : Ön damak /k/ ve art damak /q/

TRANSKRİPSİYON HARFLERİ

ا	a, ā, e	ط	ṭ
ء	ʾ	ظ	ẓ
ب	b, p	ع	ʿ
پ	p	غ	ḡ
ت	t	ف	f
ث	ṯ	ق	q
ج	c, ǧ	ك	g, k
چ	ǧ	ل	l
ح	ḥ	م	m
خ	ḫ	ن	n
د	d	نگ	ṅ
ذ	ẓ	و	o, ȳ, u, ū, v
ر	r	ه	a, e, h
ز	z	لا	la, lā
س	s	ی	ı, i, ı, y
ش	ş		
ص	ṣ		
ض	ẓ		

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1.	9
Tablo 2.	29

GİRİŞ

Çağatay Türkçesi için bugün yaygın olarak kabul edilen tasnif, János Eckmann’a aittir. Eckmann, Çağatay Türkçesini “Klasik Öncesi Devir” (Nevâyi’nin 1465’te ilk divanını düzenlemesine kadar olan dönem), “Klasik Devir” (Nevâyi ve çağdaşlarının yaşadığı dönem) ve “Klasik Sonrası Devir” (1600-1921) olmak üzere üçe ayırmaktadır. Ayrıca 17. yüzyıl ile 20. yüzyılı kapsayan Çağatay Türkçesinin son döneminde Alî Şîr Nevâyi’nin taklidinin yanı sıra Özbek mahallî unsurlarının tesirinden bahsetmektedir.¹ Bu tasnife göre, elimizdeki metin Çağatay Türkçesinin son dönemine aittir. XX. yüzyılın başlangıcında kaleme alındığı düşünülen metin için Geç Dönem Çağatay Türkçesi adlandırması tercih edilmiştir.

Geç Dönem Çağatay Türkçesiyle yazılmış metin, bir hikâye güldestesidir. Güldestenin nüshası; Staatsbibliothek zu Berlin Kütüphanesi, İslami El Yazmaları bölümünde Ms. or. quart. 1294 numarası ile kayıtlıdır.

Çalışmada nüshanın dijital görüntülerinden yararlanılmıştır. Nüsha, toplamda 41 varaktır ancak metin 75 sayfadan oluşmaktadır. Nüsha, kataloğa *Volkstümliche Scherzerzählung* “Nüktedan Halk Hikâyesi” adıyla kaydedilmiştir. Yazmada metnin müstensihine dair herhangi bir kayda rastlanmamıştır.

Güldeste, üç halk hikâyesinden müteşekkildir ve metnin tamamı mensurdur. Hikâyelerin girişinde halk hikâyesi geleneğine uygun biçimde “Öyle rivayet edilir ki” gibi kalıplaşmış ifadelerle yer verilmiştir. Yine geleneğe uygun biçimde hikâyeler “Doğruyu ancak Allah bilir”, “Allah’ım ümmet-i Muhammedi muradına eriştir” gibi ifadelerle sonlandırılmaktadır. Müstensih, metne besmele ile başlamıştır ancak hikâye

¹ János Eckmann, **Çağatayca El Kitabı**, çev. Günay Karaağaç, Ankara, TDK, 2017, s.21.

geçişlerinde yeniden besmeleye yer vermemiş ve yeni hikâyeye kaldığı satırdan devam etmiştir. Hikâyelerin bitimi kırmızı mürekkep ile işaretlenmiş ve ayırt edilmeleri sağlanmıştır.

Metne herhangi bir başlık verilmemiştir ve hikâyelerin kaynağına dair kesin bir bilgiye rastlanmamaktadır. Ancak müstensih, birinci ve ikinci hikâyeye başlarken “... *Câmi’ül-Hikâye içre andağ naql kılıpdurlar kim*” ve “... *Câmi’ül-Hikâye <içre> andağ aytıpdurlar kim*” ifadelerini kullanarak hikâyelerin kaynağına bir gönderme yapmaktadır. Bununla birlikte üçüncü ve son hikâyeye “... *andağ rivāyet kıtlurlar kim*” ifadesiyle giriş yapılması, hikâyelerin tek bir nüshadan istinsah edilmediği hatta üçüncü hikâyenin sözlü bir kaynağa dayandığı ihtimalini güçlendirmektedir.

Câmî’ü’l-Hikâye yahut *Câmî’ü’l-Hikâyât* adlandırması başlangıçta Arapça ve Farsçadan tercüme edilen yahut ulemeden derlenen dinî-didaktik eserlere verilen genel bir ad² iken zamanla halk hikâyeleri derlemeleri için de kullanılan bir ortak ad hâline gelmiştir. *Câmî’ü’l-Hikâyât* adı verilmiş birçok derleme hikâye mecmuası bulunmaktadır.³

Lund Üniversitesi Kütüphanesinde Jarring koleksiyonu Prov. 250 numarada *Câmî’ü’l-Hikâyât* adıyla kaydedilmiş bir yazma eser mevcuttur. Ancak bu yazma eser, dijital ortamda erişime kapalıdır. Bu nedenle çalışmamızda ele alınan metinle karşılaştırılamamıştır. Aynı koleksiyonda Prov. 34 numarada kayıtlı Kitâb-ı Câmî’ü’l-

² Meriç Harmanlı, “Muhlis İbnül-Hafızul-Kadi’ya Ait Bir Camiül-Hikayat Nüshası Üzerinde Sentaks İncelemesi”, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli, 2001 s.27.

³ Hasan Kavruk, *Eski Türk Edebiyatında Mensur Hikâyeler*, Ankara, MEB, 2016, s. 135-148.

Hikāye⁴ adlı küçük bir risale bulunmaktadır. Yalnızca küçük bir hikāye ihtiva eden bu metin, 2015 yılında Seyfullah Türkmen tarafından yayımlanmıştır. *Kitāb-ı Cāmī‘ü‘l-Hikāye* de 20. yüzyılın başlarında G. Jarring tarafından Kaşgar bölgesinde satın alınmıştır. Bu metindeki hikāyeyi çalışmamızla karşılaştırdığımızda bahsi geçen hikāyenin çalışmamızda yer alan birinci ve ikinci hikāyeyle benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir. *Kitāb-ı Cāmī‘ü‘l-Hikāye* ve metnimizde benzer temalar işlenmektedir. Hikāyelerin tümünde padişahlık, evlat edinme gibi benzer motifler yer almaktadır. Ayrıca çalışmamızdaki üçüncü hikāyede yer alan Hoca Sevdāger isimli bir kahraman, *Kitāb-ı Cāmī‘ü‘l-Hikāye*’de de karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenlerle hikāyelerin *Cāmī‘ü‘l-Hikāye* adlı ortak bir hikāye derlemesine dayanabileceği düşünülmektedir.

Çalışmamızda yer alan birinci hikāyenin Gunnar Jarring tarafından yayımlanmış iki varyantı mevcuttur.⁵ Jarring, yayımladığı malzemeyi nerede kaydettiğini açıkça belirttiği eserinde hikāyemizin varyantlarını Kaşgar’da derlediğini yazmıştır. Hikāyenin ilk varyantını *The tale of the bai and the ishan* “Bey ile İshan’ın Hikāyesi” adıyla, ikinci varyantı ise *The tale of mullah in love* “Âşık Molla Hikāyesi” adıyla yayımlamıştır. Jarring’in yayımladığı *Bey ile İshan’ın Hikāyesi* ile çalışmamız arasında olay örgüsü bakımından pek farklılık yoktur. Ancak çalışmamızdaki hikāye daha hacimlidir. *Âşık Molla Hikāyesi* ise olay örgüsü bakımından birtakım farklılıklar barındırmaktadır.

Üç hikāyede de ortak olarak bulunan unsurlar şunlardır:

⁴ Seyfullah Türkmen, “Kitāb-ı Cāmī‘a‘l-Hikāye”, Uluslararası Uygur Araştırmaları Dergisi, 2015/5, 58-68.

⁵ Gunnar Jarring, **Materials to The Knowledge of Eastern Turki**, C 2, Lund, Lund C. W. K. Gleerup, 1948.

1. Mollanın/işanın kıza aşık olması ve birlikte olmak istemesi
2. Kızın teklifi reddetmesi sonucu molla/işan tarafından iftiraya uğraması
3. Mollanın/işanın sözüne güvenilerek kızın babası tarafından öldürülmek istenmesi
4. Kızı öldürmekle görevli kişinin (kızın kardeşi yahut emir erleri) kızı öldürmeye kıyamayıp kızı serbest bırakmaları
5. Çölde yalnız başına kalan kızın padişahla karşılaşp evlenmesi
6. Padişahın kardeşi/veziri ile yalnız kaldığı bir durumda kendisine birliktelik teklif edilmesi ve reddetmesi sonucu çocuk/çocuklarının öldürülmesi ve kaçarak kurtulması
7. Kızın kişiliğini gizleyerek babasının hizmetine girmesi
8. Nihayetinde babası ve padişahın bulunduğu bir mecliste başından geçenleri anlatması ve sonucunda ona iftira edenlerin cezalandırılması

Eski Türk edebiyatı geleneğinde birçok örneği bulunan mesnevilerden biri de *Mihr ü Vefâ* mesnevisidir. *Mihr ü Vefâ* mesnevisinin sade bir dille kaleme alınmış mensur biçimi de mevcuttur.⁶ Çalışmamızda yer alan üçüncü hikâye, başkahramanları dolayısıyla *Mihr ü Vefâ* mesnevisiyle benzerlik göstermektedir. Ancak olay örgüsü incelendiğinde çalışmamızda yer alan mensur halk hikâyesinin *Mihr ü Vefâ* mesnevisinden oldukça farklı olduğu tespit edilmiştir. Bu iki anlatı, yalnızca başkahramanların adları ve birbirlerine kavuşmak uğruna uzun ve yorucu mücadeleler vermeleri neticesinde hem aşk hem devlet saadetine erişmeleri bakımından benzemektedir. Olay örgüsü farklı gelişen birden fazla *Mihr ü Vefâ* anlatısının

⁶ Hasan Kavruk, *Eski Türk Edebiyatında Mensur Hikâyeler*, Ankara, MEB, 2016, s. 131-133.

bulunmasından hareketle, mesneviden esinlenerek yeni halk hikâyelerinin ortaya çıktığı söylenebilir.

Yazmanın Tavsifi

Çalışmamızda ele aldığımız nüsha, Alman oryantalist Martin Hartmann'ın Doğu Türkçesi Yazmaları Koleksiyonu'na aittir. Hartmann, koleksiyonundaki Çağatay Türkçesi yazmaları için kısa ve özlü bir açıklama yaptığı *Die osttürkischen Handschriften der Sammlung Hartmann* adlı bir özet yayımlamıştır. Bu özette çalışmamızda ele aldığımız nüsha hakkında da çeşitli bilgiler kaydetmiştir. Yazma, 82 sayfadır ve her bir sayfa 9-11 satırdan oluşmaktadır. Nüshanın boyutu 22x17,7 ve 15,5x12,3-13,3 cm'dir. Yazmanın kâğıdı, geleneksel Hotan kâğıdıdır ve karton kapaklıdır.⁷

Hartmann, yayımladığı özette yazmayı 60 numara ile kaydetmiş ve eseri Kaşgar bölgesinden aldığını belirtmiştir. Yazma üzerine el yazısı ile 1905 kaydı düşülmüşse de Hartmann yayımladığı özette ilgili yazmayı 6 Aralık 1902 olarak tarihlendirmiştir.

Yazmanın kapağı yıprandığı için yeniden ciltlenip Prusya kartalı ile damgalanmıştır. Hartmann, çoğunlukla bir eser satın aldıktan hemen sonra yeri ve zamanı el yazmasının ilk sayfasına kaydetmektedir.⁸ Ancak Hartmann, yazmadan bahsettiği özeti 1904'te yayımlamıştır. Bu nedenle 1902 yılı doğru kabul edilmelidir

⁷ Martin Hartmann, "Die osttürkischen Handschriften der Sammlung Hartmann", **Mitteilungen des Seminars für Orientalische Sprachen**, Westasiatische Studien, 1904, s.1-21.

⁸ Aysima Mirsultan, "Martin Hartmann und seine Handschriftensammlung in der Staatsbibliothek zu Berlin", **Unter dem Bodhi-Baum**, 2017, s.225-233.

Eserin Dili

Metin, genel olarak Klasik Dönem Çağatay Türkçesinin ses ve şekil özelliklerini gösterse de az sayıda Özbek Türkçesi ve Yeni Uygur Türkçesi ses ve şekil özelliklerini de yansıtmaktadır. Bununla birlikte Klasik Dönem Çağatay Türkçesinden farklı olarak Oğuz Türkçesi tesiriyle birtakım ses değişimlerinin yazı diline girdiği görülmektedir.

Metinde Yeni Uygur Türkçesi söz varlığı dikkat çekmektedir. Metinde bulunan bazı kelimelerin bilinen yaygın anlamları dışında kullanımı, yerel ağızların yazı dilinin söz varlığına tesiri hususunda oldukça önemlidir. 20. yüzyılın başında telif/istinsah edilen metin, çağdaş Türk lehçelerinin yazı dili hâline gelmesini inceleme açısından dikkate değer örnekler içermektedir.

Söz Varlığı

Metnin gramatikal dizininde kelimelerin tamamının menşei belirtilmiştir. Dizinde yaklaşık 750 madde başlığı bulunmaktadır. Metinde yaklaşık 304 Türkçe, 229 Arapça, 207 Farsça, 6 Moğolca, 1 Soğdca ve 2 adet Çince kelime tespit edilmiştir.

Metinde altı (6) adet Moğolca kelime tespit edilmiştir: **aran** “zorla, güçlkle” (20b/8) <Mo. *aran* EDPT 232b, **bürke-** “başını örtmek” (30b/2, 1 kez) <Mo. *bürkü-* LES 150a, **çiraylık** “güzel yüzlü” (31a/9, 1 kez) <Mo. *çiray* LES 191a +Tr. +lık yapım eki, **tohta-** “durmak, durdurmak, rahatlamak” (10b/5, 3 kez) <Mo. *togta-* LES 815a, **uçra-** “karşılaşmak” (7a/10, 4 kez) <Mo. *uçra-* LES 859b, **yasa-** “düzenlemek” (24b/4) <Mo. *yasa-* EDPT 974a.

Metinde bir (1) adet Soğdca kelime tespit edilmiştir: **şük** “hareketsiz, sessiz” (10b/6, 3 kez) <Soğd. *şük*- EDPT 867b.

Metinde bir (1) adet Çince kelime tespit edilmiştir: **çunġ** “büyük, kocaman” (30b/3) (<Çin.) *çunġ* GİL 2, 880, **tenġ** “denk” (20a/1) (<Çin.) *tenġ* EDPT 511a, TEKİN 507.

Geç Dönem Çağatay Türkçesine ait metnimizin söz varlığı incelendiğinde klasik dönem metinlerinde yer almayan yahut farklı anlamlarda kullanılan kelimeler tespit edilmiştir. Yeni Uygur Türkçesi yazı dilinde ve Yeni Uygur Türkçesinin Kaşgar ve Yarkend ağızlarında kullanılan kelimeler dikkat çekmektedir. Bu kullanımlar, Çağdaş Türk yazı dilleri araştırmalarına katkı sağlamak amacıyla aşağıda sıralanmıştır:

alar- “öfkeden yüz ifadesinin değişmesi durumu” (37a/8) (<Yuyg. *alarmak* “öfke ile bakmak, yüz ifadesini öfke ile değiştirmek” KY 43 <ET *alar-* “to change colour” EDPT 150a)

alayt- “sert bakma” (30b/5, 2 kez) (<YUyg. *alaytmak* “sert bakmak” ENN 10b)

anġaġaça “o zaman” (6a/4, 2 kez) (<YUyg. *anġaġaça* “aniden, anında, o zaman” LB 464a)⁹

çarla- “gözetlemek” (2b/10, 4 kez) (<YUyg. *çarlmak* “müfettişlik etmek, gözetmek”, ENN 72b, *çarla-* “inspect” GJ 66 < ET *çarla-* EDPT 429b “yansıma ses”)

⁹ Klasik Dönem Çağatay Türkçesinde bir sınırlama eki olarak kullanılan -ğaça eki isme “-e kadar” anlamı katmaktadır. Ancak çalışmamızda yeni bir anlam tespit edilmiştir. Metinde Yeni Uygur Türkçesindeki işleviyle kullanılmaktadır. Filiz Meltem Uçar, “Çağatay Türkçesinde Sınırlama Hâli”, *Türklük Bilimi Araştırmaları*, S 29 s. 421-446, 2011.

dada “baba” (22b/6, 8 kez) (<YUyg. *dada* “baba” ENN 97, *dada* “baba” İL 495b, *dada* “father, dad, grandfather” GJ 79)

néçend “birkaç” (18b/9, 3 kez) (<YUyg. *niçand* “birkaç” KY 357, *néçend* “kaç” ENN 360 <ET *ne*: “what” EDPT 774a. + Far. *çand* Steingass 400a)

ögze “çatı” (2b/4, 8 kez) (<YUyg. *ögze* “çatı” ENN 380a, *ugza* “çatı, dam” ENN 69, *ögeze* “roof” GJ 217)

şāyed-ki¹⁰ “belki” (8b/10, 1 kez)

Metinde Ulaşılan Yeni Anlamlar/Kullanımlar

çapdu- “hazırlatmak”¹¹ (14a/2, 1 kez) (<Yuyg. *çapturmak* “dört nala koşturmak, kesici alet ile vurdurmak”, İL 409b *çaptur-* “oymak, delmek” LB 506)

çar- “seslenmek” (22b/6, 2 kez)

kaşka- “günün aydınlanması” (10a/1, 1 kez) (<YUyg. *kaşkamak* “parlamak” LB 448)

orun қош- “birliktelik, beraber olma” (24b/5, 3 kez)

¹⁰ Şarttan ziyade “belki” anlamıyla cümleye ihtimal kazandırmaktadır. bkz. Fatih Bakırcı, **Ömer Baki Hamse-i Nevayî -I- Ferhad ü Şirin**, 2016, s. 116.

¹¹ “Eski Türkçeden Çağdaş Türk Lehçelerine Çap- Fiili ve Türevleri” makalesi ve çalışmamızda kullandığımız tüm sözlüklerde bu anlamda bir kullanıma rastlanmamıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İNCELEME

1.1. Yazım

Harekesiz olarak kaleme alınan metinde bazı kelimelerin yazımında ünlü seslerin okunmasında kolaylık sağlama gayretiyle sesler harekeyle gösterilmiştir. **اول** *evvel* “öncelikle” (3a/6), **پُر** *pūr* “dolu” (22b/5).

Metinde, Arap harfli Türkçe metinlerde görülen yaygın geleneğe uygun olarak Türkçe kelimelerde başta, ortada ve sonda ünlü harfler gösterilmiştir. Ancak zaman zaman ünlülerin yazılmadığı da görülmektedir. Metinde ünlülerin yazımı düzensizdir.

Alıntı kelimelerin çoğu aslına uygun yazılmakla birlikte, bazı kelimelerin yazımında orijinaline uygun olmayan biçimde sesli harfler yazılmıştır: **پرویش** *perveriş* “beslemek” (13b/9), **مهوريني** *mühürini* “mühürünü” (17b/10), **سپاریش** *sipāriş* “takdim etmek, vermek” (38b/4). Metinde hemze (ء) çoğu zaman gösterilmemiştir: **واقع** *vaqı’a* “olay” (7b/6), **صحراغا** *şahrāğa* “çöle” (8b/6), **قضا** *kazā’a* “takdir” (36a/9).

Metinde bazı kelimelerin yazımında müstensih hatasından yahut Türkçeleştirmeden kaynaklanan yazım hataları mevcuttur:

Tablo 1.

Kelime	Metindeki Yazım	Transkripsiyon
hīsāb “hesap”	حساب	hīsāb (2b/1)
ḥayli “epey”	حيلي	ḥayli (26b/1)
ta’yīn “belli”	تعيندور	ta’yindür (7a/2)
dūkkān “dükkan”	دوكانني	dūkkānnı (17a/1)
neş’et “çıkma”	نشط	neşaṭ (9b/5)
el-ḥātīm-çe “kısaca”	الحا تيم چه	el-ḥātīm-çe (10b/5)
ġānim “ganimet alan”	غنيم	ġanīm (14a/10)
peydā (olmak) “ortaya çıkmak”	پايدا	pāydā (14a/10)

zībā “güzel”	زبا	zibā (22a/6)
tağyır “değişme”	تغير	tağyır (30b/7)
sefer “yolculuk”	صفر كا	şaferge (36a/3)
zenbīl “hasır sepet”	زنبل	zenbil (22a/4)

1. 1. 1. Eklerin Yazımı

Metinde Eski Uygur Türkçesi imla geleneğinin tesiriyle bazı ekler ayrı yazılmıştır. Ancak bu eklerin bitişik ve ayrı yazımlarının bir arada kullanıldığı da görülmektedir. Bu nedenle eklerin yazımında bir düzensizlik olduğu söylenebilir:

1. 1. 1. 1. İsimden İsim Yapım Eki +IIK

Metinde +IIK isimden isim yapım eki çoğunlukla ayrı yazılmaktadır: ملول ليق *melūl-lık* “üzüntü” (10a/8), يل ليق *yıl-lık* “yıllık” (22b/2), ملال لیک *melāl-lık* “üzüntü” (12b/10).

Ancak bitişik yazıldığı bazı örnekler de mevcuttur: ایشانچیلیک *īṣānçilik* (1b/7), چرایلیق *çirāylık* (31a/9).

1. 1. 1. 2. İsimden İsim Yapım Eki +sIz

+sIz isimden isim yapım eki metinde yalnızca bir kelimedede kullanılmaktadır. Ek daima ayrı yazılmıştır: غم سیز *gam-sız* “gamsız” (19b/1), (19b/2), (19b/3), (19b/4).

1. 1. 1. 3. Çokluk Eki

Metinde çokluk eki +IAr şeklindedir. Ekin bitişik ve ayrı yazımı bir arada kullanılmıştır. Metindeki bitişik yazımlara bazı örnekler şunlardır: کاروانلار *kārvān-lar* “kervanlar” (8a/7), لباسلار *libās-lar* “giysiler” (23a/7), کیمی جیلار *kémiçiler* (30a/8).

Ayrı yazımlara ise خلق لار *halk-lar* “halklar” (2b/11), دوشمن لار *düşmān-lar* “düşmanlar” (18a/8), یکت لار *yégit-ler* “yiğitler” (23b/3) örnek gösterilebilir.

1. 1. 1. 4. Teklik Üçüncü Şahıs İyelik Eki

Teklik üçüncü şahıs iyelik eki *+sI* ve *+I* metinde düzensiz yazılmaktadır: بالاسى *balası* “çocuğu” (9a/5), اتاسى *atası* “babası” (16b/4), غمى *gamı* (19a/1), تاروسقا *tarusıka* “tavanına” (28b/8), دروازەسىدىن *dervāzesidin* “kalesinden” (37a/4), اويىك *öyige* “evine” (11b/4), قەدى *qademi* (36b/6).

Metindeki bazı ayrı yazımlara örnekler şunlardır: همشیره سىنى *hemşîre-sini* “kız kardeşini” (3b/6), ايکى سى نى *iki-si-ni* “ikisini” (25a/3).

1. 1. 1. 5. Bulunma Hâli Ekinin Yazımı

Bulunma hâl eki *+dA* çoğunlukla bitişik yazılmıştır: الدىلارىدا *aldılarında* “yanından” (2b/2), قاشىدا *kaşıda* “yanında” (10b/2), وقتىدا *vaktıda* “vakitte” (25b/3), كىزماكدا *kezmekde* “gezmede” (8a/5), خىزمىتىدە *hizmetide* “hizmetinde” (16b/8), لىبىدا *lebide* “kıyısında” (35a/4).

Ancak metinde ekin ayrı yazıldığı örneklere de rastlanmıştır: شىكارگاه دا *şikārgāh-da* “avlakda” (6a/4), چاه دا *çāh-da* “kuyuda” (16a/8), يورت دا *yurt-da* “diyarda” (17a/5), طلب دا *talap-de* “istekte” (24a/5).

1. 1. 1. 6. Ayrılma Hâli Ekinin Yazımı

Ayrılma hâl eki *+dIn* çoğunlukla bitişik yazılmıştır: ایشاندین *îşāndın* “mürşitten” (3b/2), قولىدىن *kolıdın* “elinden” (7a/2), أرقامدىن *arqamdın* “arkamdan” (11a/5), اکا سىدىن *ekesidin* “erkek kardeşinden” (4b/7), بلىدىن *bélidin* “belinden” (25a/11), اولدىن *evvelidin* “baştan” (34a/3), دروازە سىدىن *dervāzesidin* “kapısından” (37a/4).

Ancak metinde ekin ayrı yazıldığı örneklere de rastlanmaktadır: *hacc-din* “hacdan” (3a/6), *‘ālem-din* “dünyadan” (19b/1), *vehmi-din* “korkusundan” (34b/9).

1. 1. 1. 7. Yönelme Hâli Ekinin Yazımı

Yönelme hâl eki *+GA* çoğunlukla bitişik yazılmıştır: *qudūḡa* “kuyuya” (7a/10), *toyumḡa* “düğünüm” (20a/5), *yotasıḡa* “kalçasına” (27a/9), *özlerige* “kendine” (3a/1), *ṭarafge* “tarafa” (9a/2), *közümge* “gözüm” (12a/1), *ölümge* “ölüm” (17a/8), *öyge* “eve” (22a/7), *Zeyrekge* “Zeyrek’e” (30a/2).

Ancak ekin ayrı yazıldığı örnekler de mevcuttur: *pādšāh-ḡa* “padişaha” (18b/2), *ḡa* *halk-ḡa* “halka” (32a/10), *ögze-ge* “çatıya” (3a/3), *ḡa* *hizmet-ge* “hizmete” (16b/7), *élçi-ge* “elçiye” (23b/6), *kémi-ge* “gemiye” (34b/5).

1. 1. 1. 8. Belirtme Hâli Ekinin Yazımı

Belirtme hâl eki *+nI* çoğunlukla bitişik yazılmıştır: *murādımni* “dileğimi” (6b/7), *yurtıni* “ülkeyi” (7b/3), *kışsasını* “macerasını” (17b/5), *şandūkni* “sandığı” (24a/11), *pulni* “parayı” (31a/1), *pādšahlıkni* “padişahlığını” (38b/4), *kōnglegini* “gömleğini” (4b/3), *yürekini* “kalbini” (12b/6), *éşikni* “kapı eşiğinin” (28b/8), *özümni* “kendimi” (33a/11).

Ancak bazı kelimelerde ayrı yazıldığı görülmüştür: ايشان *īṣān-ni* “mürşidi” (9b/10), مليکا جهان ني *melīke-i cihān-ni* “cihanın melikesini” (21a/3), حاجتيم ني *ḥācetim-ni* “ihtiyacımı” (2a,7), بي ني *béy-ni* “beyi” (22b/6), تنکا ني *tenge-ni* “tengeyi” (33a/2).

1. 1. 1. 9. İlgi Hâli Ekinin Yazımı

İlgi hâli eki *+nĭng* yazımında ikilik söz konusudur, metinde ayrı ve bitişik yazıldığı örneklerin sayısı birbirine eşittir. Bitişik yazımlara bazı örnekler şunlardır: سوداكر نينک *bularnĭng* “bunların” (38a/9), بلا نينک *balanĭng* “çocuğun” (7b/9), سوداگرنينک *sevdāgernĭng* “tüccarın” (36a/2).

Ayrı yazıldığı bazı örnekler şunlardır: ايشان نينک *īṣān-nĭng* “mürşidin” (12a/2), پادشاه نينک *pādšāh-nĭng* “padişahın” (17b/11), ايش نينک *iṣ-nĭng* “işin” (22a/1).

1. 1. 1. 10. Bildirme Ekinin Yazımı

Bildirme eki *+DUr* çoğunlukla bitişik yazılmıştır: اولتوروبدور من *olturupdur mén* “oturmuş idim” (9a/8), شولدور *şuldur* “şudur” (22a/10), بوزولمابدور *bozulmapdur* “bozulmamış” (24b/1), اوخشايدور *ohşaydur* “benzer” (29b/6), كوروبدور *körüpdür* “görmüş” (15b/3), كورمابدور من *körmepdür mén* “görmedim” (37a/1).

Ancak ayrı yazıldığı birçok örnek de vardır: يا تيب دور *yatıp-dur* “yatıyor” (3a/1), ايتب دور *aytıp-dur* “söylemiş” (12a/9), يغليب دور *yıgılıp-dur* “toplanmış” (32a/2), يتب دور *yétip-dür* “ulaşmış” (10b/3), يتم دور من *yetim-dür mén* “yetimim” (17a/5), خدمتيم دور *hizmetim-dür* “hizmetimdir” (29a/10).

1. 2. Ses Bilgisi

1. 2. 1. Kapalı e (é)

Türk dili çalışmalarıda varlığı çok kez tartışılan *kapalı e* (é) sesiyle ilgili araştırmacılar tarafından çok sayıda görüş öne sürülmüştür. Birçok bilim insanı Türk dilinde dokuzuncu ünlü olarak bir *kapalı e* (é) sesinin varlığından bahsetse de pek çoğuna göre de böyle bir sesin varlığından söz edilemez. Biz *kapalı e* (é) meselesini tarihî süreç içerisinde değerlendirerek metnin transkripsiyonunda “é” ile göstermeyi tercih ettik.

Kapalı e (é) sesinden ilk kez V. Thomsen bahsetmiştir. Thomsen, Orhon Yazıtları’ndaki bazı kelimelerin (*beş/biş, yer/yir, yeti/yiti* vb.) yazımındaki ünlü gösterimindeki düzensizliğe dikkat çekerek Türkçede bir dokuzuncu ünlü olabileceği fikrini öne sürmüştür.¹²

Orta Türkçe Dönemi’ne baktığımızda Eckmann, *Nehcü’l-ferâdis*’te üstünlü ye gösteriminin (ع) *kapalı e* (é) olabileceğini söylemektedir.¹³ Alî Şîr Nevâyî’nin *Muhâkemetü’l-Lugateyn* adlı eserinde *y* harfinin üç ayrı sesi işaret ettiğine dair izahı sesin varlığını destekler niteliktedir.¹⁴

Bu görüşlerden hareketle ve Yeni Uygur Türkçesi ile Özbek Türkçesinde sesin varlığını sürdürmesini göz önünde bulundurarak metnimizde ilk hecede *elif* (l) ile gösterilen yahut yazılmayan sesi, *kapalı e* (é) ile gösterdik: *éy* ای (3a/8), *néme* نما (6a/10), *yérde* یرده (11a/6), *mén* من (19b/10), *kéyim* کیم (21b/6), *kéçesi* کچا سی (24a/2), *térledi* ترلا دی (28b/4), *bérey* برای (32a/10), *néçend* نچند (34b/5), *éşitip* اشتیب (38a/10).

¹² Vilhem Thomsen, *Orhon Yazıtları Araştırmaları*, çev. ve yay. haz. Vedat Köken, Ankara, TDK 2011, s.307-308.

¹³ Eckmann, *a.g.e.* s.36.

¹⁴ Timur Kocaoğlu, Tarihi Türk Lehçeleri Metinlerinin Transkripsiyonlanmasında Kapalı é/i Meselesi, *Türk Kültürü*, 483-484, 2003, s. 266-281.

1. 2. 2. Ünlü Değişmeleri

1. 2. 2. 1. Yuvarlaklaşma

-e- > -ö- : Metinde dudak ünsüzlerinin tesiri iki kelimedede yuvarlaklaşmaya yol açmıştır: **öy** (6a/3) (ET *eb* > Uyg. T. *e:v* > DLT *ew* > *öw*), **söye mén** (20b/1) (ET *seb-* > Uyg. T. *sev-* > DLT *sew-* > HTS *séw-*).

-ı- > -u- : Metinde bazı kelimelerin köklerinde bulunan düz ünlüler ilerleyici benzeşme yoluyla yuvarlaklaşmıştır: **yürüp** (13a/4) (ET *yori-* > Uyg. T. *yori* > KTS *yori-* ~ *yöri-* ~ *yörü-* ~ *yoru-* > KITS *yori-* ~ *yöri-* ~ *yörü-* ~ *yüri-* ~ *yürü-* > HTS *yori-* ~ *yüri-* ~ *yörü-* ~ *yöri-* ~ *yürü-*), **okuğalı** (25a/4) (ET *okı-*).

1. 2. 2. 2. Düzleşme

-u- > -a- : Metinde iki örneğe rastlanmıştır: **tola** (28b/2) (Uyg. T. *tolu* ~ *tolı* > KTS *tolu* ~ *toluğ* ~ *tolı* HTS *tola* ~ *tolu*), **otrasığa** (11a/10) (ET *ortu* > Uyg. T. *ortu* ~ *otra* KTS *orta* ~ *otra*).

-ü- > -e- : Metinde bir örneğe rastlanmıştır: **küterip** (3a/4) (ET *kötür-* > KITS *köter-* HTS *köter-*)

1. 2. 2. 3. Ön Damaksıllaşma

-ı- > -i- : Eski Türkçeden beri inceltici ünsüzlerin etkisiyle meydana gelen görülen ön damaksıllaşma olayına metinde de rastlanmaktadır : **ming** (26a/6) (ET *bing* ~ *bing*) **tilim** (10a/6) (ET *til*), **yiberip** (14a/1) (ET *ıdu bér-*).

-o- > -ö- : Metinde bu ses değişimine yalnızca bir örnek vardır : **köp** (37b/4) (ET *kop*).

1. 2. 2. 4. Ünlü Düşmesi

Metinde vurgusuz orta hece ünlüsünün düştüğü görülmektedir: *köngli* (köngül+i) (2b/9), *boynını* (boyun+i+nı) (6b/11), *ornını* (orun+i+nı) (8a/10), *oğlı* (oğul+i)(12b/9), *aytgan* (ayıt-gan) (21b/10), *ağıza* (ağız+i+ga) (31b/1).

İki kelimenin birleşmesiyle meydana gelen kelimelerde de ünlü düşmesi görülür: *bolalmaydur* (bola+almaydur) (19b/7), *néçük* (néçe+ök) (25b/9), *andağ* (anı+tég) (27a/7), *néirse* (né+érse) (33a/6).

1. 2. 3. Ünsüz Değişmeleri

Kelime başı b- Sesinin Durumu : Metinde kelime başı *b-* sesi Klasik Dönem Çağatay Türkçesinde olduğu gibi büyük oranda korunmuştur: *barmağ* (6a/9), *bar éken* (14b/2), *bérsünler* (32a/5).

b- > m- : Eski Türkçe döneminden itibaren görülen kelimebaşı *b- > m-* değişimine metinde sıkça rastlanmaktadır. Kelime sonundaki nazal sesin etkisiyle meydana gelen *b- > m-* değişikliğine metindeki örnekler şunlardır: *mén* (4b/4) (ET *bén* ~ *mén*), *manğa* (19a/7) (ET *banğa* ~ *manğa*), *ming* (26b/2) (ET *ming* ~ *ming* / *bing*), *min-* (21b/6), (37a/4), (36a/7) (ET *bin*).

Metinde “bu” işaret zamiri yalın hâlde iken *b* sesini korumuştur: *bu* (7b/11), *uşbu* (9a/8). Ancak hâl eki ve *dék* edatı aldığı anda *m*’ye dönüşmüştür: *munça* (4b/7), *munıng* (14b/8), *mundağ* (28a/7). Ancak hâl eki almasına rağmen değişmediği iki örnek mevcuttur: *bunça* (23b/3), *bunıng* (32a/9).

“Biz” zamiri yalın hâlde ve çekim eki aldığı anda *b* sesini korumuştur: *bizge* (10a/8), *biz* (36b/1). Ancak ekleşmemiş şahıs zamiri olan *biz*, fiil çekimlerinde *miz* biçiminde kullanılmıştır: *bola miz* (14b/1), *kılur miz* (22a/2).

b- > f- : Metinde yalnızca bir örneğine rastlanmıştır: *futı* (11a/10) (ET *büt*)

Kaşgar ve Yarkend ağızlarında *fut* ve *put* olmak üzere ikili biçimde kullanılmaktadır.¹⁵ Metinde beş (5) kez geçen *fut* kelimesi; Yeni Uygur Türkçesinde *put* biçimindedir.¹⁶

p- > f- : Kelime başı *p*-sesinin *f*- sesine değişimi hadisesine metindeki örnekler şunlardır: *feşimān* (<Far. *peşimān*) (24b/2), *ferveriş* (<Far. *perveriş*) (36a/8).

Ayrıca *perveriş* kelimesinin *p*'li şekli de metinde bir (1) kez kullanılmaktadır: *perveriş* (21a/7). Metindeki bu özelliğe Özbek Türkçesinde de rastlanmaktadır.

-p- > -f- : Alî Şîr Nevâ'î'nin eserleriyle birlikte Klasik Dönem Çağatay Türkçesinin karakteristik özelliklerinden biri olan kelime ortasındaki ses değişimine metindeki örnekler şunlardır: *tofraḡ* (7b/5) (ET *toprak*), *körfige*¹⁷ (23b/8) (ET *köprüg*).

-p > -f- : Kelime sonu *p* sesinin *f* sesine dönüşmesi hadisesine metindeki örnekler şunlardır: *ḡaf-* (4b/8) (ET *kabar-*), *ḡof-* (14b/5) (ET *kop-*) , *taf-* (16a/7) (ET *tap-*).

-b- > -w- > -v- : Karahanlı ve Harezmi Türkçesinde çift dudak ünsüzü *w*'ye dönüşen Eski Türkçedeki kelime ortası ve sonundaki *b* sesi, Çağatay Türkçesinde dişdudak ünsüzü *v*'ye dönüşmüştür¹⁸. Metinde bu değişime iki (2) örnek mevcuttur: *tavlap* (ET *tap-*) (16b/7), *ḡavuštursa* (ET *ḡabış-* > DLT *kawuş-*) (25b/1).

¹⁵ Fikret Yıldırım “Kaşgar ve Yarkend Ağızı Sözlüğü”, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2007, s. 130.

¹⁶ Emir Necip Necipoviç, *Yeni Uygur Türkçesi Sözlüğü*, çev. İklil KURBAN, Şanghay, s. 41.

¹⁷ Kelimede ayrıca metatez meydana gelmiştir.

¹⁸ Eckmann, *a.g.e.* s.40

-b-, -b > -w-, -w > -v-, -v > -y-, -y : Eski Türkçede kelime sonunda bulunan *b* sesinin bazı kelimelerde *y* sesine dönüşmesi hadisesini metinde yalnızca iki kelimeye rastlanmıştır: **öyge** (3a/7) (ET *eb* > KTS *ev* ~ *éw* ~ *ew* HTS *ev* ~ *éw* ~ *öw*), **söye mén** (20b/1) (ET *seb*- > Uyg. T. *sev*- > DLT *sew*- > HTS *söy*-).

-d-/ -d > -ḡ-/ -ḡ > -y-/ -y: Eski Türkçede kelime ortasında ve sonunda bulunan *d* sesi Karahanlı ve Harezmi Türkçesinde **ḡ** sesine Çağatay Türkçesinde ise *y* sesine dönüşmüştür. Metinde bu değişimin örnekleri mevcuttur: **ayağı** (ET *adaḡ* > Uyg. T. *adak* > DLT *aḡaḡ* (13a/4), **kéyip** (ET *ked*- > Uyg. T. *keḡ*- > KB *keḡ*-) (16a/1), **uyḡusu** (17a/9), (ET *udik* ~ *uduk* > Uyg. T. **uḡl:ḡu* > KB *uḡḡu*), **ḡoyup** (ET *ḡoḡ*) (36b/8).

t- > d-: Eski Türkçedeki kelime başı *t*-sesi, Çağatay Türkçesinde büyük ölçüde korunmuştur: **tüşüp** (3b/1), **töküp** (12a/3), **tinç** (15b/7), **teḡ** (20a/1), **tilep** (27a/6), **toḡuz** (32b/11), **tört** (35b/9).

Ancak Oğuz Türkçesinin tesiriyle birkaç kelimenin *d-* ile yazıldığı görülmektedir. Metinde de kelime başı *t-* sesinin yanında *d-* sesi ile gösterilen kelimelere rastlanmıştır: **dép** (2b/2), **durḡan** (17a/1), **dék** (18b/4), **dirig** (31a/9).

turur ek fiilinde tonsuz *t-* sesi korunurken, hece düşmesi sonucu oluşan *-dUr* ekinin tonlu şekli de mevcuttur: **revādur** (6b/8), **némedür** (23b/5), **ḡizmetimdür** (29a/10). Ek, öğrenilen geçmiş zaman ekinin teşkilinde de karşımıza tonlulaşmış şekliyle çıkmaktadır: **kétipdür** (11b/4), **bozulmapdur** (24b/1).

Ekleşmediği dört (4) örnek mevcuttur: **misāfir turur mén** (9a/6), **ḡul turur** (17b/8) ve (20b/9), **ḡizmetkārım turur** (25b/10).

-t- > -d- : Kelime ortası *t-* > *d-* değişimine metinde bir (1) örnek vardır: *şükredip* (11b/5).

-ġ > -k : Kelime sonunda bulunan *ġ* ünsüzlerinden bazıları tonsuzlaşarak *k* ünsüzlerine dönüşmüştür: *çirāylık* (31a/9) (*çirāylıġ* > *çirāylık*), *taşkarı* (8b/4) (*taşġaru* > *taşkarı*).

-k > -ġ : Kelime sonunda bulunan *k* sesi tonlularak *ġ* sesine dönüşmüştür: *ayaġları* (4b/8), *kuçaġlaşıp* (17b/9), *açıġlanıp* (21a/1), *ulaġ* (22a/6), *uruġ* (35b/1).

-k > -h- : Metinde kelime ortası ve sonundaki *k* ünsüzünün *h* sızıcı ünsüzüne dönüşmesidir: *yuhıda* (6a/6), *tohtap* (10b/5), *ahtarıp* (19b/2), *yahşı* (26a/2), *ohşaydur* (29b/6).

-z > -s : *-z>-s* değişimi metinde yalnızca geniş zamanın olumsuzu *-mAz* ekinde görülmektedir. *-mAz* ekinde *z* sesi tonsuz *s* sesine dönüşmüştür: *toġmas* (28a/8), *hüb* *érmes* (8b/2), *kılmas sén* (15a/6), *dilemes mén* (25a/9).

Ancak bu değişimin yaşanmadığı bir örneğe rastlanmıştır: *yanmaz* (22a/6).

-nġ- Nöbetleşmesi : *nġ* sesinin *ġ* sesine dönüştüğü bir örnek mevcuttur: *yalġuz* (36a/1)

1. 2. 4. Damak Uyumu (Kalınlık-İncelik Uyumu)

Metinde Türkçe kelimelerde kalınlık-incelik (damak) uyumu kuralına çoğunlukla uyulmuştur. Ancak uyumu bozan örnekler şunlardır: *işka* (3b/10), *işġa* (24b/7), *kéledurġan* (21b/4), *biledurġan* (35b/2), *yügürüklikġa* (23b/2), *kılġuçilikim* (33b/11).

Alıntı kelimelerde uyumu bozan örnekler incelendiğinde çoğunlukla ince sıradan kelimelere kalın ünlülü ek getirme temayülü olduğu söylenebilir: *Ka'beğa* (1b/4), *cāhillık* (8b/1), *melüllık* (10a/8), *tefekkürğa* (10b/9), *mürīdiga* (11b/8), *zencirğa* (21a/7), *mektebğa* (25a/4), *kenāresigā* (35a/1), *taht-ı hükümetğa* (36b/3), *dervāzeleriga* (36b/5), *vezirlerğa* (37b/6), *mihmān-hāneğa* (37b/9).

Kalın ünlülü ek yerine ince ekin getirilmesine üç örnek vardır: *belāgatge* (1b/9, 2 kez) *tarafge* (8a/8, 5 kez), *haccge* (10a/9, 3 kez).

Klasik Dönem Çağatay Türkçesinde Türkçe kelimelerde kalınlık-incelik uyumu büyük oranda korunmuştur.¹⁹ Ayrıca Eckmann'a göre uyumu bozan istisnalar, şehirlerde konuşulan Özbekçenin tesiriyle ortaya çıkmıştır.²⁰

1. 2. 5. Ünsüz Benzeşmesi

Tonsuz ünsüzle biten bir kelimeye, tonlu ünsüzle başlayan bir ek getirildiğinde ilerleyici benzeşme yoluyla tonlu ünsüz, tonsuz ünsüze dönüşür. Metinde bu ses değişimine örnek gösterilebilecek kullanımlar şunlardır: *çıkıttı* (2b/5), *tuttı* (5b/1), *işka* (6b/10), *aytkanımı* (17b/5), *körüştü* (24a/10), *yattı* (37b/2).

1. 2. 6. Kelime başı y- Sesinin Durumu

Kelime başı y- sesinin aslî yahut türeme bir ses olması tartışmalı bir konudur. Talat Tekin bu sesi bir yarı-ünlü olarak niteler ve sesin türeme sonucu meydana geldiğini belirtir.²¹

¹⁹ Eckmann, a.g.e. s.32.

²⁰ János Eckmann, *Harezmi, Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar*, yay. haz. Osman Fikri Sertkaya, Ankara, TDK, 2017, s.113.

²¹ Talat Tekin, *Türk Dillerinde Önseste y- Türemesi*, *Türk Dilleri Araştırmaları* S.4, 1994, 51-66.

Metinde *ı* ünlüsüyle başlayan kelimelerde ön seste *y* türemesi görülmektedir: *yırak* (3b/3), *yığlaşıp* (17b/9), *yığaççıları* (29b/7).

1. 2. 7. Ünsüz Düşmesi

b- Düşmesi: Çağatay Türkçesinde umumiyetle korunan kelime başı *b* sesi zaman zaman *bol-* fiilinde Oğuz Türkçesinin tesiriyle düşmektedir. Metinde de bu düşmeye örnek gösterilebilecek bir (1) kullanıma rastlanmıştır: *olup* (16a/8).

-g- Düşmesi: Klasik Öncesi ve Klasik Dönem Çağatay Türkçesinde çoğunlukla korunan *g* sesi; Geç Dönem Çağatay Türkçesinde, Oğuz Türkçesinin tesiriyle düşme temayülü göstermektedir. Metinde *g* sesinin korunmasına rağmen *kérek* kelimesinin yazımında düştüğü görülmektedir: *kérek* (22a/2).

Bununla birlikte *-gan* sıfat-fiil ve *-GAY* gelecek zaman eklerinde *G* sesi büyük oranda korunurken birkaç örnekte bu sesin düştüğü görülmektedir: *çıkan* (11b/10), *baray* (3a/7), *aytay* (10a/6), *öltürey* (12a/6), *bérey* (32a/10).

-r- Düşmesi: Eckmann, Klasik Dönem Çağatay Türkçesindeki *r* düşmesi için şunları söylemektedir: “Şu sözlerdeki *r* sesi, ünsüzlerden önce sık sık düşürülür: *bile/birle* ‘ile’, *é-/ér-* ‘olmak’, *émes/érmes* ‘değil’, *édi/érdi* ‘idi’, *ése/erse* ‘ise’ vb.”²²

Metinde *ér-* fiilinin *érdi* (35b/10), *érmes* (8b/2) çekimlerinde */r/* sesi korunurken, *éken* (7a/3) kelimesinde düşmektedir.

Birle bağlama edatı metinde her iki biçimde de kullanılmaktadır: *birle* (5b/9), *bile* (18a/6), *bilen* (23a/10).

²² Eckmann, a.g.e. s.45.

Bununla birlikte kutul- < kurtul- fiilinde /r/ sesi düşmektedir: *kutulsalar* (4a/10), *kutulmak* (15a/9).

1. 2. 8. Yer Değiştirme (Metatez)

Metinde yer değiştirmeye (metatez) bir kelimedede rastlanmaktadır: *körfige* (23b/8) < köfri.

1. 3. Biçim Bilgisi

1. 3. 1. İsim Çekim Ekleri

1. 3. 1. 1. İyelik Ekleri

Metinde iyelik ekleri Klasik Dönem Çağatay Türkçesindeki biçimlerini korumaktadır. İyelik eklerinin kullanıldığı bazı örnekler şunlardır: *közümge* (11b/9), *sözümni* (15a/6), *hemşirengni* (3b/3), *könglüngdeki* (20b/6), *mürīdi* (1b/4), *futı* (2b/7), *ekesiğa* (12b/7), *işimiz* (12b/10), *yolumızdın* (38a/7), *hatunları* (5b/11), *sipāhgerçilikleriğa* (23b/1).

Çokluk 2. ve 3. şahıs iyelik ekleri saygı belirtme amacıyla kullanıldığı örnekler mevcuttur: *günāhıngıznı* (4a/4), *yurtıngızdın* (5b/8), *öziñgiz* (34a/10), *özleri* (6a/5), *kollarığa* (14a/11).

1. 3. 1. 2. Hâl Ekleri

Yükleme Hâli Eki: Yükleme hâli eki *+nI* ve *+I* biçimindedir: *İşān-nı* (3a/4), *dégenimni* (6b/9), *sözümni* (11b/11), *dükkānnı* (17a/1), *koşganını* (24b/5), *gevherni* (32b/10), *méni* (37a/9), *ordanı* (37b/7).

Yükleme hâli ekinin *+n* şekli yalnızca bir kez teklik üçüncü şahıs iyelik eki sonrasında kullanılmıştır: Gāhī zengīning uçasın tutadur. (21a/2).

Yükleme hâli ekinin ilgi hâli eki yerine kullanımına metinde 3 (üç) yerde rastlanmaktadır. Klasik Dönem Çağatay Türkçesinden itibaren kullanılan bu yapı, ayrıca bir Özbek Türkçesi özelliğidir:

*Pādšāhning inesi sén **méni dégenimni** kılmasaṅg balaṅgı öltürür mén, dédi.*

(6b/9)

“... sen *benim dediğimi* yapmazsan çocuğunu öldürürüm, dedi.”

*Ekesiğa bu söz ma ‘kūl bolup **hemşiresini köṅlegini** saldurup alıp beyābāṅga koyup bardı.* (12b/7)

“... kız kardeşinin *gömleğini* salıp alıp çöle bırakıp gitti.”

*Buniṅ üstide evvel kılğaşıdım munı halkğa hām telāş kılıp bérey dép **balıḳnı karnını** yarıp édi.* (32a/11)

“... vereyim diyip *balığın karnını* yarmış.”

*Kördi ki **eşikni içidin** atıp bél baḡını tarusıka salıp, asılıp kalıpdur.* (28b/8)

“... *eşiğin içinden* atıp bel baḡını tavanına salıp, asılıp kalmış.”

Yönelme Hâli Eki: Yönelme hâli eki *+ka*, *+GA* ve *+a* biçimindedir: *özlerige* (2a/3), *işka* (6b/10), *aldığa* (9a/1), *yana* (11b/1), *ağzığa* (29a/3), *kolığa* (33a/2), *şehrige* (35b/7), *birbirlerige* (38a/9).

Bulunma Hâli Eki: Bulunma hâli eki *+dA* biçimindedir: *aldımda* (3a/11), *yérde* (11a/6), *beyābānda* (12b/3), *sénde* (18b/5), *öyde* (21b/4), *yanıda* (20b/11), *yérlerde* (23b/4), *deryāda* (30a/6), *naẓar-ı evvelde* (37b/2).

Ayrıca bir (1) örnekte bulunma hâl ekinin ayrılma fonksiyonunda kullanıldığı tespit edilmiştir: *Mén aldılarıda kaçay* (2b/2). “Ben yanlarından kaçayım.”

Ayrılma Hâli Eki: Ayrılma hâli eki daima *+dIn* biçimindedir: *hayvāndın* (2b/1), *tarafdın* (6a/6), *ornıdın* (10b/5), *halk-lardın* (14a/1), *yérdin* (17a/3), *pādšāh-dın* (21b/8), *méndin* (26b/11), *cihāndın* (29b/10), *birbirleridın* (34b/11), *şehrdin* (38b/2).

İlgi Hâli Eki: İlgi hâli eki *+nInġ* ve *+Inġ* biçimindedir: *ķum-ninġ* (4b/9), *séninġ* (10a/4), *ķızninġ* (13b/3), *pādšā-ninġ* (17b/7), *kenīzeki-ninġ* (26a/10), *méninġ* (32a/7), *şehrning* (37a/4).

Yön Hâli Eki: Yön hâli eki *+karı*, *+geri* ve *+re* biçimindedir: *içgerige* (6b/6), *içre* (12a/8), *taşkarı* (37b/7).

Vasıta Hâli Eki: *+n* ve *+la* biçimindedir: *üçülen* (14b/7), *aran* (20b/8), *ikülen* (33b/4).

Metinde geçen *Pādšāhninġ inesi āhman yalbardı* (7a/11) cümlesindeki vasıta hâli eki dikkat çekmektedir. Son çekim edatı *ile* ve *+n* şeklindeki vasıta ekinin arka arkaya gelmesiyle oluşan *ilen* şekli *ah* kelimesinin kalın sıradan olması sebebiyle uyuma girerek *ah+ılan* şeklini almıştır. Daha sonra vasıta hâli eki *n*, son çekim edatını gerileyici benzeşme ile kendisine banzetmiştir ve kelime *ah+man* hâline gelmiştir.

Eşitlik Eki: Eşitlik eki *+çA* ile sağlanmıştır: *munça* (4b/7), *kança* (10a/7), *el-hatimçe* (10b/5), *ança* (13b/2), *néçe* (30b/7).

Aitlik Eki: Aitlik eki yalnızca *+ki* ile sağlanmıştır: *yérdeki* (11b/9), *élgideki* (18a/1), *könglüngdeki* (20b/6), *dervāzedeki* (37a/5). Kalın sıralı kelimelerde de uyuma girmez: *başındaki* (17b/6), *cihāndaki* (19b/6).

Soru Eki: Soru ifadesi *+mU* ile sağlanmıştır: *lāzım mu* (2a/3), *yoğ mu* (10a/5), *bar mu* (27b/5), *kirmey mü* (21b/7), *yürür mén mü* (28b/10), *kéltürdingiz mü* (33b/9).

1. 3. 2. Fiil Çekim Ekleri

Şahıs Ekleri: Metinde zamir ve iyelik kökenli şahıs ekleri bir arada kullanılmıştır: *dilemes mén* (25a/9), *kutuldum* (31a/1), *barmasang* (3b/4), *barur sén* (17a/3), *kélməsün* (21b/5), *rüsvā bola miz* (14b/1), *yansağ* (38a/5), *barsangız* (8a/3), *ayttılar* (14a/9).

1. 3. 2. 1. Bildirme Kipleri

Geniş Zaman: Metinde geniş zaman *-r*, *-Ar* ve *-Ur* şeklinde görülür: *saklar* (25a/8), *satar* (25b/8), *turar sén* (35a/7), *kéter* (10a/11), *kalur mén* (4b/1), *kutulurlar* (4b/2), *barur sén* (17a/3), *ğam bolur* (18b/5), *‘ilāc kılar miz* (22a/2), *küdezür* (10a/5), *öltürür mén* (7a/1).

Ekin olumsuzu *-mAs* ile sağlanmaktadır: *dilemes mén* (25a/9), *kılmas sén* (15a/6), *yibermesmez* (38b/2).

Ancak bu değişimin yaşanmadığı bir örneğe rastlanmıştır: *yanmaz* (22a/6).

Görülen Geçmiş Zaman: Metinde görülen geçmiş zaman eki olarak *-DI* ve *-du* kullanılmaktadır: *aydım* (15a/11), *kéldim* (19b/5), *kélding* (9a/5), *yattı* (2b/10), *attı* (17b/6), *bastı* (22b/8), *körüştü* (24a/10). Üçüncü şahıs çekiminde bir örnekte Klasik Dönem Çağatay Türkçesi özelliğinden farklı olarak uyuma girmiştir: *olturdu* (8a/7).

Ekin olumsuz -mA ile sağlanmaktadır: *körmedim* (4b/4), *kirmedi* (7a/7), *bérmedi* (26b/4), *çıkmadı* (7b/1), *taramadı* (25b/11).

Çokluk 3. şahıs çekimine ait üç örnek vardır ancak yalnızca biri çokluk 3. şahıs eki almıştır: *Kırk kéçe kündüz toy kılip Mihrni Vefāğa nikāh (6) birle cüft kıldılar ve murād <u> maqşūdığa yételer.* (38b/6)

“Kırk gece kırk gündüz toy verip Mihr ile Vefa’yı nikahladılar ve murad u maksutlarına ersinler.”

Çekimin saygı belirtme amacıyla teklik 2. şahıs yerine kullanıldığı bir örnek mevcuttur: *Kız aydı: Éy eke méni bu yérge néme işka alıp kéldiler.* (3b/11)

“Ey abi, beni bu yere ne için alıp geldin(iz)?”

Ayrıca teklik 3. şahıs yerine kullanıldığı bir örneğe rastlanmaktadır: *Pādşāh bu sözlerni eşitip kıznıng ‘aql u işığa āferīn kılip pādşāhlıknı vezīrga in’ām kılip özi halvetge kirip tāt ve ‘ibādetge meşgūl boldılar.* (24b/9)

“Padişah, bu sözleri işitip kızın aklını ve işini takdir edip padişahlığı vezirine bahşederek kendisi halvete girip ibadetle meşgul oldu.”

Öğrenilen Geçmiş Zaman: Öğrenilen geçmiş zaman eki -IpduR ile sağlanmıştır: *kétip-dür mén* (3a/4), *kalıp-dur mén* (20a/9), *kétipdür* (20a/11)

Şimdiki Zaman: Şimdiki zaman ünsüzle biten kelimelerde -AdUr ve ünlüyle biten kelimelerde -ydUr ekleriyle sağlanmıştır. *yataður* (5a/3), *sorayður* (11b/7), *kétedür* (14b/11), *ohşayður* (29b/6), *baradur* (30a/7), *olturadur* (35a/4), *kéledür*

(8a/11), *köyedür* (10a/6), *yürüydürler* (12a/10). Ekin olumsuzu *-mAydUr* biçimindedir: *barmaydur* (6b/4), *kélmeydür* (10a/8).

Gelecek Zaman: Gelecek zaman *-GAy* ekiyle sağlanmaktadır. Ekin olumsuzu *-mA* ile yapılır: *kılğaymén* (8b/11), *körgey mén* (36b/7), *tégürgey sén* (24b/10), *bérgey sén* (36b/10), *yétgürgey sén* (38b/7), *bolmağay* (12b/11), (5b/6), *kılğaymiz* (36b/1).

1. 3. 2. Tasarlama (Dilek) Kipleri

Emir Kipi: Metinde emir kipi *-Ay*, *-GIl*, *-sUn*, *-alım*, *-alıng*, *-nglAr*, *-eli*, *-unguz*, *-sıngızlar*, *-sUnlAr* biçimlerinde ve eksiz kullanılmaktadır: *alay* (32b/9), *kirey* (15a/11), *taragıl* (25b/7), *bérgil* (4a/3), *çıkār* (2a/7), *atsun* (2a/4), *kélsün* (16b/3), *baralım* (6b/3), *kılalıng* (14b/7), *keliñler* (28a/10), *kılıñlar* (18a/5), *kiriñler* (37b/5), *kürleyeli* (8a/9), *koyunguz* (33b/10), *kılsıngızlar* (38a/7), *yıgsunlar* (22b/1), *bérsünler* (34b/2).

Kipin olumsuzu *-mA* ile sağlanmaktadır: *tutulmasın* (22a/11), *olmayıñız* (8b/5), *ötmeyiñizler* (16a/3).

Şart Kipi: Şart kipi *-sA* ekiyle oluşturulmaktadır: *çıkāsam* (31b/9), *dése* (11a/1), *yansaķ* (38a/5), *barsañız* (8a/3). Ekin olumsuzu *-mA* ile sağlanmaktadır: *kélmeseleler* (6a/8), *bérmeseñg* (19a/10).

Metinde çokluk ikinci şahıs şart çekimi Klasik Dönem Çağatay Türkçesine uygun biçimde *-ñgız* ile sağlanırken bir (1) örnekte Yeni Uygur Türkçesinde olduğu gibi *-ñgler* biçimindedir: *Zenbıl bélge kirip barsam ikevlen kütersenğler, piyāde bargay dék hem émes.* (22a/5)

-sA ekinin şart anlamı dışında birçok işlevi vardır. Eckmann, Çağatay Türkçesinde -sA ekinin zaman işleviyle kullanımının önceki dönemlere nazaran nadir olduğunu belirtmektedir.²³ Metinde -sA şart ekinin zaman işleviyle kullanıldığı örnekler şunlardır:

*Oyğanıp **baksam** balanıŋ başı késilipdür, çadırnıŋ arkası yırtılıpdur. (7b/8)*

“Uyanıp **baktıgımda** çocuğın başı kesilmiş, çadırın arkası yırtılmış (idi).”

*Mürīdi soraydur, ĩşānım ĥālleri kaydağ dép **sorsa** ĩşān mürīdiğa açığlanıp yüzüŋ sözüŋg kurusun, közüme körünme né yérdeki yurtdın çıkan kızıŋnı méniŋ aldıda koyup kėtip méniŋ sözümni anğlamay. (11b/8)*

“Müridi sorar: ‘İşânımın hâli nasıldır?’ diyip *sorduğunda* işân müridine sinirlenip ‘Yüzün sözün kurusun, gözüme görünme! Hangi yurtdan çıkan kızını benim huzurumda bırakıp gittin, benim sözümü anlamaz.’”

*Cānı ĥulķumığa kėlgende şul şehrniŋ pādşāhı şikārga çıkıp kuş **salsa** kuşı uçup kėlip kız yatğan ķumniŋ üstige ķonupdur. (13a/7)*

“Canı boğazına geldiğinde şu şehrin padişahı ava çıkıp kuş *saldığında* kuşu uçup gelip kızın yattığı kumun üstüne konmuş.”

*Pādşāh yurtını tinç kılip koyup şikārgāhığa kėlip **körse** çadır yırtuķ balasınıŋ başı késilgen. (15b/8)*

²³ János Eckmann, “Çağataycada Yardımcı Cümleler”, **TDAY-Belleten**, 1959, s. 27-58.

“Padişah yurdunu salim kılıp, şikargahına gelip *gördüğünde* çadır yırtık çocuğunun başı kesilmiş (idi).”

*Pādšāh, Çin šāhı birle hūblaşıp öz yurtığa kélip **baḵsa** vezīr ḵavli ḵılğan bir yıl tamām bolupdur.* (21b/1)

“Padişah, Çin Şahı ile görüşüp kendi yurduna gelip baktığında vezir söz vereli bir yıl olmuş.”

Gereklilik Kipi: Gereklilik kipi “kérek” ile yapılmaktadır. Yalnızca *+mAK* eki ile birlikte kullanılmıştır: *éşitmek kérek* (4b/6), *bolmaḵ kérek* (22a/2).

1. 3. 2. 3. Bildirme Eki

Metinde bildirme ekleri Klasik Dönem Çağatay Türkçesi metinlerinde olduğu gibi *-dUr* (<durur) ve *turur* (<tur-ur) biçimindedir: *vāḵı‘adur* (21a/3), *oḥşaydur* (29b/6), *ta‘yīndür* (7a/2), *yetīmdür mén* (17a/5), *ḥizmetimdür* (29a/10), *misāfir turur mén* (9a/6), *şul turur* (17b/8).

Ancak bir (1) örnekte tonsuz kullanılmıştır: *yoḵtur* (19b/4).

1. 4. Metinde Okunamayan Kelimeler

Tablo 2.

İlgili Yazım	Bulunduğu Varak
	20b/11

	27b/1
---	-------

İKİNCİ BÖLÜM

METİN

[1b] ⁽¹⁾ Bismillahi'r-raḥmani'r-raḥīm ⁽²⁾ Ammā rāviyān-ı aḥbār <ve> nākılān-ı āṣār <ve> muḥaddiṣān-ı ruzigār> Cāmi'ül-Hikāye içre andağ ⁽³⁾ naql kılıpdurlar kim ilgeri zemānda bir İṣān bar éken. Anıñ ⁽⁴⁾ bir mürīdi ḥaccı niyyet kılıp ḥāne-i Ka'beğa barmağ bolupdur. Ol mürīd ⁽⁵⁾-niñ bir oğul bir kız ferzendi bar éken. Oğulını özi birle Ka'be-ğa ⁽⁶⁾ alıp barmağ bolup, kızını koyup kéter bolup, her néme bolsa ⁽⁷⁾ şul İṣān pīrim İṣānçilik şunda koyup kétey dép. ⁽⁸⁾ İṣān qaşıda koyup kétépdür. Kızniñ atası kaẓā' kılıp ⁽⁹⁾ kétép éken. Künlerde bir kün kız belāğatge yétte. Mürīd tapalmadı.

[2a] ⁽¹⁾ Bir kéçe ol kız Qur'ān tilāvet kılıp oturup érde. İṣān kızniñ ⁽²⁾ aldığa kirip 'ıyş <u> 'işret kıla mén dédi. Kız aydı: “Éy İṣān ⁽³⁾ siz uluğ kişi bolsañız mundağ iş özlerige lāzım mu? ⁽⁴⁾ Bu kéçe tañ atsun érte birle ḥalk-ı 'ālemge bilindürüp nikāḥ birle ⁽⁵⁾ alıp her né kılsalar kılsunlar.” dédi. İṣān aydı: “Éy kız ⁽⁶⁾ bu bī-kār söz kıladurğan vaqt émes. Koy bī-hūde sözünñni ⁽⁷⁾ meniñ ḥācetimni çıkar.” dédi. Kız kördi ki hīç söz-i bāver ⁽⁸⁾ bolmaydur. Kız aydı: “Andağ bolsa éy İṣānım kéyimlerini ⁽⁹⁾ salıp her ikilemiz bir yana bolay. Özleri ték bolsunlar.

[2b] ⁽¹⁾ Mén eçkü bolay. Kıyāmet küni ḥayvāndın ḥisāb almas ⁽²⁾ éken. Mén aldılarıda kaçay. Selāmnı arḳamdın koğlasunlar. ⁽³⁾ Yétgen yérde her né kılsalar kılsunlar dép. İṣān kéyimlerini ⁽⁴⁾ salıp kız hem yalañgaç bolup kız kaçıp ögzege ⁽⁵⁾ çıktı. İṣān koğlap ögzege çıktı. Kız ségirip başka ⁽⁶⁾ ögzege ötüp ketti. İṣān ségirip öte mén dép ⁽⁷⁾ küçeniñ otrasığa yıkılıp tüşüp bir qolı bir futı sındı. ⁽⁸⁾ Kız kördi ki İṣānnıñ yıkılıp fut <ve> qolı sındı. Kızniñ ⁽⁹⁾ köñgli töndi. Yanıp cāyığa kirip Hudāy Ta'ālāğa şükr

<ü> şenā' ⁽¹⁰⁾ étip yattı. Értesi seher vaqtıda şehr çarlaydurğan ⁽¹¹⁾ hāḵḵlar kélip kördi ki Īşān yolning otrasıda

[3a] ⁽¹⁾ yatıpdur. Sordı: “Éy Īşānım özlerige néme boldı yolda ⁽²⁾ yatıpdurlar?” dédi. Īşān “Bol hāḵḵlardın qamusı ⁽³⁾ qalıp mén kéçe uyqusırap ögzege çıkıp yıqılıp ⁽⁴⁾ kétipdür mén.” dédi. Bol hāḵḵlar Īşānnı küterip ⁽⁵⁾ öyige alıp kirip yatguzup qoydı. Īşān yatağa yatğunça ⁽⁶⁾ qızning atası haccdın keldi. Her né bolsa evvel Īşān qaşığa ⁽⁷⁾ barıp körüşüp qızını alıp andın öyge baray, ⁽⁸⁾ dép Īşān qaşığa barıp körüşti. “Éy ⁽⁹⁾ Īşānım hālleri qaydağ?” dép sordı. Īşān ⁽¹⁰⁾ aydı: “Yoqal közümge körünme qayda ki yaramas qızningni méning ⁽¹¹⁾ aldımda qoyup kétip méning sözümge kirmey. Bir kısım yürüp

[3b] ⁽¹⁾ qızningning derdi içige tüşüp keşel boldum.” dédi. ⁽²⁾ Qızning atası bu sözni Īşāndın eşitip oğlığa ⁽³⁾ aydı: “Éy oğlum bu hemşireningni yırağ bir yerge alıp ⁽⁴⁾ barıp başını kesişip yürekni kebāb qılıp barmasañg ⁽⁵⁾ mén séndin rāzı émes.” dédi. Qızning ekisi ⁽⁶⁾ hemşiresini bir beyābānga alıp yürüdi. Başını ⁽⁷⁾ késey dép, bir toqğan qılğan günāhını közi ⁽⁸⁾ birle körgeş émes. Tefekkür birle atasının nā-rāzī ⁽⁹⁾ bolmasındın qorqup yā qan tökmey yā yanıp ketiš ⁽¹⁰⁾ -ning yolını tapalmay deş<t>de kétip barur érđi. ⁽¹¹⁾ Qız aydı: “Éy eke meni bu yerge néme işqa alıp keldiler.

[4a] ⁽¹⁾ Bu beyābānda tefekkür qılıp yürüşlerinin bā' işi néme?” dédi. ⁽²⁾ Qızning ekisi aydı: “Éy hemşire atam sizni öltürüp ⁽³⁾ qanını töküp yürekini kéltürüp bérđil. Bolmasa séndin rāzı ⁽⁴⁾ émesmén.” dép aydı. “Sizni qılğan günāhıñızni körmey. ⁽⁵⁾ Baş kesişdin hem bir toqğanlıqning cihetidin tığ soralmay. ⁽⁶⁾ Yā yanıp ketišimning ‘ilācnı qıla almay. Tefekkürde yürür mén.” ⁽⁷⁾ dédi. Qız aydı: “Andağ bolsa meni bī-günāh öltürüp ⁽⁸⁾ atamğa yürekimni yédürüp ‘āşī bolğunça bir oğlağni öltürüp ⁽⁹⁾ yürekini atamğa alıp

barsalar. Hün-ı nâ-haqqdın özleri ⁽¹⁰⁾ kutulsalar. Mén ecelim bütmes bir tarafge barıp cān saklar, ⁽¹¹⁾ eger künüm tükegen bolsa tîğı sormasalar hem şu beyā

[4b] ⁽¹⁾ -bānda öz ecelim birle ölüp qalır mén. Özleri kıyāmet ‘azābıdın ⁽²⁾ kutulurlar.” dédi. Ekesi bu sözni hemşiresidin ⁽³⁾ eşitip hemşiresiniñ köñlegini saldurup ⁽⁴⁾ alıp méni siz körmedingiz, mén sizni körmedim, dép ⁽⁵⁾ koyabérdi. Bir oğlaqnı soyup yürekini atasığa ⁽⁶⁾ alıp kélip bérdi. Émdi sözni kızdın eşitmek kérek. ⁽⁷⁾ Kız ekedın ayrılp bir munça yol yürüp aç teşne ⁽⁸⁾ yol rencige tākāt kıla almay. Ayağları kafarıp yürgele ⁽⁹⁾ medārı qalmay. Bir qumniñ tüpige yıqılıp qaldı. Cānı ⁽¹⁰⁾ hulkumığa kélgende taqdır-i ilāhī birle şul şehriñ ⁽¹¹⁾ pādşāhı şikārga çıkıp kuş saldı. Kuş

[5a] ⁽¹⁾ uçup kélip kız turğan qumniñ töfesige qondı. ⁽²⁾ Pādşāh kuşını izdip kélip bu qumdn kuşını ⁽³⁾ tafıp alıp kördi ki qum astıda bir bala yatadur. ⁽⁴⁾ Derhāl kélip pādşāh atdn tüşüp kızniñ ⁽⁵⁾ başını yérđin küterdi. Bir āftāb-ı tal‘at müşterī-i ⁽⁶⁾ sa‘ādet bir kız, iki qasınıñ otrasıdn bir āteş-i ⁽⁷⁾ ‘aşkıniñ okı çıkıp sīne-i şandūkıda qarār aldı. ⁽⁸⁾ Pādşāh hūşıdn kėtıp bāz hūşığa kélip kördi ki ⁽⁹⁾ kızniñ iki közidin aqğan yaşı lāy bolup ⁽¹⁰⁾ yérge qatıp qalıpdur. Heme diriğ munıñ cānı bolsa édi ⁽¹¹⁾ dép turup aydı. Arqasıdn halkları

[5b] ⁽¹⁾ at salıp yétip keldi. Kızniñ ağızığa āyna tuttı. ⁽²⁾ Térledi, cānı bar éken dép ağızığa atala qoydı. ⁽³⁾ Hūşığa kélip közini açıp bu halkları körüp ⁽⁴⁾ yüzini yérge qoyup turup aydı: “Éy halklar nâ-mahrem qulunğları ⁽⁵⁾ sunmanğlar özümni yérge urup fāre kıılır mén.” dédi. ⁽⁶⁾ Pādşāh aydı: “Mén sēni ölüp yatğan yérinğdn tafıp ⁽⁷⁾ aldım. Sēn özünğni manğa hatunlukğa qabul kılgıl.” dédi. ⁽⁸⁾ Kız aydı: “Méni hatun kıılır bolsanğız yurtinğızdn ⁽⁹⁾ hatun halklardın alıp kélip nikāh birle el arasında ⁽¹⁰⁾ hatun

kıla siz²⁴.” dédi. Pādşāh derhāl kişi buyurup ⁽¹¹⁾ yurtğa kişi yiberip ‘ameldārlanīng hatunları²⁵ çıkıp

[6a] ⁽¹⁾ toy yarağını kılip kırk kéçe kündüz toy kılip pādşāh nikāh ⁽²⁾ birle öz emrige aldı. Şehrge alıp bargusı kélmey şikār ⁽³⁾ -gāhıda aq öy kılip saqladı. Belki şehrge kélmey bir iki ⁽⁴⁾ yıl kış yaz şikārgāhda boldı. Aṅgağaça şehrdin vezīr ⁽⁵⁾ -leri haṭ yiberdi. “Éy pādşāh-ı ‘ālem özleri şikārga ⁽⁶⁾ kētip şehrni taşlap éttiler her ṭarafđın yuḥıda bolğay ⁽⁷⁾ turdı. Pādşāh yoq émiş dép haṭ bargan hemān hayāl ⁽⁸⁾ kılay²⁶. Kélmeseler şehr kıldın kētedür. Nāme-i tamām ve’s-selām.” ⁽⁹⁾ Pādşāh bu haṭnı körüp ‘ilāc tapalmay. Şehrge barmaq ⁽¹⁰⁾ boldı. Haṭunını alıp kētesini yolını tapmay. Her néme bolsa ⁽¹¹⁾ öz inemni qoyup kētey dép bir inesi bar érđi.

[6b] ⁽¹⁾ Haṭunı inesige hāzır bolğıl dép şehrge kētti. Béş on kün ⁽²⁾ ötkendin kén bir kéçe pādşāhnīng inesi turup fikri ⁽³⁾ kıldı ki ekem bir haṭunıı dép şehrge barmay. Şikārgāh-da ⁽⁴⁾ öy tutup kış yaz şehrge barmaydur. Néçük haṭun éken ⁽⁵⁾ bir körey dép çādırıñg bir şikāfıdın qarap körüp ‘aşıq ⁽⁶⁾ boldı. Derhāl çādırını yırtıp içgerige kirip “Éy kız méniñg ⁽⁷⁾ murādımını hāşıl kııl.” dédi. Kız aydı: “Bir haṭun iki érge néçük ⁽⁸⁾ revādur?” Mundağ sözlerni kılmay narı yürüdi. Pādşāh ⁽⁹⁾ -niñg inesi sén méni dégenimni kılmasaṅg balanğnı öltürür mén,⁽¹⁰⁾ dédi. Néme kılsaṅg kııl mundağ işka rızalıqım yoq dép aydı. ⁽¹¹⁾ Derhāl balasınıñg boynını üzüp taşladı. Andın aydı:

[7a] ⁽¹⁾ “Émdi sözümnı kabül kılmasaṅg sénı hem öltürür mén.” dédi. ⁽²⁾ Kız kördi ki öltürüşı ta’yındır ki munıñg kılıdın kıutulmasam ⁽³⁾ bolmas éken dép aydı ki andağ

²⁴ Metinde “kılam siz” olarak istinsah edilmiştir.

²⁵ Metinde bir yazım hatası vardır. Müstensih tarafından tamamen karalanmamıştır.

²⁶ Metinde “kılmay” olarak istinsah edilmiştir.

bolsa mén ay körüp ⁽⁴⁾ édim. Boyumnı suğa salıp ‘amel kılip alay. Andın ⁽⁵⁾ érte né kılsaŋg kıl dédi. Ābtūbağa su kıyup alıp ⁽⁶⁾ çadırnıŋ taşığa çıkıp sunı kıyup kaçtı. Pādšāh ⁽⁷⁾ -nıŋ inesi bir sâ‘at oturup kördi ki kız kirmedi. ⁽⁸⁾ Çıkıp karasa yırıkda kaçıp kėtıp baradur. Derhāl ⁽⁹⁾ aşığa süvāre bolup koğladı. Yétip barganda aldıdın ⁽¹⁰⁾ bir kuduk uçradı. Özini kudukğa taşıladı. Pādšāh ⁽¹¹⁾ -nıŋ inesi āhınan yalbardı. Kudukdın çıkğıl,

[7b] ⁽¹⁾ dép kız kudukdın çıkmadı. Pādšāhnıŋ inesi ⁽²⁾ kuduknı kömüp kıyup ketti. Barıp çadırda oturdı. ⁽³⁾ Pādšāh yurtnı? yölep yurtnı emānıde kılip hātırını ⁽⁴⁾ cem‘ kılip yéne şehrnı vezīrga tapşurup şikārgāhığa ⁽⁵⁾ keldi. Kördi ki inesi başığa tofrağ saçıp yığlap ⁽⁶⁾ oturupdur. Çadırnıŋ arkası yırtuğ turadur. Neme vaqı‘a ⁽⁷⁾ boldı dép pādšāh inesidin soradı. İnesi ⁽⁸⁾ aydı: “Bir kéçe uykulap kalıpdur mén. Oyğanıp baqsam ⁽⁹⁾ balanıŋ başı késilipdür, çadırnıŋ arkası yırtılıpdur. ⁽¹⁰⁾ Hıç nérse kalmıpdur. Kız hem yok. Mén şermende bolup sizge ⁽¹¹⁾ hağ yiberelmey yığlap olturdum.” dédi. Pādšāh bu sözni

[8a] ⁽¹⁾ eşitip derhāl libāslarını salıp taşılap külāh <u> ⁽²⁾ cende kėyip dīvāne bolup yolğa revān boldı. İnesi ⁽³⁾ hem siz né yerge barsaŋız mén hem şu yerge bara mén, sizdin ⁽⁴⁾ ayrılmay-mén dép libāslarını salıp bu hem külāh <u> cende ⁽⁵⁾ kėyip dīvāne şüretide boldı. Bularnı şehir kézmekde kıyung. ⁽⁶⁾ Émdi sözni kızdın eşitmek kérek. Bu kız kudukda Hudāy ⁽⁷⁾ Ta‘ālāğa şükr <ü> şenā‘ étip olturdu. Értesi kārவānlar ⁽⁸⁾ kėlip kördi ki kuduk yok. Her tarafge barıp su istep tapalmadı. ⁽⁹⁾ Her né bolsa kuduk-nıŋ ornını kürleyeli dép kuduk ⁽¹⁰⁾ -nıŋ ornını kürlep aydı. Açıldı, suğa saldı. ⁽¹¹⁾ Kız turup kördi ki suğa tüşüp kéledür. Bir iş

[8b] ⁽¹⁾ kılıp cān saklay bu kuduğda turup cāhillik bile ⁽²⁾ ölgenim hūb érmes dép saçını tumağığa yaşıurup ⁽³⁾ özini oğul şūretide kılıp suğağa kirip olturdu. ⁽⁴⁾ Kuduğdın taşşarı çıktı kārṽanlar soradı. “Néme bala sén ⁽⁵⁾ bu kuduğda néme iş kılur sén?” dédi. Kız aydı: “Atam birle ⁽⁶⁾ şahrāğa barıp kéçe bolup çalıp ménı kuduğğa salıp ⁽⁷⁾ koyup édi.” dédi. Kārṽanlar, birle alıp barıp ⁽⁸⁾ atası bar şehрге kirgüzüp koydı. Kız şehрге ⁽⁹⁾ kirip barur yérini bilmey. Her tarafge barıp yéne her né bolsa ⁽¹⁰⁾ atam birle ekemning hizmetide bolay. Şāyed-ki bala kılıp ⁽¹¹⁾ bakıp alsa şularge hizmet kılğaymén dép dadası

[9a] ⁽¹⁾ -ning dükkānının aldığa barıp olturdu. Atası értedin ⁽²⁾ kéçege néçe merātib qarasa bir bala hīç tarafge barmay. Hīç némerse yémey, yol renc ⁽³⁾ tartğan yırāqdın kélgen ma‘lūm boladur. Kéçe boldı. Dükkān ⁽⁴⁾ yığadurğan vaqt bolup dükkān yıgıdı. Yéne olturadur. ⁽⁵⁾ Atası sordı: “Éy bala kaydın keldiñg kayda barur sén? Kimning balası ⁽⁶⁾ sén.” dédi. Kız aydı: “Mén misāfir turur mén. Bu şehрге ér birle kirdim. ⁽⁷⁾ Ata anam yok ménı munda biledurğan kişim yok. Barur yérimni ⁽⁸⁾ bilmey. Şubu yérde başım katıp hayrān bolup olturupdur mén.” ⁽⁹⁾ dédi. Bay turup dédi ki “Mén bala kılıp alsam mañga bala bolur mu ⁽¹⁰⁾ sén?” dédi. Kız aydı: “Cānım bile bala bolur mén.” dédi. Atası ⁽¹¹⁾ tanumay. Öyige alıp barıp aṭhānede aṭ bağalı koydı.

[9b] ⁽¹⁾ Kızning atası, kızını ölümge buyurgandın kén uykusı kélmes ⁽²⁾ bolup kéçesi her tarafdın kélgen misāfirlerni öyige ⁽³⁾ çarlap alıp kélip tañg atkunça mihmān kılıp uykulamay. ⁽⁴⁾ ‘Ömr ötkerür érdi. Bir kün kéçeğaça yolğa qarap bir misāfir mihmān ⁽⁵⁾ tapsam dép yolğa neş‘et bolup turar érdi. Kız anıñg ⁽⁶⁾ küyevi pādşāh, inesi bile kézip şu şehрге keldi. ⁽⁷⁾ Bay kördi-ki iki pūr-heybet berdīvānlar ötüp baradur. ⁽⁸⁾ Derhāl aldığa kélip selām kılıp körüşüp öyige téglenu ⁽⁹⁾ kılıp alıp barıp mihmānhānesige

tüşürdi. ⁽¹⁰⁾ Īşānnı hem çaķırturup bezm-i ārāste ķıldı. Ziyāfet ⁽¹¹⁾ tün yarım bolup kélgende bay ayttı: “Her kim başıdın ötgen

[10a] ⁽¹⁾ sergüzeştini bir bir beyān ķılsun. Tün қаşķarsun.” ⁽²⁾ dédi. Her kim başıdın ötgen vāķı‘alarını bir bir beyān ķıldı ⁽³⁾ Āķir nevbet baynıng baķıp alğan balasıǵa kélđi. Pāy-gāhda ⁽⁴⁾ oturup édi, bay aydı: “Éy balam séning hıķ sergüzeştıng ⁽⁵⁾ yok mu?” dédi. Kız aydı: “Méning kışşam ve rāz sözüm cān küdezür. ⁽⁶⁾ Aytay désem tilim köyedür, aytmay désem dilim örteledür.” ⁽⁷⁾ dédi. Atası aydı: “Ayt oǵlum her қаңça sözüng tola ⁽⁸⁾ bolsa hem bizge melüllıķ kélmezdür. Sözle.” dédi. Kız aydı: ⁽⁹⁾ “Ötgen zemānda bir Īşān bar éken anıng bir mürıdı haccge ⁽¹⁰⁾ barmaķ bolup bir oǵul bir kıızı bar éken oǵlını özi ⁽¹¹⁾ birle alıp barur bolup kızını koyup kéter ki Īşānçılık yér tapmay.

[10b] ⁽¹⁾ Her né bolsa Īşān қаşıda koyup kétey dép Īşān ⁽²⁾ қаşıda koyup kétépdür. Mürıdı haccdın yanıp kélgünçe kız ⁽³⁾ belāǵatge yétipdür. Bir kéçe kız Kır‘ān oķup oltursa Īşān ⁽⁴⁾ kıznıng aldıǵa kirip ‘ıyş <u> ‘ışret kıla mén dépdür.” dép ⁽⁵⁾ aydı. Īşān ségirip ornıdın ķofup “El-ķatım-çe toķtap ⁽⁶⁾ sözüngni.” dédi. Kız şük olturđı. Bay turup aydı: ⁽⁷⁾ “Éy oǵlum sözle! ” dép. Īşānnı olturguzup ⁽⁸⁾ koydı. Īşānnıng külāhı tuban түşüp cānnıng ⁽⁹⁾ ve heme birle tefekkürǵa түşüp olturđı. Kız sözge kirdi. ⁽¹⁰⁾ Kız aydı: “Éy Īşānım siz uluǵ ķışı bolsańǵız sizdın ⁽¹¹⁾ şundaǵ yaman bed-fi‘l revā mudur? Tańǵ atǵanda yurt hāķınıng aldıda

[11a] ⁽¹⁾ nikāķ birle alsalar bolma mudur, dése koy bī-hūde sözüngni ⁽²⁾ méning murādımını hāşıl kıl dépdür. Kız ‘ilācnı tapalmay. ⁽³⁾ Andaǵ bolsa her ikilemiz keyimlerimizni salıp özleri ⁽⁴⁾ ték bolsunlar mén eķkü bolay. Kırāmet küni bolsa çār-pāy ⁽⁵⁾ -dın hisāb almas éken özleri arķamdın ķoǵlap ⁽⁶⁾ yétgen yérde her né kılsalar kılsunlar dép kız eķkü bolup ⁽⁷⁾ öǵzege çıķıpdur. Īşān ték bolup arķasıdın ⁽⁸⁾ ķoǵlap öǵzege

çıkıpdur. Kız ségirip başka ögzege ⁽⁹⁾ ötüp kétipdür. Īşān hem ségirip öte mén, dép ⁽¹⁰⁾ yolning otrasığa tüşüp bir qolı bir futı sınıp ⁽¹¹⁾ yatıpdur. Érte birle şehır çarlaydurgan halklar kélip

[11b] ⁽¹⁾ körseler bir kişi yolda bir yana yatıpdur. Kördi ki Īşān éken. ⁽²⁾ Sordı: Éy Īşānım néme boldı, dép sorapdur. Īşān ⁽³⁾ nāmūs kılıp uyqusırap ögzege çıkıp yıkılıp ⁽⁴⁾ kétipdür mén dép. Halk öyige alıp kirip qoyupdur. ⁽⁵⁾ Kız Hudāya şükr édip öyge kirip yatıpdur. Kızınng ⁽⁶⁾ atası haccdın kélip kördi ki Īşān kesel bolup ⁽⁷⁾ yatıpdur. Mürīdi soraydur, Īşānım hālleri ⁽⁸⁾ qaydağ dép sorsa Īşān mürīdiğa açığlanıp ⁽⁹⁾ yüzüng sözüng qurusun, közümg körunme né yérdeki ⁽¹⁰⁾ yurtdın çıkan kızınngnı ménıng alıda qoyup kétip ménıng ⁽¹¹⁾ sözümni anğlamay. Her kısm yürüp kızınngnıng derdidin

[12a] ⁽¹⁾ kesel boldum. Kızınngnı hem közümg körssetme. Yoqal, depdür. ⁽²⁾ Īşānnıng mürīdi hafā bolup oğlığa aytıpdur: Éy oğlum ⁽³⁾ hemşirengni öltürüp başını tenidin cüdā kılıp qanını tóküp ⁽⁴⁾ maŋga yürekini alıp kélip bérmeseng séndin rāzı émes, ⁽⁵⁾ depdür. Ekesi hemşiresini bir beyābānga alıp ⁽⁶⁾ barıp öltürey dese kılgan günāhını közi birle ⁽⁷⁾ körgen émes. Öltürmey dese atasınng nā-rāzī ⁽⁸⁾ bolmasıdın qorqup tefekkür birle bir munça deşt içre ⁽⁹⁾ yürüpdür. Kız aytıpdur: Éy eke meni bu yérge némege alıp ⁽¹⁰⁾ keldiler? Némege tefekkür kılıp yürüydürler, dép ekedın ⁽¹¹⁾ sorapdur. Ekesi, atası aytğan sözlerni

[12b] ⁽¹⁾ bir bir beyān kılıpdur. Kız bu sözni eşitip “Éy eke meni öltürüp ⁽²⁾ hūn-ı bağır haqq kılıp ‘āşī bolğunça meni qoyup bérsele, mén ⁽³⁾ bu beyābānda künüm tükegen bolsa özüm ecelim bile ölüp qalır mén. ⁽⁴⁾ Eger <künüm> tükegen bolmasa bir bahāne birle bir şehрге barıp kün ⁽⁵⁾ ötkerür mén. Atamga bir oğlaqnı soyup könglegemge qanını ⁽⁶⁾ yoqturup yürekini alıp barsalar atamnng nā-rāzī bola ⁽⁷⁾ -sıdın hālāş bolurlar,

dédi. Ekesiğa bu söz ma‘kûl ⁽⁸⁾ bolup hemşiresini kõnglegini saldurup alıp ⁽⁹⁾ beyābānga koyup bardı.” dép aydı. Bay bile oğlu bu sözni ⁽¹⁰⁾ eşitip tamām bir melāllik lerze tüşüp bizniñ işimiz şundağ ⁽¹¹⁾ iş bolmağay dép yığlaşıp bī-ťākat bolup

[13a] ⁽¹⁾ nāleler kılaşıp olturdı. Kız aydı: “Ekesi hemşire ⁽²⁾ -sini koyup barıp atasığa oğlañniñ yürekini ⁽³⁾ alıp kélip bérıpdür. Kız-ı bī-çāre ekesidin ⁽⁴⁾ ayrılıp bir munça yol yürüp ayağı kafarıp aç ⁽⁵⁾ teşne bolup mağdūrı²⁷ kétip bir kumniñ tüpige ⁽⁶⁾ yıkılıp kalıpdur. Cānı hulkumığa kélgende şul şehir ⁽⁷⁾ -niñ pādşāhı şikārga çıkıp kuş salsa ⁽⁸⁾ kuşu uçup kélip kız yatğan kumniñ üstige ⁽⁹⁾ konupdur. Pādşāh kuşını koğlap kélip bu kum ⁽¹⁰⁾ -dın tafıp alıp kum tüpige qarap ol kızın tafıp ⁽¹¹⁾ alıp körse yüzi yerge yatıp közyaşı bile başı kumğa

[13b] ⁽¹⁾ batıp yatıpdur. Pādşāh kızın körüp ‘aşık bolupdur.⁽²⁾ Baksa kızniñ cānı yok yatıpdur. Ança pādşāhniñ halk ⁽³⁾ -ları yétip kélip kızniñ ağızğa āyna tutupdur. ⁽⁴⁾ Āyna tērlepdür. Cānı bar éken dép atala atıp ağızğa ⁽⁵⁾ koyup éken hūşığa kélip közini açıp bu halknı körüp ⁽⁶⁾ yüzini yerge koyup turup nā-maħrem kulunı ya‘ni özümni pāre ⁽⁷⁾ kılar mēn yerge urup depdür: Pādşāh kızdın bu sözni ⁽⁸⁾ eşitip ‘Mēn sēni ölüp yatğan yérinğdin tafıp alıp ⁽⁹⁾ perveriş kıldım. Mundağ sözlerni kılmay. Özünğni mañga ⁽¹⁰⁾ hatunlukğa kabül kılgıl.’ depdür. Kız pādşāhdın ⁽¹¹⁾ bu sözni eşitip andağ bolsa yurtıñızğa kişi

[14a] ⁽¹⁾ yiberip hatun halklardın keltürüp toy yarağı ⁽²⁾ çapdup andın nikāhıñızğa nāmūs-siz dép éken. ⁽³⁾ Pādşāhğa bu söz ma‘kûl bolup derhāl ketti. ⁽⁴⁾ Buyurup barunça hatunlarnı alıp kélip toy yarağını ⁽⁵⁾ kılıp kırk keçe kündüz toy kılıp nikāhığa alıpdur.

²⁷ Metinde “mağdur” şeklinde istinsah edilmiş.

⁽⁶⁾ Şehrge alıp bargusı kélmey. Bir iki yıl şul şikār ⁽⁷⁾ -gāhıda öy tutup bir ferzend vüçüdğa kélipdür. Bir kün şehrdin ⁽⁸⁾ vezīrleri haṭ yiberipdür: ‘Éy pādşāh-ı ‘ālem özleri ⁽⁹⁾ şikārğa barıp şehrdin haber almay taşlap ayttılar. ⁽¹⁰⁾ Émdi pādşāh yok émiş dép her taraftın gānim peydā ⁽¹¹⁾ boldı. Vaḫtlıḳ kélip şehrni ḳollarığa almasalar. Şehr ḳoldın [14b] ⁽¹⁾ kétip rüsvā bola miz.’ dépdür. Pādşāh bu sözni ⁽²⁾ eşitip ḳışige işenmey. Öziniñ bir inesi bar éken. ⁽³⁾ Haṭunını mén kélgünçe ḫāzır bolup turḡıl dép şehrge ⁽⁴⁾ kétipdür.” dép aydı. Pādşāhınıñ inesi yügürüp ⁽⁵⁾ ornıdın ḳofup aydı: “Éy şum! Yetimçe tüket ⁽⁶⁾ sözüñni!” dédi. Ḳız toḫtap turdı. Pādşāh ⁽⁷⁾ birle bay, oḡlı üçülen aydı: “Éy oḡul, sözle!” dép ⁽⁸⁾ pādşāhınıñ inesini olturḡuzup ḳoydı. Munıñ hem ⁽⁹⁾ külāhı tuban bolup ölüm vehmige tüşüp olturdı. ⁽¹⁰⁾ Ḳız aydı: “Pādşāh inesini ḳoyup şehrge bardı. Bir kün pādşāh ⁽¹¹⁾ -niñ inesi, ekem bir haṭunni dép şehrni taşlap kétédür.

[15a] ⁽¹⁾ Ḳaydaḡ aḳ haṭun éken bir körey, dép ḳādırınıñ şikāfıdın ⁽²⁾ ḳarap körüp bī-ḳarār bolup ḳādırını yırtıp kirip ‘ıyş <u> ⁽³⁾ ‘işret ḳıla mén dépdür. Ḳız aytıpdur: Bir haṭun iki ḳışige ⁽⁴⁾ revā bolmaydur. Mundaḡ söz ḳılmaḡıl, dese ‘Sén sözüni ⁽⁵⁾ ḳabül ḳılmasaṅḡ balaṅḡni öltüre mén.’ dépdür. Bilmegeniñni ḳıl, dese ⁽⁶⁾ ‘Méniñ sözümi ḳılmas²⁸ sén’ dép anasınıñ közige körsetip ⁽⁷⁾ turup balasınıñ başını üzüp taşlap aydı: Sözümi ⁽⁸⁾ ḳabül ḳılmasaṅḡ séni hem öltürür mén, dép ḳolıḡa tıḡı alıp ⁽⁹⁾ ḫavāle ḳıldı. Ḳız aydı: Émdi munıñdın tirig ḳutulmaḳ ‘ilācı ⁽¹⁰⁾ ḳalmadı, dép andaḡ bolsa tura turḡıl. Mén ay körüp ḳalıp ⁽¹¹⁾ édim: Ğusl ḳılıp kirey andın bilgeniñni ḳılḡıl, dép ābtūbada

²⁸ Metinde “ḳılmam sen” şeklinde istinsah edilmiştir.

[15b] ⁽¹⁾ su alıp çadırnıñ taşığa çıkıp ābtūbanı koyup ⁽²⁾ kaçıpdur. Bir sā‘at oturup kirmegendin kén çıkıp ⁽³⁾ qarap körüpdür ki yırakda kaçıp kėtıp barıpdur. Pādşāh ⁽⁴⁾ - nıñ inesi atğanıp çoğlap yétip barganda aldıdın ⁽⁵⁾ bir quduq uçrap kız özini quduqğa taşlap atıpdur. ⁽⁶⁾ Pādşāhnıñ inesi her néçe aldapdur. Kız çıkmıpdur. Āhır quduq ⁽⁷⁾ - nıñ ağızını kömüp koyupdur. Pādşāh yurtını tinç kılıp ⁽⁸⁾ koyup şikārgāhıga kélip körse çadır yırtıq, balasınıñ ⁽⁹⁾ başı késilgen. Munı körüp néme vāqı‘a boldı, dép ine ⁽¹⁰⁾ - sidin sorasa bir kéçe uykulap qalıpdur mén, oyğansam ⁽¹¹⁾ şundağ bolup qalıpdur dép yığlap turupdur. Pādşāh

[16a] ⁽¹⁾ bu sözni éşitip tēc <u> kemerni taşlap külāh <u> cende kėyip ⁽²⁾ dīvāne şūretide bolup çıqıpdur. İnesi mén hem ⁽³⁾ siz né yerde bolsañız mén hem şunda bolur mén dép ⁽⁴⁾ birle çıqıpdur. Kız-ı bī-çāre bu kéçe Hudāy Ta‘ālā-ğa şükr <ü> şenā-yı becā ⁽⁵⁾ keltürüp quduqda yatıpdur. Ērtesi kārvanlar ⁽⁶⁾ kélip quduqni tapalmay, su istep su tapalmay. ⁽⁷⁾ Āhır şul quduqnıñ ağızını tafıp açıpdur. ⁽⁸⁾ Kız munı körüp bu çāhda harām olup qalğan bile ⁽⁹⁾ bolmas bir iş kılıp tiriglik kılay dép saçlarını ⁽¹⁰⁾ tumaqıga pinhān kılıp özini oğul şūretide kılıp ⁽¹¹⁾ suğağa çıkıp olturdı. Çādın çıktı. Bu kārvanlar

[16b] ⁽¹⁾ körüp “Sén néme bala?” dēdi. Kız aydı: Dadam bile şahrā‘ğa barıp ⁽²⁾ ayru kēdici bolup qalıp, meni quduqğa salıp it kuş ⁽³⁾ ziyān yētkürmesün dép quduqni kömüp kėtıp ēdi dēpdür. ⁽⁴⁾ Bu kārvanlar bile alıp kélip, atası bar şehrge kirgüzüp ⁽⁵⁾ koyup ötüp kētipdür. Kız-ı bī-çāre bu şehrge kirip barur ⁽⁶⁾ yerini bilmege her né bolsa atam-nıñ aldıga baray. Şāyed atalık ⁽⁷⁾ mührü tavlap, meni yanında hizmetge salsalar. Atam birle ⁽⁸⁾ ekemniñ hizmetide bolsam ‘aceb érmes dép dadası ⁽⁹⁾ -nıñ dükkānınıñ aldıga kélip oturupdur. Atası qarap ⁽¹⁰⁾ bir bala kélip dükkānıñ rü-be-rüsida olturadur. Ērtedin ⁽¹¹⁾ kéçeğaça hīç yerge barmay, oturupdur. Kıznıñ atası dükkān

[17a] ⁽¹⁾ -nığa durğan bolup dükkännı yığıp bağa yéne olturupdur. ⁽²⁾ Atasınıñ raħmaları kélip sorapdur: Éy bala sén néme bala sén? ⁽³⁾ Né yérdin kéldiñg? Né yérge barur sén? Farīza yér bula sén. Ata ananğdın ⁽⁴⁾ bar mu kimniñ balası sén, dép sorapdur. Kız aytıpdur: Méniñ ⁽⁵⁾ bu yurtda hıç nérsem yok. Ata anam ölgen, mén yetimdür mén, ⁽⁶⁾ dépdür. Atası bu sözni eşitip ‘Bala kılsam bala bola mu ⁽⁷⁾ sén?’ dépdür. Kız aytıpdur: Cānım bile bala bolay, dép. ⁽⁸⁾ Atasınıñ hizmetide yürüpdür. Atası kızını ölümge ⁽⁹⁾ emr kılip şundın béri uyqusı kélmes bolup qalıp. ⁽¹⁰⁾ Her yurtdın misāfirler kélse anı miħmān kılip kéçesi ⁽¹¹⁾ tañ atğunça sözge salıp ‘ömr kéçürüp yürür éken.

[17b] ⁽¹⁾ Şul kızını alğan pādşāh hem kélip şul kızınıñ atası ⁽²⁾ -niñ öyige miħmān bolupdur.” Şul kız öz aħvālını özi ⁽³⁾ aytıp turupdur. Hıçkimniñ bu işlerdin ħaberi yok. ⁽⁴⁾ Ĥudā hem bularge bildirmepdur. “Dād pādşāhım dād, méniñ ferzendim ⁽⁵⁾ -niñ kışsasını özümniñ tartğan raħmnı aytқанımı ⁽⁶⁾ tileymén.” dép başıdaki tumaқnı taşlap attı kördi ki ⁽⁷⁾ bayniñ pādşāniñ ħatunı ol oğulniñ hemşire ⁽⁸⁾ -si şul turur, bular birbirlerini körüp tanuşup ⁽⁹⁾ birbirleri birle quçağlaşıp yığlaşıp tañ attı. ⁽¹⁰⁾ Pādşāh derħāl mühürini basıp şul şehriñ ⁽¹¹⁾ pādşāhığa ħaţ çıkardı. Bol şehir, hem şul pādşāhniñ

[18a] ⁽¹⁾ élgideki şehir édi. Pādşāhniñ mühürini körüp néçe ⁽²⁾ bu qaça ser-pā birle bir munça sipāhlar kélip bay-niñ éşigige ⁽³⁾ kélip şafā rāst kılip turdı. Pādşāh başığa ⁽⁴⁾ tāt, bélige kemer, üstige pādşāhlıq ser-pālarını ⁽⁵⁾ kéyip emr kıldı ki “Şehrge dār rāst kılıñlar.” ⁽⁶⁾ dép dār rāst kıldı. Ĩşān bile pādşāh ⁽⁷⁾ -niñ inesini dārğa asıp tırbārān kılip ⁽⁸⁾ öltürdi. Dostlar şād, düşmānlar ġamğın ⁽⁹⁾ boldı. Vāllahul‘alemu bis-şavāb. Ammā rāviyān-ı ⁽¹⁰⁾ aħbār <ve> nāķılān-ı āşār ħırmén-i semen Cāmi‘ül-Ĥikāye <içre> andağ aytıpdurlar kim ⁽¹¹⁾ ötgen zemānda bir pādşāh bar érdi. Anıñ bir veziri

[18b] ⁽¹⁾ bar érdi. Vezīrning bir kıızı bar érdi. Pādşāh, kıızını maŋga ⁽²⁾ bérsün dép kışı yiberdi. Vezīr aydı: “Hūb pādşāhğa ⁽³⁾ kıızımını bérey ammā azraq ğamım bar, bir yıl mūhlet bérsün andın ⁽⁴⁾ toy bolsun.” dédi. Pādşāh aydı “Mén dék pādşāh ⁽⁵⁾ -nıng vezīri bolsaŋg sénde néme ğam bolur. Méning sözümni ⁽⁶⁾ qabūl qılmas vezīrni öltürür mén.” dédi. Vezīr pādşāhğa ⁽⁷⁾ aydı: “Ārī rāst étseler eger bu cihānda bir bī-ġam ādem tapsalar, ⁽⁸⁾ méni öltürsünler.” dédi. Pādşāh yol çapduķı ⁽⁹⁾ rāstlap sefer ihtiyār kıldı. Néçend şehrlerge barıp ⁽¹⁰⁾ izdip bī-ġam ādem tapalmadı. Āhır alar fikr kılıp aydı ki: ⁽¹¹⁾ “Hoķand²⁹ dék uluĝ şehr yoķ. Andaĝ pādşāh bu iķlīmde

[19a] ⁽¹⁾ yéne mundaĝ pādşāh yoķ. Şunda baray ğamı yoķtur.” dép ⁽²⁾ haķānga bardı. Pādşāhning ordasıĝa kirip turĝun ⁽³⁾ sovgat tartıķ kılıp kirip pādşāh birle körüşti. ⁽⁴⁾ Birbirleri birle hāl soraşıp andın bu pādşādnı ⁽⁵⁾ haķān-ı Çin sordı: “Munça renc tartıp bu yérge kélmeginĝizning ⁽⁶⁾ sebebi néme?” dédi. Pādşāh aydı: “Méning bir vezīrim bar édi. ⁽⁷⁾ Anıng bir kıızı bar édi. Maŋga bérsün dép kışı buyursam ⁽⁸⁾ méning ğamım bar, bir yıl mūhlet bérsün, andın toy kılay.” ⁽⁹⁾ dépdür. Mén açıĝım kélip “Mén dék pādşāhning vezīri ⁽¹⁰⁾ bolsaŋg séning néme ğamıng bolur? Sén kıızıngnı maŋga bérmeseng séni ⁽¹¹⁾ öltürüp kıızıngnı alur mén. Sén maŋga mundaĝ bahāne kılır mu sén?”

[19b] ⁽¹⁾ dép aydım. Vezīr aydı: “Eger bu ‘ālemdin ğamsız ādem tapsaŋgız ⁽²⁾ méni öltürüng” dédi. “Mén ğamsız ādem ahtarıp iķlīm iķlīmğa ⁽³⁾ barıp ğamsız kışı tapalmay. Sizni heme pādşāhlardıń uluĝ ⁽⁴⁾ pādşāh munda hıç ğam yoķtur dép sizni ğamsız körüp ⁽⁵⁾ bir kéçe ũlfet bolup hāl soraşĝalı kéldim.” dédi. Pādşāh-ı Çin ⁽⁶⁾ bu

²⁹ Metinde “Haķand” şeklinde istinsah edilmiştir.

sözni eşitip, derd söz birle bir āh tartıp aydı ki: “Cihāndaki ⁽⁷⁾ heme ādemning ğamı méning ğamımğa peyvend bolalmaydur. Méning ğamım hemedin ⁽⁸⁾ tola dédi. Pādšāh sordı sizde néme ğam bolur? Sizde ⁽⁹⁾ hāh dünyā hāh leşkerde kemlikingiz bolmas. Sizde néçe ğam ⁽¹⁰⁾ bolur?” dédi. Pādšāh-ı Çin aydı: “Mén vezīrning oğlu édim. Pādšāh-ı ⁽¹¹⁾ Çinning kızığa ‘āşık boldum. Her ikimizning birbirimizge muhabbetimiz bar

[20a] ⁽¹⁾ édi. Pādšāh ğanīmetning atamning dünyası teng kelmegen üçün ⁽²⁾ kişi koyalmay kızıngızın oğlumğa bering déyelmek édi.” Kız aydı: ⁽³⁾ “Maŋa bir kéçe kélip sarāynning ordanining arkasığa kélip turğıl ⁽⁴⁾ mén saŋa bir munça altun kümüş çıkarıp bérey şunı méning ⁽⁵⁾ toyumğa harācet kılıp algıl.” dédi. “Hüb bolur.” dép bir kéçe va‘de ⁽⁶⁾ kılaşıp kéçesi bardım. Kéçede it kuşdın ziyān yétmesün dép ⁽⁷⁾ bir itig haŋcer özümge hemrāh kılıp alıp bardım. Ordanining ⁽⁸⁾ arkasığa barıp haŋcerni étekde koyup oturup uykulap ⁽⁹⁾ kalıpdur mén. Kız hemyānda dünyā alıp çıkıp méning éşigimge ⁽¹⁰⁾ taşlapdur, hemyān haŋcerning töfesige tüşüp <munça> ⁽¹¹⁾ hāşşnı tüpidin kéçip kétépdür. Vaqtı ki toy kılıp

[20b] ⁽¹⁾ kızın emrimge kirgüzüp aldım. Kuçağlayın söye mén. Kız bir kün ⁽²⁾ aydı: “Sende hiç néme yok mu?” Mén aydım bolğan vāķ‘ıalarını kızğa. ⁽³⁾ Bir bir aydım, kız bu sözni méndin eşitip kolığa şimşir alıp ⁽⁴⁾ maŋa cidāl kıldı. İki hatun bir öyde néme iş kıla siz dép. ⁽⁵⁾ Mén yanıp könglünğ hāhlağanğa téggil mén hatunum dép ⁽⁶⁾ yörey sén öz könglünğdeki-dékni tafıp şununğ birle ⁽⁷⁾ ‘ıyş <u> ‘ışret kılğıl mén saŋa dahl kılmay dép kolıdın ⁽⁸⁾ aran kutuldum. Körünğ bu olturğanları şul kız şul ⁽⁹⁾ turur, dép körsetti. Baqadur kim pādšāhning tahtınınğ ⁽¹⁰⁾ rü-be-rūsıda bir öyde bir zengini zencir birle bağlap koyupdur ⁽¹¹⁾ iki yaş bile [...] oturadur. Bir melike hatun yanında oturupdur.

[21a] ⁽¹⁾ Gāhī açığlanıp yüzige kaç uradur, ol melîke hîç ta‘rîz ⁽²⁾ étmey. Gāhī zengî-niñg uçasın tutadur. Şubu hâlde körüp ⁽³⁾ “Bu néme vâkı‘adur ki şundağ melîke-i cihân-nı şundağ <bed-sirişt> ⁽⁴⁾ zengî köz aldınğızda şundağ bî-hürmetlik kılıp gāh urup ⁽⁵⁾ gāh hādımlik kıldursa.” dédi. Pādşāh-ı Çin aydı: “Şul ⁽⁶⁾ melîke şubudur özi hu éylep şubu zengîni tanlap ⁽⁷⁾ alıp idi. Şunu zencîrğa salıp perveriş kıldım. ⁽⁸⁾ Şubu ferzendler şul zengîdin bolğan. Kişi hatun alıp ⁽⁹⁾ hatunıdın huzūr körmey anıñg rāhatını köz aldıda turup ⁽¹⁰⁾ başka körse kişige mundın mu ziyāde ğam mundın hem tola ⁽¹¹⁾ elem bolur mu?” dép. Pādşāh-ı Çin öz ahvālīga yıǵladı.

[21b] ⁽¹⁾ Pādşāh, Çin şāhı birle hūblaşıp öz yurtıǵa kélip baksa ⁽²⁾ vezîr qavli kılğan bir yıl tamām bolupdur. Vezîrğa ‘özre qoyup ⁽³⁾ kıızıǵa kırk kéçe kündüz toy kılıp kıznı pādşāhniñg orda ⁽⁴⁾ -sıǵa alıp kéledurğan vaqıtıda, ol kıznıñg ordasıǵa ⁽⁵⁾ kéçe hem kélmesün, kündüz hem kélmesün. Kéyim kéyip hem kélmesün, ⁽⁶⁾ kéyim kéymey hem kélmesün. Ulaǵğa minip hem kélmesün, minmey hem ⁽⁷⁾ kélmesün. Öyge kirip hem turmasun kirmey mü turmasun, ⁽⁸⁾ dédi. Vezîr pādşāhdın bu sözni eşitip yıǵlap ⁽⁹⁾ öyige keldi. Kız belā‘ taptım dép cānımǵa bir belā‘ tafıp éken mén, ⁽¹⁰⁾ dép pādşāh aytğan sözni kıznı birle hatunıǵa dédi. ⁽¹¹⁾ Vezîrniñg hatunıǵa ğam tüşüp yıǵladı kız aydı: “Éy ata,

[22a] ⁽¹⁾ éy ana bu yıǵlaydurğan vaqt émes bu işniñg kārıǵa ⁽²⁾ meşğül bolmağ kérek.” dédi. Kızniñg atası: “Néçük ‘ilāc kılur miz?” ⁽³⁾ dédi. Kız aydı: “Balıqçınıñg torıǵa yürgenip barsam ⁽⁴⁾ kéyim kéygendik hem émes kéyim kéymegendik hem émes. Zenbîl bélge kirip ⁽⁵⁾ barsam ikevlen kütersengler, piyāde bargay dék hem émes. ⁽⁶⁾ Ulağ min dék hem émes. Néme zībā murāddın yangan vaqt kéçege ki tāb‘i ⁽⁷⁾ hem émes, kündüzge mutābi‘ émes. Öyge kirgende dadam öyge ⁽⁸⁾ kirip tursalar, anam eşik taşıda

tursalar öyge kirip ⁽⁹⁾ turğan hem émes. Öyge kirmey turğan hem émes. Pādšāh aytğan ⁽¹⁰⁾ söz şuldur dédi. Şundağ kıldı, pādšāh sordı: ⁽¹¹⁾ “Bu işni qaysıñlar ferāset kılıp şu işlerni kıldınğlar.”

[22b] ⁽¹⁾ dédi. Kızı kılğanını ayttı. Pādšāh nikāhığa alıp koyup ⁽²⁾ kız birle orun qoşmay. On tört yıllıq şikār ihtiyār ⁽³⁾ kılıp şikārga atlandı. Aydı ki: “Mén kélgünçe, bir şandūqñıñ ⁽⁴⁾ ağızığa kuluf salıp haq kılıp mühürini basıp koydı. ⁽⁵⁾ Mén kélgünçe inci altun birle pür bolsun, haq bozulmasun. Bir bala méniñ ⁽⁶⁾ aldımğa dada çarmasunlar, dép bir béyni koydı. Mén kélgünçe méniñ ⁽⁷⁾ aım dek bir at aygır eşnip tursun. Şularni kılmasanğ seni ⁽⁸⁾ öltürür mén.” dédi. Şikārga ketti. Vezīrni gam bastı kız aydı: ⁽⁹⁾ “Éy ata tola gam kılmasunlar Hudāy Ta‘ālādın tilep teveccüh birle bolsunlar. ⁽¹⁰⁾ Hudāy Ta‘ālā mevcūd kılıp bérse ‘aceb érmes.” dép atasığa aydı: ⁽¹¹⁾ “Éy ata mañga kırk at rāstlap bérşünler. Hemesi bir haylda kaçsa [kutulğudı]

[23a] ⁽¹⁾ koğlasa yétgü dek kırk nāzenīn kız tafip bérşünler. Hemesi pādšāh ⁽²⁾ -larnıñ kızı bolğay. Hemesige bir hayl érenler libāsı rastlap ⁽³⁾ bérşünler. Mañga pādšāhlıq tacı kéydürşünler. Hemesi méniñ ⁽⁴⁾ fermānımda bolsun.” dédi. Vezīr kızdın bu sözni éşitip aytğan dek ⁽⁵⁾ kırk at rāst kıldı. Hemesi kız aytğan dek yügürük kırk kız ⁽⁶⁾ tayyār kıldı. Hemesi nāzenīn, hemesige bir hayl kim kılıp bérdi. Vezīr ⁽⁷⁾ -niñ kızı başığa təc kéyip merdāne libāslar kéyip algur şunğkar ⁽⁸⁾ laçınlarnı alıp şikārga atlandı. Özige Şeh-zāde ⁽⁹⁾ Bedaḥşān at koydı. Atlanıp pādšāhnıñ şikārgāhığa ⁽¹⁰⁾ barıp andağ şikār kıldı ki āsmāndakni kuş bilen, yérdekini ⁽¹¹⁾ ok bile alıp beyābānnıñ vaḥşi cānāvarlarını pādšāh

[23b] ⁽¹⁾ -niñ halkığa aldurmadı. Pādšāh bularnıñ sipāhgerçilikleriğa, ⁽²⁾ atlarınıñ yügürüklikığa āferīn kılıp şikār kılmay. ⁽³⁾ Bularnı temāşā kılıp turar érdi. Pādšāh:

“Bunça yigitler ⁽⁴⁾ bu beyābānga kaydın kélipdür? Burun mundağ halklar bu yérlerde ⁽⁵⁾ bolmas édi. Bular kimlerdür, atı némedür bilip kélíngler.” dép ⁽⁶⁾ élçi yiberdi. Élçi-ge aydı bular: “Bedahşāndın kélür miz. Uluğumuz ⁽⁷⁾ -nínġ atı Şeh-zāde Bedahşān. Atası birle sehl kōngülli ⁽⁸⁾ -ge yép? bu körfige kélip qalgandır.” dédi. Pādşāhğa élçi kélip ⁽⁹⁾ bu haberni ayttı. Pādşāh bu sözni eşitip “Bizge mihmān éken ⁽¹⁰⁾ bular kélip bu kéçe bizge mihmān bolsunlar.” dép aytıp kélđi. ⁽¹¹⁾ Bular pādşāhnínġ çadırıġa kélip tüşti. Kéçesi bir melīke

[24a] ⁽¹⁾ kızını pādşāhğa sovġa tuttı kéçe bolġanda mīr-āhūrġa aytıp qoydı. ⁽²⁾ Sén bī-kār turmay bünyeni pādşāhnínġ ayġırıġa qo dédi. Kéçesi ⁽³⁾ kız özini pādşāhğa sovġa tutġan bolup pādşāh birle orun ⁽⁴⁾ qoştı. Pādşāhnínġ mühürini basıp aldı. Érte birle kofup ⁽⁵⁾ hūblaşıp yolġa revān boldı. Qız ordasıġa yanıp kélip talebde ⁽⁶⁾ boldı. Qız hāmildār bolup bir oġul toġdı, béy kulunladı. ⁽⁷⁾ Tapġan dünyāni şandūkġa salıp yéne bildürmey mühürni çaplap ⁽⁸⁾ qoydı. Aydı, on dört yıl tamām bolup şehрге kélđi. ⁽⁹⁾ Kōrdi ki bir oġul bile pādşāhnínġ aldıġa çıkıp çarmasunlar ⁽¹⁰⁾ ata dép çıkıp kōrüşti ayġırını hem kōrdi, ordaġa kirip ⁽¹¹⁾ şandūkını kōrdi ki özi aytġan dék şandūkınınġ içi pür altun

[24b] ⁽¹⁾ mühürü bozulmapdur pādşāh yéne kızġa ġazab qılġalı rāstlandı. ⁽²⁾ Qız aydı “Tola ġazabnāk bolmasunlar kén feşīmān yérler.” dép ⁽³⁾ aydı. Pādşāh bu ahvālını bir bir soradı. Qız özini Şeh-zāde ⁽⁴⁾ Bedahşān yasap şikār qılġanını, bir kız sovġa bérıp ⁽⁵⁾ kéçesi pādşāh birle orun qoşġanını mühürini özige basturup ⁽⁶⁾ alġanını bir bir beyān qıldı. Pādşāh bu sözlerni eşitip kız ⁽⁷⁾ -nínġ ‘aql u işiġa āferīn qılıp pādşāhlıqını vezīrġa ⁽⁸⁾ in’ām qılıp özi halvetge kirip tā‘at ve ‘ibādetge ⁽⁹⁾ meşġul boldılar ve murād <u> maqşūdıġa yételer. İlāhī heme ümmet-i Muḥammedni ⁽¹⁰⁾ murād <u> maqşūdıġa

tégürgey sén āmīn yā rabbe'l-‘ālemīn. ⁽¹¹⁾ Rāviyān-ı aḥbār <ve> nākılān-ı āṣār andağ rivāyet kılurlar kim

[25a] ⁽¹⁾ Hōca Cihāngīr dép bir sevdāger bar éken anıñg Mihr dép ⁽²⁾ bir ḥizmetkārı bar éken, Hōca Seyyid dép bir sevdāger ⁽³⁾ bar éken anıñg Vefā dép bir oğlı bar éken bu ikisini ⁽⁴⁾ mektebğa oquğalı bérıpdür. Bular oqup yürüp birbirige ⁽⁵⁾ ‘āşıq bolupdur. Bular birbirlerini körmeseler tākati yok ⁽⁶⁾ éken Vefānıñg dadası ḥaccge barmağ bolup Vefānı ⁽⁷⁾ birle alıp barmağ bolupdur. Vefā, Mihrnıñg aldığa kélip “Éy nāzenīn ⁽⁸⁾ ménı atam ḥaccge alıp barmağ boldı. Sén özüñni mañga saqlar mu ⁽⁹⁾ sén?” dédi, “Mén ölgünçe séndin başkanı dilemes mén.” dédi. ⁽¹⁰⁾ Mihr aydı: “Mañga bir ḥarbe bérseng mén özümni sañga saqlar mén.” ⁽¹¹⁾ dédi. Vefā bélidin ḥaңçerini alıp bérdi. Munı içiñdin

[25b] ⁽¹⁾ pinhān kılıp saqlağıl, ḥayāt bolsam Ḥudāy Ta‘āla қа<vu>ştursa ⁽²⁾ körüşü<r> miz dép, Vefā mollası қаşığa kélip bir munça dünyā bérıp ⁽³⁾ du‘ālarını alıp aydı: “Éy āḥūndum her vaqtıda Mihrnıñg ḥaberini ⁽⁴⁾ mañga yétgürsünler.” dép ḥublaşıp yolğa revān boldı. ⁽⁵⁾ Bir kün Hōca Cihāngīr sevdāğa çıkıp қарақçıға uçrap heme dünyā ⁽⁶⁾ - larını aldurup attı, öyige kélip aydı: “Éy ḥatun ⁽⁷⁾ Mihrnıñg başını tarağıl, bāzārğa alıp barıp satur mén.” ⁽⁸⁾ dédi. Baynıñg ḥatunı aydı: “Öz ferzendiñni satar mu sén?” ⁽⁹⁾ dédi. Bay aydı: “Néçük ferzendim bolğay ménıñg zer-ḥarīd ⁽¹⁰⁾ ḥizmetkārım turur.” dédi. Ḥatunı öz ḥüsni öziğe yéter dép ⁽¹¹⁾ başını taramadı. Hōca Cihāngīr Mihrni bāzārğa alıp bardı.

[26a] ⁽¹⁾ Pādšāhnıñg vezīri, vezīr-i iqbālğa pādšāhnıñg ⁽²⁾ ḥatunı “Mañga қolumға semüz bir kūdek, bir yaḥşı kenīzek ⁽³⁾ alıp kélip bérgil!” dédi. Vezīr-i iqbāl kenīzek aḥta ⁽⁴⁾ -rıp bāzārğa <çıqtı.> Mihrni kördi ki bir nāzenīn kenīzek ⁽⁵⁾ derḥāl kélip bahāsını

soradı. Bahāsı néme dép ⁽⁶⁾ Hōca Cihāngīr sevdāger aydı: “Mīng tenġe” dédi. Vezīr-i ⁽⁷⁾ iķbāl aydı: “Mīng tenġege mundaġ néçe kenīzek baradur?” ⁽⁸⁾ dédi. Hōca aydı: “Hoşlasaġız éllig mīng tenġege ⁽⁹⁾ alīng bolmasa sizni zorlamasın.” dédi. Vezīr-i iķbāl ⁽¹⁰⁾ kördi ki hōca sevdāger kenīzekiniġ ģadrini ħūb bilür

[26b] ⁽¹⁾ [bilür] éken ħayli mīng tenġe, dédi. Dünyāniġ mālī méniġ ⁽²⁾ bolsa bahāsıġa bérür érdim dép derĥāl mīng ⁽³⁾ tenġe bérıp kenīzekni aldı, öyige alıp barıp ⁽⁴⁾ saķladı. Pādşāhniġ ħatunıġa bérmedi. Bir kün ⁽⁵⁾ vezīr-i iķbāl Mihrni aldıġa kéltürüp “Éy Mihr seni ⁽⁶⁾ yaĥşı körüp, şunça dünyāġa aldım. Méniġ birle ⁽⁷⁾ ‘ıyş <u> ‘ışret kılġıl.” dédi. Şük turdı, vezīr ⁽⁸⁾ ħol uzattı. Mihr ħanċer birle bilegige bir urdı, “Vāy!” ⁽⁹⁾ dép vezīr yıķıldı. Ĥizmetkārlar bir ħarafdın ⁽¹⁰⁾ Mihrni tutġalı kélđi, vezīr tutġalı ħoymadı. ⁽¹¹⁾ Mihrge āzār bérmesinġler bu günāh méndin ötti dép,

[27a] ⁽¹⁾ Mihrni baġlaġay ħoymadı. Bir néçend zemāndın kén ⁽²⁾ tüzeldi. Yéne bir kün vezīr-i iķbāl Mihrniġ aldıġa ⁽³⁾ kélip dédi ki “Éy seni şunça dünyā bérıp aldım. ⁽⁴⁾ Sén maġa tıġ urup zaĥm kılđınġ, ħizmet ⁽⁵⁾ -kārıldın ħutġarıp almasam seni ⁽⁶⁾ tola ‘azāb kılur érđi. Mén seni tilep ⁽⁷⁾ aldım. Émdi andaġ kılmay. Mén birle ‘ıyş <u> ‘ışret ⁽⁸⁾ kılġıl.” dédi. Mihr şük turdı, vezīr ħol ⁽⁹⁾ sunup érđi ħanċer birle yotasıġa urdı. ⁽¹⁰⁾ Yotası sehl tutup ħaldı. Vezīr aydı: ⁽¹¹⁾ “Kişi bar mu? Sén tutup asıp öltür, bu kenīzek

[27b] ⁽¹⁾ meni [...] ” dédi. Ĥizmetkārlar bir ħarafdın ⁽²⁾ yügürüşüp kélip Mihrni tutup āteş ⁽³⁾ -ħaneniġ tarusıġa astı. Munı munda asılmaķġa ⁽⁴⁾ ħoyunġ. Vefā ħacc-dın kélip molla-yı mu‘allim ħaşıġa ⁽⁵⁾ kélip sordı: “Mihrdin ħaberleri bar mu?” dép ⁽⁶⁾ molla-yı mu‘allim aydı: “Vezīr-i iķbāl téġ kéde!” dédi. ⁽⁷⁾ Vefā aydı, bir Zeyrek dép ħul bar érđi. “Éy Zeyrek ⁽⁸⁾ barıp Mihrdin bir ħaber kéltürġil.” dédi. Zeyrek ⁽⁹⁾ barıp kördi ki

Mihrni, vezîr-i iqbâlning⁽¹⁰⁾ futnı kêsip éken tarusıka asıp⁽¹¹⁾ koyupdur. Kélip Vefâğa haber bérđi:

[28a] ⁽¹⁾ “Mihrni vezîr-i iqbâl asıp koyupdur.” dédi. ⁽²⁾ Vefâ aydı: “Éy Zeyrek bu nevbet barıp ölüğü ⁽³⁾ tirigi bir haber alıp kélgil.” dédi. Zeyrek kélip ⁽⁴⁾ pādşāhnıng hatunığa ‘arz kıldı: “Vezîr-i iqbâl ⁽⁵⁾ özlerige bir hizmetkār alıp sizlerge bérmeý, ⁽⁶⁾ özi hatun kıla mén dip saqlap bir günāh ⁽⁷⁾ kılıp éken öyige asıp koyupdur. Mundağ ⁽⁸⁾ melikeğa hîç ferzend-i âdem toğmas. Žāyi‘ boldı.” dédi. ⁽⁹⁾ Pādşāhnıng hatunı derhāl ketti, buyurdı “Ölüğ ⁽¹⁰⁾ bolsa ölüginı, tirig bolsa tiriginı alıp kelingler.” ⁽¹¹⁾ dép buyurdı. Bu hizmetkārlar kélip Mihrni

[28b] ⁽¹⁾ alıp bardı. Pādşāhnıng hatunı kördi ki ⁽²⁾ tola saçıp éken heme diriğ munıng cānı ⁽³⁾ bolsa édi dép ağzığa āyna tuttı, āyna ⁽⁴⁾ térledi. Cānı bar éken dép ağzığa atala koydı. ⁽⁵⁾ Derhāl hūşığa kélđi. Pādşāhnıng hatunı ⁽⁶⁾ Mihrni tahtnıng astıda saqladı. Émdi ⁽⁷⁾ Mihr munda tursun. Zeyrek, Vefâ qaşığa kélđi. ⁽⁸⁾ Kördi ki eşikni içidin atıp bél bağını tarusıka ⁽⁹⁾ salıp, asılıp qalıpdur. Nème dép Mihr şunça ⁽¹⁰⁾ derd tartsa mén munda hayāt yürür mén mü dép ⁽¹¹⁾ özini asıp érđi. Zeyrek derhāl eşikni

[29a] ⁽¹⁾ sundurup, öyge kirip futnı kêsip taşladı. ⁽²⁾ Bağsa Vefâ ölüğ yaŋlıg yatadur. Zeyrek Vefānıng ⁽³⁾ ağzığa āyna tuttı, āyna térledi. Ağzığa atala atıp ⁽⁴⁾ koydı. Derhāl közini açıp hūşığa kélđi, andın kén ⁽⁵⁾ Vefâ aydı: “Éy Zeyrek yéne barıp Mihrdin bir haber alıp ⁽⁶⁾ kélgil!” dédi. Zeyrek pādşāhnıng ordasığa kirdi. ⁽⁷⁾ Kördi ki pādşāh şikārdın kélip teşne bolup “Kişi ⁽⁸⁾ bar mu? Sén bir su bérgil.” dédi. Mihr turup aydı: ⁽⁹⁾ “Méni şundağ hizmet üçün saqlağan bolsa, ⁽¹⁰⁾ bu ménıng hizmetimdür dép derhāl kofup bir çinege ⁽¹¹⁾ su kuyup pādşāhğa sundı. Pādşāh çinege

[29b] ⁽¹⁾ kol uzatıp Mihrge közi tüşüp bî-hüş bolup ⁽²⁾ yıkıldı. Çine <ve> kaşık hıştge tüşüp sındı. ⁽³⁾ Han kördi ki Mihrni pādšāh körüp, hüşıdın ⁽⁴⁾ kêtıp yanganını körüp. Pādšāhnıñ hatunı ⁽⁵⁾ munı pādšāh hüşığa kélgünçe munı yétürmesem ⁽⁶⁾ ménıñ başımğa çıkadurğanım oḥşaydur dép ⁽⁷⁾ derhāl yığaççıları cem‘ kılıp, bir şandūk tayyār kılıp ⁽⁸⁾ Mihrni şandūkğa salıp deryāğa taşlap ⁽⁹⁾ attı. Bu haberni Zeyrek kélip Vefāğa aydı: “Éy Vefā ⁽¹⁰⁾ cihāndın haberıñ bar mu? Mihrni, hān şandūkğa ⁽¹¹⁾ salıp deryāğa taşlap attı.” dédi. Vefā

[30a] ⁽¹⁾ bu sözni eşitip, heme dünyālarını talan salıp, ⁽²⁾ bir munça dünyānı Zeyrekge bérıp iki gevher alıp barıp ⁽³⁾ deryāğa gevherni taşlap arqasındın özini ⁽⁴⁾ deryāğa taşladı. Bularnı aqmaqğa koyuñg. Mihr aqıp, ⁽⁵⁾ Rüm vilāyetige yétip. Şehrniñ aldıda kemişiler ⁽⁶⁾ kemiş salıp turar érđi. Şandūk deryāda ⁽⁷⁾ aqıp ötüp baradur. Kemişiler şandūkni ⁽⁸⁾ tutup aldı. Kemişiniñ begi şandūkniñ töş ⁽⁹⁾ ruylukığa şandūkni kemişilerdin satıp ⁽¹⁰⁾ aldı. Kemişiniñ begi şandūkni öyige alıp barıp ⁽¹¹⁾ şandūkni açtı. Mihr bildi-ki kişiniñ kolığa

[30b] ⁽¹⁾ tüşti. Derhāl saç<ı>nı yazıp³⁰ hem perlerige ⁽²⁾ bürkep saçnıñ arasındın közini ⁽³⁾ çuñg açıp qarap turdı. Kemişiniñ ⁽⁴⁾ begi şandūkni açıp kördi ki şandūk içide ⁽⁵⁾ bir nérse közini alaytıp qarap turadur. ⁽⁶⁾ Korkup şandūkniñ ağızını derhāl bérkitip ⁽⁷⁾ kalğanı néçe kim salıp rengi tağyır tafıp korkup ⁽⁸⁾ ketti. Bir [bir] şehrge kélgen bala éken munı suğa ⁽⁹⁾ salıp éken mén bilmey sanıp alıp ⁽¹⁰⁾ -dur mén dép yéne şehrge alıp barıp ⁽¹¹⁾ şandūkni bir Cehūdığa mıñg teñgege sattı.

³⁰ yaz- filinin Karahanlı ve Uyğur Türkçesi metinlerinde zülûf/saç çözmek anlamlarında kullanıldığı görülmektedir. bkz. Aslı Zengin, "Kutadgu Bilig'de Yaz-/Yazıl- Fiilleri," **TÜRKDED, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Dergisi**, s. 53-74, 2021.

[31a] ⁽¹⁾ Kémiçiniñg bégi yahşı kutuldum dép pulnı alıp ⁽²⁾ hōş-vaqt bolup öyige keldi. Cehūd hem öyige ⁽³⁾ alıp barıp şandūknı açıp kördi ki içide ⁽⁴⁾ bir bala közini alaytıp turadur. Cehūd hem qorqup ⁽⁵⁾ şandūknı bérkitip dükkānıǵa alıp barıp qoydı. ⁽⁶⁾ Émdi sözni Vefādın eşitmek kérek. Vefā deryāda ⁽⁷⁾ aqıp barur érdi. Bir mähigir deryāǵa balıq tutǵalı ⁽⁸⁾ tor saldı. Torǵa bir bala çıktı. Kördi ki āftāb-ı ⁽⁹⁾ tal‘at bir oǵul bala heme dirig ‘aceb çirāylıq bala ⁽¹⁰⁾ éken cānı bolsa édi dép aǵzıǵa ⁽¹¹⁾ āyna tuttı, āyna térledi. Derhāl atala atıp

[31b] ⁽¹⁾ aǵzıǵa qoydı. Közini açıp hūşıǵa kélip ⁽²⁾ tirildi. Balıqçıniñg hıç oǵul kız balası ⁽³⁾ yok édi. Hōş-vaqt bolup “Éy ⁽⁴⁾ balam seni mañǵa Hudāy Ta‘ālā deryādın bérey ⁽⁵⁾ mañǵa bala bolur mu sen?” dédi. Vefā aydı: “Cānım ⁽⁶⁾ bile bala bolur mén.” dép balıqçıǵa bala boldı. ⁽⁷⁾ Bir kün Vefā balıqçı dadası qaşıǵa kélip ⁽⁸⁾ dédi ki “Éy ata bu kün şehrge kirip bir temāşā ⁽⁹⁾ kılıp kōñǵlūmni açıp çıksam.” dédi. Balıqçı ⁽¹⁰⁾ hūb bolǵay dép cevāb bérdi. Vefā şehrge ⁽¹¹⁾ kirip Cehūdniñg dükkānıǵa közi tüşti.

[32a] ⁽¹⁾ Bir şandūq turadur. Köp ādemler şandūknıñg ⁽²⁾ eţrafiǵa yıǵlıpdur. Bildi-ki şul şandūq ⁽³⁾ içide Mihr bar. Vefā yanıp kélip balıqçı atasıǵa ⁽⁴⁾ aydı: “Éy ata bala dégen atanıñg kesbini kılsa boladur. ⁽⁵⁾ Mañǵa tornı bérşünler. Mén hem deryāǵa tor salıp ⁽⁶⁾ balıq tutay.” dédi. Atası hōş bolup balam ⁽⁷⁾ meniñg hūnerimni örgeney dép-dür dép tornı ⁽⁸⁾ Vefāǵa alıp çıkıp bérdi. Vefā deryāǵa tor saldı. ⁽⁹⁾ Bir yoǵan balıq torǵa çıktı Vefā aydı. Bunıñg üstide evvel ⁽¹⁰⁾ kılǵasıdım munı halkǵa hām telāş kılıp bérey dép ⁽¹¹⁾ balıknı qarnını yarıp édi. Deryāǵa taşlaǵan iki

[32b] ⁽¹⁾ gevher şubu balıknıñg qarnıdın çıktı. Derhāl gevherni ⁽²⁾ qolıǵa alıp Hudāy Ta‘ālā hamd <u> şenā‘ étip balıknı atası ⁽³⁾ hām telāş kılıp bérinğ meniñg şehrde bir maţlūbum ⁽⁴⁾ bar. Qolum işka barmadı. Mén barıp şunı alıp ⁽⁵⁾ kéley dép Vefā gevherni

alıp şehir tarafıge qarap ⁽⁶⁾ yürüdi. Barıp gevher-fürüş Cehüdning dükkânıǵa ⁽⁷⁾ barıp şandūǵa harīdār boldı. Cehūd şandūǵnı mīng ⁽⁸⁾ tēnge dép bahā koydı. Vefā mīng tēnge fedā bolsun ⁽⁹⁾ alay dép bir gevher Cehüdning aldıda koydı. Cehūd ⁽¹⁰⁾ gevherni on mīng tēnge kılıp mīng tēnge özi alıp, ⁽¹¹⁾ ǵalıp toǵuz mīng tēnge Vefāǵa bérür boldı. Vefā aydı:

[33a] ⁽¹⁾ “Maǵa hāzir mīng tēnge bērgil ǵalǵanıǵa atamnı yiberür mén. ⁽²⁾ Şunıǵa bērgil atamǵa bērgil.” dép mīng tēngeni ǵolıǵa ⁽³⁾ alıp şandūǵ üstige kēlip yıǵlıp temāşā kılıp ⁽⁴⁾ turǵanlarǵa <nazar> kıldı. Şandūǵnı yürüp şehir ⁽⁵⁾ -ning taşıǵa ǵıķıp bir pinhān cāyǵa alıp kēlip ⁽⁶⁾ şandūǵning aǵzını açıp kördi ki bir nēse ⁽⁷⁾ şandūǵ içide hūr ǵaytıp yatadur. Vefā munı ⁽⁸⁾ körüp ǵorǵup şandūǵ aǵzını bērkitti. Mihr qarap ⁽⁹⁾ Vefānı tanıp Vefāning ǵorǵanını bilip derhāl ⁽¹⁰⁾ şandūǵ içide Mihr özini bildürdi: “Éy Vefā ǵorǵma ⁽¹¹⁾ mén özümni saǵa şundaǵ kılıp saǵladım.”

[33b] ⁽¹⁾ dép şandūǵdın ǵıķıp birbirlerinin bu başıǵa ⁽²⁾ kēlgen işlerni aytıp, yıǵlaşıp gāhī bī-hūş ⁽³⁾ bolup ve gāhī hūşıǵa kēlip aǵvāl soraşıp ⁽⁴⁾ andın ikevlen balıķcınıǵ öyige kēldi. Balıķçı ⁽⁵⁾ kördi ki oǵlı bir pādşāhning kızını arǵasıǵa ⁽⁶⁾ salıp kēlipdür. Balıķçı munı körüp ⁽⁷⁾ ǵorǵup aydı: “Éy balam ǵaysı pādşāh ⁽⁸⁾ -ning kızını alıp kēldingiz méning başımǵa bir belā‘nı ⁽⁹⁾ kēltürdingiz mü? Éy balam bu kıznı ǵaydın kēltürgen ⁽¹⁰⁾ bolsaǵız şunda alıp barıp ǵoyuǵuz. Mén ⁽¹¹⁾ ‘āciz <u> faķır <mén>. Anıǵ pādşāh birle toy ǵılǵuçilikim yok.”

[34a] ⁽¹⁾ dép balıķcınıǵ rengi teǵayyūr taptı. Vefā aydı: “Éy ata ⁽²⁾ siz vehm ǵılmanǵ méning deryāǵa tüşgenimning ⁽³⁾ sebebi şul kız édi.” dép evveldin āķır ba ⁽⁴⁾ -şıdın ötgen serǵüzeştlerini bir bir ⁽⁵⁾ beyān kıldı. Balıķçı bu sözlerni eşitip köngli ⁽⁶⁾ tohtadı. Vefā aydı: “Şehrde gevher-fürüş ⁽⁷⁾ Cehūdta sekiz mīng tēnge pul bar, tört mīng ⁽⁸⁾

tenge alıp şu yurtning halkığa āb <u> ⁽⁹⁾ aş kılıp toy kılıng. Tört ming tenge ⁽¹⁰⁾ -sini özingiz alıp haqqımğa du‘ā kılıng. ⁽¹¹⁾ Mén sizge ferzend bolup tola hizmet

[34b] ⁽¹⁾ kılıp aldینگıza turay.” <dédi>. “Maňa émdi icāzet ⁽²⁾ bérésünler öz yurtumğa alıp barıp yār <u> ⁽³⁾ birāderlerim birle yahşı toy kılıp nikāh birle ⁽⁴⁾ alur mén.” dép hūblaşıp yolğa revān boldı. ⁽⁵⁾ Néçend kün yürüp deryāğa kélip kémige kirdi. ⁽⁶⁾ Bād-nümālık turup kēmi ġarq bolup pāre pāre ⁽⁷⁾ bolup kέtti. Vefā bir tahte pārede qaldı, Mihr bir ⁽⁸⁾ tahte pārede qaldı. Birbirlerige qarap ⁽⁹⁾ cān vehmidin vedā‘laşıp yığlaşıp ⁽¹⁰⁾ suda aqıp barur érdi. Kέçe boldı ⁽¹¹⁾ birbirleridin cüdā bolup kέtti. Mihr barıp

[35a] ⁽¹⁾ deryāning bir kenāresiga çıktı. Hīç tarafge barurnı ⁽²⁾ bilmey turup aydı. Şul şehrnıng pādşası ⁽³⁾ şikārga çıkıp deryā lebidin kélür érdi. Bir bala ⁽⁴⁾ deryāning lebide oturadur. Mihr, pādşāh yırāqdın ⁽⁵⁾ kélgünçe saçını pinhān kılıp oğul şüretide ⁽⁶⁾ bolup turdı. Pādşāh kélip Mihrni körüp ⁽⁷⁾ sordı: “Néme bala sén bu deryā lebide néme turar ⁽⁸⁾ sén?” dédi. Mihr aydı: “Mén bir sevdāgernıng ⁽⁹⁾ balası érdim. Atam birle sevdā üçün seferge ⁽¹⁰⁾ çıkıp érdük. Kēmi birle deryāğa kirip édük. ⁽¹¹⁾ Kēmi ġarq bolup heme deryāda helāk boldı. Mén

[35b] ⁽¹⁾ bir tahte pārede munda kélip çıktım.” dédi, “Hīç uruğ ⁽²⁾ qayaşing séni biledurğan kişi bar mu?” dédi. ⁽³⁾ Mihr aydı: “Hīç nérsem yok.” dédi. Pādşāh “Mén ⁽⁴⁾ bala kılsam maňa bala bolur mu sén?” dédi. Mihr aydı: ⁽⁵⁾ “Cānım bile bala bolur mén.” dédi. Pādşāhning dünyāğa ⁽⁶⁾ kélgendin béri oğul kıızı bolmap édi. Hōş ⁽⁷⁾ -vaqt bolup atğa mindürüp şehрге alıp ⁽⁸⁾ keldi. Vefā hem bir tahte pārede deryāning bir kenāre ⁽⁹⁾ -siga çıktı. Tört tarafge qarap oturup ⁽¹⁰⁾ érdi. Bir bay mālvar ot ahtarıp māl baqmaq ⁽¹¹⁾ üçün deryā yaqlap kélip Vefāni kördi, aydı:

[36a] ⁽¹⁾ “Éy oğlan bu deryā lebide yalguz né iş kılur sén?” ⁽²⁾ dédi. Vefā aydı: “Mén bir sevdāgerniṅ balası érdim. ⁽³⁾ Atam birle seferge [birle] çıkıp kimi birle deryāğa kirip ⁽⁴⁾ kémi ġarq bolup bu yérge kélip qaldım.” dédi. Bu ⁽⁵⁾ bayniṅ hem balası yok édi. Vefānı bala kılsam, ⁽⁶⁾ “Maṅa bala bolur mu sén?” dédi. Vefa aydı: “Cānım bile ⁽⁷⁾ bala bolur mén.” dédi. Bay aṭğa mindürüp ⁽⁸⁾ öyige alıp barıp yaḥşı ferveriş kıldı. ⁽⁹⁾ Mihrniṅ atası pādşāh қазақ kılıp ketti. ⁽¹⁰⁾ Vezirler maşlaḥat kılıp aydı ki: “Her né bolsa ⁽¹¹⁾ pādşāh balam dép perveriş kılıp yaḥşı

[36b] ⁽¹⁾ körer érdi. Biz hem pādşāhniṅ ornıda oğlını ⁽²⁾ pādşāh kılğaymız.” dép Mihrni tāc-ı muraşsa, ⁽³⁾ pādşāhāne libāslar kéydürüp taht-ı hükümetğa ⁽⁴⁾ olturguzdı. Mihr bir ikiz revāq kıldurup. ⁽⁵⁾ Üstige çıkıp şehriṅ heme dervāzeleriğa ⁽⁶⁾ qarap olturur érdi. Vefāniṅ qademi şu şehрге ⁽⁷⁾ kélip qalsa elbette körgey mén dép dervāze ⁽⁸⁾ -lerğa kişi koydı. Misāfirler yırak yurtdın ⁽⁹⁾ kelse meniṅ aldımğa alıp kirip maṅa körse ⁽¹⁰⁾ -tip koyup bergey sén, dép érdi. Bir kün ⁽¹¹⁾ Vefā atasıdın ruḥşat tiledi: “Éy ata mén şunça

[37a] ⁽¹⁾ yıllardın béri yürüp bu şehri körmepdür mén ⁽²⁾ bu kün bir şehрге kirip çıksam.” dédi. Atası ⁽³⁾ hūb bolğay dép aṭ égerlep bérdi. Vefā aṭğa ⁽⁴⁾ minip şehriṅ dervāzesidin kirip ⁽⁵⁾ barur érdi. Dervāzedeki ḥalklar Vefānı aṭdın ⁽⁶⁾ özini tüşgeni qoymay dest küterip ⁽⁷⁾ alıp yérge qoymay. Orda tarafige qarap alıp ⁽⁸⁾ yürüdi. Vefāniṅ qorqup közleri alarip ⁽⁹⁾ qaldı. “Méni bu ḥalk bir günāhlıq ādemige oḥşatıp ⁽¹⁰⁾ tuttı bolğay. Bolmasa meniṅ bu ḥalk bile néme kārım ⁽¹¹⁾ bar bu ḥalkniṅ mén bile néme kārı bar. Heme deryāğa

[37b] ⁽¹⁾ öz ayağım bile kélip bir belāğa uçradım.” dép barur ⁽²⁾ érdi. Anḡağaça ordağa yattı. Mihr naṣar-ı evvelde körüp ⁽³⁾ Vefānı tanudı. Özini pādşāhlıq bile bildür ⁽⁴⁾ -<tür>di. Derḥāl kişi buyurdı köp qorqutmay ⁽⁵⁾ öz ayağı birle yürüzüp alıp kiringler

dédi. ⁽⁶⁾ Vefānı ordağa alıp kirdi. Mihr vezīrlerga ⁽⁷⁾ emr kıldı: “Heme ordanı bī-kār kılıp taşkarı ⁽⁸⁾ çıkıñglar. Tā mén çarlamagunça hīç kişi ménıñ ⁽⁹⁾ aldımğa kirmesün.”
dép Mihr birle Vefā bir mihmān-hāneğa ⁽¹⁰⁾ kirip birbirleri birle körüşüp tanuşup ⁽¹¹⁾ yığlaşıp andın vezīrlerni kıçkırap aydı:

[38a] ⁽¹⁾ “Éy vezīrler ménıñ sizlerge <a>rızım bar, aytay.” dép ⁽²⁾ bularnıñ kiçiglig vaqtıdın tā şul vaqt ⁽³⁾ -ğaça bolğan sergüzeştlerini vezīrleriğa ⁽⁴⁾ bir bir beyān kılıp özi-
nıñ kızlıknı hem bildürüp ⁽⁵⁾ aydı ki: “Éy vezīrlirim émdi biz öz yurtımızğa yansağ ⁽⁶⁾ sizler öz içıñgızlerdin birıñgızlerni ⁽⁷⁾ pādşāh kılsıñgızlar bizlerni öz yolımızdın ⁽⁸⁾ koymasāñgızlar.” dép aydı. Vezīrler bular ⁽⁹⁾ -nıñ tartğan renc elemelerini, bularnıñ birbirleriğe ⁽¹⁰⁾ qaşım <u> halāşlarını eşitip birbirlerinin bir ihlāşı ⁽¹¹⁾ mıñ bolup vezīrler aydı ki: “Biz öz orunlarıda

[38b] ⁽¹⁾ Vefānı pādşāh kılur miz. Hergiz biz özlerini ⁽²⁾ bu şehrdin başqa yurtğa yibermesimiz toy ⁽³⁾ bolsa şu şehrde kılsunlar.” dép ⁽⁴⁾ hem pādşāhlıknı Vefāğa sipāriş kıldı. ⁽⁵⁾ Kırk kéçe kündüz toy kılıp Mihrni Vefāğa nikāh ⁽⁶⁾ birle cüft kıldılar ve murād <u> maqşūdığa yételer. ⁽⁷⁾ İlāhī cümle ümmet-i Muḥammedni murād <u> maqşūdığa yétgür ⁽⁸⁾ -gey sén. Āmīn yā rabbe’l-‘ālemīn.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DİZİN

A / Ā / ‘A / ‘Ā

āb (<Far.) su

a. 34a/8

[=1]

ābtūba (<Far.) ibrik

a.+da 15a/11

a.+ğa 7a/5

a.+nı 15b/1

[=3]

‘aceb (<Ar.) şaşılacak şey, gariplik

a. 16b/8, 22b/10, 31a/9

[=3]

‘āciz (<Ar.) güçsüz

a. 33b/11

[=1]

aç yemek yeme ihtiyacı olan

a. 4b/7, 13a/4

[=2]

aç- açmak

a.-ıldı 8a/10

a.-ıp 5b/3, 13b/5, 29a/4, 30b/3,
30b/4, 31a/3, 31b/1, 31b/9, 33a/6

a.-ıpdur 16a/7

a.-tı 18b/10, 18b/7, 19b/1,
19b/2, 28a/8, 30a/11

[=17]

açıġ öfke, gazap

a.+ım 19a/9

[=1]

açıġla- öfkelenmek

a.-lanıp 11b/8, 21a/1

[=2]

ādem (<Ar.) insan, beşer

a. 18b/7, 18b/10, 19b/1, 19b/2

a.+ige 37a/9

a.+ler 32a/1

a.+niġ 19b/7

[=3]

āferīn (<Far.) takdir

a. 23b/2, 24b/7

[=2]

āftāb-ı ʔal‘at (<Far.+Ar.) güneş gibi
güzel yüzlü olan

a. 5a/5, 31a/8

[=2]

aġız 1. yüzün aşağı kısmında yer
alan boşluk, ağız

a.+ığa 5b/1, 5b/2, 13b/3, 13b/4,
28b/3, 28b/4, 29a/3, 29a/3, 31a/10,
31b/1

a.+ını 15b/7

2. içi boş şeylerin açık kısmı

a.+ını 15b/7, 16a/7, 30b/6,
33a/6, 33a/8

a.+ığa 22b/4

[=16]

āh feryat

ā.+ınan 7a/11, 19b/6

[=2]

āhīr (<Ar.) sonra, sonunda

a. 10a/3, 15b/6, 16a/7, 18b/10,
34a/3

[=5]

ahtar- aramak, araştırmak

a.-ıp 19b/2, 26a/3, 26a/4,
35b/10

[=4]

āhūnd (<Far.) hoca, müderris

a.+um 25b/3

[=1]

aḥvāl (<Ar.) durumlar, hâller

a. 33b/3

a.+ığa 21a/11

a.+ini 17b/2

a.+ni 24b/3

[=4]

aḳ beyaz

a. 15a/1

[=1]

aḳ- akmak

a.-ğan 5a/9

a.-ıp 30a/4, 30a/7, 31a/7,
34b/10

a.+maḳğa 30a/4

[=6]

‘aḳl (<Ar.) akıl

a. 24b/7

[=1]

aḳ öy keçe çadır

6a/3

[1]

al- almak

a.-dı 5a/7, 6a/2, 24a/4, 26b/3,
30a/8, 30a/10

a.-dım 5b/7, 20b/1, 26b/6,
27a/3, 27a/7

a.-durmadı 23b/1

a.-durup 25b/6

a.-ğan 10a/3, 17b/1

a.ğanını 24b/6	[=113]
a.-ğıl 20a/5	alar onlar
a.-ing 26a/9	a. 18b/10
a.-ip 1b/6, 2a/5, 3a/5, 3a/7, 3b/3, 3b/6, 3b/11, 4a/9, 4b/4, 4b/6, 5a/3, 5b/9, 6a/10, 6a/2, 7a/5, 8b/7, 9a/11, 9b/3, 9b/9, 10a/11, 11b/4, 12a/4, 12a/5, 12a/9, 12b/6, 12b/8, 13a/10, 13a/11, 13a/3, 13b/8, 14a/4, 14a/6, 15a/8, 15b/1, 16b/4, 20a/7, 20a/9, 20b/3, 21a/7, 21a/8, 21b/4, 22b/1, 23a/11, 23a/8, 25a/11, 25a/7, 25a/8, 25b/11, 25b/3, 25b/7, 26a/3, 26b/3, 28a/10, 28a/3, 28a/5, 28b/1, 29a/5, 30a/10, 30a/2, 30b/10, 31a/1, 31a/3, 31a/5, 32a/8, 32b/10, 32b/2, 32b/4, 32b/5, 33a/3, 33a/5, 33b/10, 33b/8, 34a/10, 34a/8, 34b/2, 35b/7, 36a/8, 36b/9, 37a/7, 37a/7, 37b/5, 37b/6	[=1]
a.-ipdur 14a/5, 30b/9	alar- (<Mo.) öfkeden renk değişmesi durumu
a.-mas 2b/1, 11a/5	a.-ip 37a/8
a.-masalar 14a/11	[=1]
a.-masam 27a/5	alayt- (<Mo.) sert bakma
a.-may 14a/9	a.-ip 30b/5, 31a/4
a.-sa 8b/11	[=2]
a.-salar 11a/1	alda- yalan söylemek, aldatmak
a.-sam 9a/9	a.-pdur 15b/6
a.-ay 7a/4, 32b/9	[=1]
a.-ur 19a/11, 34b/4	aldı huzur, karşı, yan
	a.+ngıza 34b/1
	a.+ngızda 21a/4
	a.+da 10b/11, 11b/10, 21a/9, 30a/5, 32b/9
	a.+dın 7a/9, 15b/4
	a.+ğa 2a/2, 9a/1, 9b/8, 10b/4, 16b/6, 16b/9, 24a/9, 25a/7, 26b/5, 27a/2
	a.+larıda 2b/2
	a.+mda 3a/11
	a.+mğa 22b/6, 36b/9, 37b/9

[=24]

‘ālem (<Ar.) alem,dünya

a.+din 19b/1

[=1]

alğur bir tür kuş, atmaca

a. 23a/7

[=1]

altun altın

a. 20a/4 , 22b/5 , 24a/11

[=3]

‘amel (<Ar.) iş

a. 7a/4

[=1]

‘ameldār (<Ar.+Far.) vezir

a.+lanıñg 5b/11

[=1]

āmīn (<Ar.) dualarımızı kabul eyle

a. 24b/10, 38b/8

[=2]

ammā (<Ar.) ama

a. 1b/2, 18a/9, 18b/3

[=3]

ana anne

a. 22a/1

a.+ñgdın 17a/3

a.+m 9a/7, 17a/5, 22a/8

a.+sınıñg 15a/6

[=6]

ança o zaman

a. 13b/2

[=1]

andağ öyle, o şekilde, oradaki

a. 1b/2, 2a/8, 4a/7, 7a/3, 11a/3, 13b/11, 15a/10, 18a/10, 18b/11, 23a/10, 24b/11, 27a/7

[=12]

andın (ondan) sonra

a. 3a/7, 6b/11, 7a/4, 14a/2, 15a/11, 18b/3, 19a/4, 19a/8, 29a/4, 33b/4, 37b/11

[=11]

anğağaça o zaman

a. 6a/4, 37b/2

[=2]

anğla- anlamak, idrak etmek

a.-may 11b/11

[=1]

anı onu

a. 17a/10

[=1]

anıñg onun

	a. 1b/3, 9b/5, 10a/9, 18a/11, 19a/7, 21a/9, 25a/1, 25a/3, 33b/11 [=9]		a.-ip 18a/7, 27a/11, 27b/10, 28a/1, 28a/7, 28b/11 a.-tı 27b/3 [=7]
ara	ara a.+sıda 5b/9 a.+sıdın 30b/2 [=2]	asıl-	asılma duruma a.-ip 28b/9 a.+makğa 27b/3 [=2]
aran	(<Mo.) güç, zor a. 20b/8 [=1]	‘aşı	(<Ar.) isyan eden a. 4a/8, 12b/2 [=2]
ārī	(<Far.) elbette a. 18b/7 [=1]	āsmān	(<Far.) gök, gökyüzü a.+dakni 23a/10 [=1]
arqa	arka a.+mdın 2b/2, 11a/5 a.+sı 7b/6, 7b/9 a.+sıdın 5a/11, 11a/7, 30a/3 a.+sığa 20a/3, 20a/8, 33b/5 [=10]	ast	alt a.+ıda 5a/3, 28b/6 [=1]
‘arz	(<Ar.) 1. sunma a. 28a/4 2. bildirilmek istenen hâl a.+ım (38a/1) [=2]	aş	yiyecek, taam a. 34a/9 [=1]
as-	asmak	‘āşık	(<Ar.) bir şeye tutkun olan (kimse) a. 6b/5, 13b/1, 19b/11, 25a/5 a.+nıng 5a/7 [=5]
		aṭ	bir binek hayvanı

a. 5b/1, 9a/11, 22b/7, 22b/11,
23a/5, 23a/9, 37a/3

a.+dın 5a/4, 37a/5

a.+ğa 35b/7, 36a/7, 37a/3

a.+ığa 7a/9

a.+larıning 23b/2

a.+ım 22b/7

[=15]

at ad

a.+ı 23b/5, 23b/7

[=2]

at- atmak, fırlatmak

a.-ıp 13b/4, 28b/8, 29a/3,
31a/11

a.-ıpdur 15b/5

a.-kūnça 9b/3

a.-sun 2a/4

a.-tı 17b/6, 17b/9, 25b/6,
29b/11, 29b/9

a.-ğanda 10b/11

a.-ğunça 17a/11

[=14]

ata baba, ced

a. 9a/7, 17a/3, 17a/5, 21b/11,
22b/11, 22b/9, 24a/10, 31b/8, 32a/4,
34a/1, 36b/11

a.+m 4a/2, 8b/10, 8b/5, 16b/7,
25a/8, 35a/9, 36a/3

a.+mğa 4a/8, 4a/9, 12b/5,
33a/2

a.+mnı 33a/1

a.+mnıng 12b/6, 16b/6, 20a/1

a.+nıng 32a/4

a.+sı 1b/8, 3a/6, 3b/2, 8b/8,
9a/1, 9a/10, 9a/5, 9b/1, 10a/7, 11b/6,
12a/11, 16b/11, 16b/4, 16b/9, 17a/6,
17a/8, 17b/1, 22a/2, 23b/7, 32a/6,
32b/2, 36a/9, 37a/2

a.+sıdın 36b/11

a.+sığa 4b/5, 13a/2, 22b/10,
32a/3

a.+sınıng 3b/8, 12a/7, 17a/2,
17a/8, 17b/2

[=59]

atala bulamaç aşısı

a. 5b/2, 13b/4, 28b/4, 29a/3,
31a/11

[=5]

atalık babalık

a. 16b/6

[=1]

āteş-i ‘aşk (<Ar.+Far.) bir maddenin
tutuşup yanması ile beliren ışık

a.+nıng 5a/6

[=1]
āteṣhane (<Far.) ateşe tapanların ibadet yeri

a.+niṅ 27b/2

[=1]

aṭṭan- atlanmak

a.-ip 15b/4

[=1]

aṭṭhāne (<Tr.+Far.) at ahır

a.+de 9a/11

[=1]

aṭṭlan- ata binmek

a.-dı 22b/3, 23a/8

a.-ip 23a/9

[=3]

ay kör- adet görmek, aybaşı

a. 7a/3, 15a/10

[=2]

ay- söylemek

a.-dı 2a/2, 2a/5, 2a/8, 3a/10, 3b/11, 3b/3, 4a/2, 4a/4, 4a/7, 5a/11, 5b/4, 5b/6, 5b/8, 6b/10, 6b/11, 6b/7, 7a/3, 7b/8, 8a/10, 8b/5, 9a/10, 9a/6, 10a/4, 10a/5, 10a/7, 10a/8, 10b/10, 10b/5, 10b/6, 12b/9, 13a/1, 14b/10, 14b/4, 14b/5, 14b/7, 15a/7, 15a/9, 16b/1, 18b/10, 18b/2, 18b/4, 18b/7, 19a/6, 19b/1, 19b/10, 19b/6, 20a/2,

20b/2, 21a/5, 21b/11, 22a/3, 22b/10, 22b/3, 22b/8, 23b/6, 24a/8, 24b/2, 24b/3, 25a/10, 25b/3, 25b/6, 25b/8, 25b/9, 26a/6, 26a/7, 26a/8, 27a/10, 27b/6, 27b/7, 28a/2, 29a/5, 29a/8, 29b/9, 31b/5, 32a/4, 32a/9, 32b/11, 33b/7, 34a/1, 34a/6, 35a/2, 35a/8, 35b/11, 35b/3, 35b/4, 36a/10, 36a/2, 36a/6, 37b/11, 38a/11, 38a/5, 38a/8

a.-dım 19b/1, 20b/2, 20b/3

[=95]

ayağ ayak, pa

a.+ı 13a/4, 37b/5

a.+ım 37b/1

a.+ları 4b/8

[=4]

ayğır at

a. 22b/7

a.+ığa 24a/2

a.+nı 24a/10

[=3]

āyna (<Far.) ayna

a. 5b/1, 13b/3, 13b/4, 28b/3, 28b/3, 29a/3, 29a/3, 31a/11, 31a/11

[=9]

ayrıl- ayrılmak

a.-ip 4b/7, 13a/4

a.-may-mén 8a/4
[=3]
ayru ayrı, uzak
a. 16b/2
[=1]
ayt- söylemek, demek
a. 10a/7
a.-ay 10a/6, 38a/1
a.-ıp 17b/3, 23b/10, 24a/1,
33b/2
a.-ıpdur 12a/2, 12a/9, 15a/3,
17a/4, 17a/7
a.-ıpdurlar 18a/10
a.-kanıımı 17b/5
a.-may 10a/6
a.-tı 9b/11, 22b/1, 23b/9
a.-tılar 14a/9
a.-ğan 12a/11, 21b/10, 22a/9,
23a/4, 23a/5, 24a/11
[=24]
‘azāb (<Ar.) ölümden sonra verilecek
ceza
a.+ıdın 4b/1
[=1]
āzār (<Ar.) zarar
a. 26b/11

[=1]
azrak biraz
a. 18b/3
[=1]
B
bād-nümālīk (<Far.+Tr.) rüzgârın
esme istikametini gösteren alet
b. 34b/6
[=1]
bağla- bağlamak
b.-ğay 27a/1
b.-p 20b/10
[=2]
bahā (<Far.) paha, eder
b. 32b/8
b.+sı 26a/5
b.+sığa 26b/2
b.+sımı 26a/5
[=4]
bahāne (<Far.) sözde sebep, vesile
b. 12b/4, 19a/11
[=2]
bā‘is (<Ar.) sebep
b.+i 4a/1
[=1]

bak-	bakmak	b.+nı 32a/11, 32b/2
	b.-adur 20b/9	b.+nıng 32b/1
	b.-ğalı 9a/11	[=16]
	b.-ıp 8b/11, 10a/3	balıkçı balık tutmayı meslek edinen (kimse)
	b.-mak 35b/10	b. 31b/7, 31b/9, 32a/3, 33b/4, 33b/6, 34a/5
	b.-sa 13b/2, 17a/1, 21b/1, 29a/2	b.+ğa 31b/6
	b.-sam 7b/8	b.+nıng 22a/3, 31b/2, 33b/4, 34a/1
	[=10]	[=11]
bala	çocuk	bar var
	b. 5a/3, 9a/2, 9a/5, 9a/10, 9a/9, 9a/9, 16b/1, 16b/10, 17a/2, 17a/2, 17a/6, 17a/6, 17a/7, 31a/4, 31a/8, 31a/9, 31a/9 31b/5, 31b/6, 31b/6, 32a/4, 35a/3, 35a/7, 35b/4, 35b/4, 35b/5, 36a/5, 36a/6, 36a/7	b. 5b/2, 6a/11, 8b/8, 10a/10, 10a/9, 13b/4, 14b/2, 16b/4, 17a/4, 18a/11, 18b/1, 18b/1, 18b/3, 19a/6, 19a/7, 19a/8, 19b/11, 1b/3, 1b/5, 25a/1, 25a/2, 25a/3, 25a/3, 27a/11, 27b/5, 27b/7, 28b/4, 29a/8, 29b/10, 32a/3, 32b/4, 34a/7, 35b/2, 37a/11, 37a/11, 38a/1
	b.+m 10a/4, 31b/4, 32a/6, 33b/7, 33b/9, 36a/11	[=36]
	b.+nıng 7b/9	bar- varmak, ulaşmak
	b.+ngnı 6b/9, 15a/5	b.-a 8a/3
	b.+sı 9a/5, 17a/4, 31b/2, 35a/9, 36a/2, 36a/5	b.-adur 7a/8, 9b/7, 26a/7, 30a/7
	b.+sığa 10a/3	b.-ay 3a/7, 16b/6, 19a/1
	b.+sıng 6b/11, 15a/7, 15b/8	b.-dı 12b/9, 14b/10, 19a/2, 25b/11, 28b/1
	[=48]	b.-dım 20a/6, 20a/7
balık	bir su hayvanı	
	b. 31a/7, 32a/6, 32a/9,	

b.-ğay 22a/5
 b.-sı 6a/2, 14a/6
 b.-ıpdur 15b/3
 b.-madı 32b/4
 b.-masaṅg 3b/4
 b.-may 6b/3, 9a/2, 16b/11
 b.-maydur 6b/4
 b.-salar 4a/9, 12b/6
 b.-sam 22a/3, 22a/5
 b.-saṅgız 8a/3
 b.-ur 3b/10, 8b/9, 9a/5, 9a/7,
 10a/11, 16b/5, 17a/3, 31a/7, 34b/10,
 37a/5, 37b/1
 b.-ıp 3a/7, 3a/8, 3b/4, 4a/10,
 7b/2, 8a/8, 8b/6, 8b/7, 8b/9, 9a/1,
 9a/11, 9b/9, 12a/6, 12b/4, 13a/2,
 14a/9, 16b/1, 18b/9, 19b/3, 20a/8,
 23a/10, 24b/4, 25b/7, 26b/3, 27b/8,
 27b/9, 28a/2, 29a/5, 30a/10, 30a/2,
 30b/10, 31a/3, 31a/5, 32b/4, 32b/6,
 32b/7, 33b/10, 34b/11, 34b/2, 36a/8
 b.-ğan 6a/7, 20b/2, 21a/8, 38a/3
 b.-ğanda 15b/4, 7a/9
 b.-mak 1b/4, 1b/6, 6a/9,
 10a/10, 25a/6, 25a/7, 25a/8
 b.-unça 14a/4
 b.-rnı 35a/1
 [=96]

bas- basmak
 b.-ıp 17b/10, 22b/4, 24a/4
 b.stı 22b/8
 [=4]
bastur- bastırmak
 b.-up 24b/5
 [=1]
baş kafa, ser
 b. 4a/5
 b.+ı 7b/9, 13a/11, 15b/9
 b.+ıdaki 17b/6
 b.+ıdın 9b/11, 10a/2, 34a/3
 b.+ığa 7b/5, 18a/3, 23a/7, 33b/1
 b.+ım 9a/8
 b.+ımğa 29b/6, 33b/8
 b.+ını 3b/4, 3b/6, 5a/5, 12a/3,
 15a/7, 25b/7, 25b/11
 [=22]
başka özge, gayrı
 b. 2b/5, 11a/8, 21a/10, 38b/2
 b.+nı 25a/9
 [=5]
bat- batmak
 b.-ıp 13b/1
 [=1]

bay varlıklı kimse

b. 9a/9, 9b/7, 9b/11, 10a/4,
10b/6, 12b/9, 14b/7, 25b/9, 35b/10,
36a/7

b.+nīng 10a/3, 17b/7, 18a/2,
25b/8, 36a/5

[=16]

bāz (<Far.) tekrar, yeniden

b. 5a/8

[=1]

bāzār (<Far.) çarşı

b.+ğa 25b/7, 25b/11, 26a/4

[=3]

becā (<Far.) münasip

b. 16a/4

[=1]

bed-fi'1 (<Far.) kötü davranış

b. 10b/11

[=1]

bed-sirišt (<Far.) kötü mizaçlı

b. 21a/3

[=1]

bég bey

b.+i 30a/8, 30a/10, 30b/4, 31a/1

[=4]

bél bel

b.+ge 22a/4

b.+idin 25a/11

b.+ige 18a/4

[=3]

belā' (<Ar.) sıkıntı

b. 8b/10, 21b/9, 21b/9, 30b/8

b.+ğa 37b/1

b.+nı 33b/8

[=6]

belāğat (<Ar.) güzel konuşma

b.+ge 1b/9, 10b/3

[=2]

belki (<Ar.+Far.) muhtemelen

b. 6a/3

[=1]

bél bağ kemer, kuşak

b.+ını 28b/8

[=1]

bér- vermek

b.-di 4b/6, 23a/6, 25a/11,
27b/11, 31b/10, 32a/8, 37a/3

b.-ey 18b/3, 20a/4, 31b/4,
32a/10

b.-gey 36b/10

b.-gil 4a/3, 26a/3,29a/8, 33a/1,
33a/2, 33a/2,

b.-ing 20a/2, 32b/3

b.-ip 25b/2, 26b/3, 27a/3, 30a/2

b.-ipdür 13a/3, 25a/4

b.-medi 26b/4

b.-meseng 12a/4,19a/10

b.-mesingler 26b/11

b.-mey 28a/5

b.-se 22b/10

b.-seng 25a/10

b.-seler 12b/2

b.-sün 18b/2, 18b/3, 19a/7,
19a/8

b.-sünler 22b/11, 23a/1, 23a/3,
32a/5, 34b/2

b.-ür 26b/2, 32b/11

[=45]

berdivān (<Far.) divan üzerine

b.+lar (9b/7)

[=1]

béri (belli bir zamandan) bu yana

b. 17a/9, 35b/6, 37a/1

[=3]

bérkit- kapatmak

b.-ip 30b/6, 31a/5

b.-ti 33a/8

[=3]

béş beş

b. 6b/1

[=1]

béy bey

b+ni 22b/6, 24a/5

[=2]

beyābān (<Far.) çöl

b.+da 4a/1, 4a/11, 12b/3

b.+ğa 3b/6, 12a/5, 12b/9, 23b/4

b.+ning 23a/11

[=8]

beyān (<Ar.) açıklama

b. 10a/1, 10a/2, 12b/1, 24b/6,
34a/5, 38a/4

[=6]

bezm-i ārāste (<Far.) gösterişli meclis

b. 9b/10

[=1]

bī-çāre (<Far.) çaresiz

b. 13a/3, 16a/4, 16b/5

[=3]

bī-ğam (<Far.+Ar.) gamsız

b. 18b/10, 18b/7

[=2]

bī-günāh (<Far.) günahsız

b. 4a/7

[=1]

bī-hūde (<Far.) boş, faydasız

b. 2a/6, 11a/1

[=2]

bī-hūş (<Far.) akli başında olmayan

b. 29b/1, 33b/2

[=2]

bī-ḥürmetlik (<Ar.+Tr.) saygısızlık

b. 21a/4

[=1]

bī-kār (<Far.) lüzumsuz

b. 2a/6, 24a/2, 37b/7

[=3]

bī-ḳarār (<Far.+Ar.) kararsız

b. 15a/2

[=1]

bil- bilmek

b.-edurğan 9a/7, 35b/2

b.-di 30a/11, 32a/2

b.-dirmepdür 17b/4

b.-dür 37b/3

b.-dürdi 33a/10

b.-dürmey 24a/7

b.-dürüp 38a/4

b.-genini 15a/11

b.-indürüp 2a/4

b.-ip 23b/5, 33a/9

b.-megenini 15a/5

b.-mege 16b/6

b.-mey 8b/9, 9a/8, 30b/9, 35a/2

b.-ür 26b/1, 26a/10

[=21]

bile ile, birlikte

b. 8b/1, 9a/10, 9b/6, 12b/3, 12b/9, 13a/11, 16a/8, 16b/1, 16b/4, 17a/7, 18a/6, 20b/11, 23a/11, 24a/9, 31b/6, 35b/5, 36a/6, 37a/10, 37a/11, 37b/1, 37b/3

[=21]

bileg bilek

b.+ige 26b/8

[=1]

bilen ile

b. 23a/10

[=1]

bir bir

b. 1b/3, 1b/4, 1b/5, 1b/5, 1b/9,
 2a/1, 2a/9, 2b/7, 2b/7, 10a/1, 3a/11,
 3b/3, 3b/6, 3b/7, 4a/10, 4a/5, 4a/8,
 4b/5, 4b/7, 4b/9, 5a/3, 5a/5, 5a/6, 5a/6,
 6a/11, 6a/3, 6b/2, 6b/3, 6b/5, 6b/5,
 6b/7, 7a/10, 7a/7, 7b/8, 8a/11, 9a/2,
 9b/4, 9b/4, 9b/7, 10a/1, 10a/10, 10a/10,
 10a/2, 10a/2, 10a/9, 10a/9, 10b/3,
 11a/10, 11a/10, 11b/1, 11b/1, 12a/5,
 12a/8, 12b/1, 12b/1, 12b/4, 12b/4,
 12b/5, 12b/10, 13a/4, 13a/5, 14a/6,
 14a/7, 14a/7, 14b/10, 14b/11, 14b/2,
 15a/1, 15a/3, 15b/10, 15b/2, 15b/5,
 16a/9, 16b/10, 18a/11, 18a/11, 18a/2,
 18b/1, 18b/3, 18b/7, 19a/6, 19a/7,
 19a/8, 19b/5, 19b/6, 20a/3, 20a/4,
 20a/5, 20a/7, 20b/1, 20b/10, 20b/10,
 20b/11, 20b/3, 20b/3, 20b/4, 21b/2,
 21b/9, 22b/11, 22b/3, 22b/5, 22b/6,
 22b/7, 23a/2, 23a/6, 23b/11, 24a/6,
 24a/9, 24b/3, 24b/3, 24b/4, 24b/6,
 24b/6, 25a/1, 25a/10, 25a/2, 25a/2,
 25a/3, 25b/2, 25b/5, 26a/2, 26a/2,
 26a/4, 26b/4, 26b/8, 26b/9, 27a/1,
 27a/2, 27b/1, 27b/7, 27b/8, 28a/3,
 28a/5, 28a/6, 29a/10, 29a/5, 29a/8,
 29b/7, 30a/2, 30b/11, 30b/5, 30b/8,
 30b/8, 31a/4, 31a/7, 31a/8, 31a/9,
 31b/7, 31b/8, 32a/1, 32a/9, 32b/3,
 32b/9, 33a/5, 33a/6, 33b/5, 33b/8,
 34a/4, 34a/4, 34b/7, 34b/7, 35a/1,
 35a/3, 35a/8, 35b/1, 35b/10, 35b/8,
 35b/8, 36a/2, 36b/10, 36b/4, 37a/2,
 37a/9, 37b/1, 37b/9, 38a/10, 38a/4,
 38a/4

b.+ingizlarni 38a/6

[=180]

birāder (<Far.) dost, arkadaş

b.+lerim 34b/3

[=1]

birbiri bir diğeri

b.+ge 25a/4

b.+mizge 19b/11

b.+leri 17b/9, 19a/4, 37b/10

b.+leridin 34b/11

b.+lerige 34b/8, 38a/9

b.+lerini 17b/8, 25a/5

b.+lerining 33b/1, 38a/10

[=12]

birle ile

b. 1b/5, 2a/4, 2a/4, 3b/8, 3b/8,
 4b/1, 4b/10, 5b/9, 6a/2, 8b/10, 8b/5,
 8b/7, 9a/6, 10a/11, 10b/9, 11a/1,
 11a/11, 12a/6, 12a/8, 12b/4, 14b/7,
 16a/4, 16b/7, 17b/9, 18a/2, 19a/3,
 19a/4, 19b/6, 20b/10, 20b/6, 21b/1,
 21b/10, 22b/2, 22b/5, 22b/9, 23b/7,
 24a/3, 24a/4, 24b/5, 25a/7, 26b/6,
 26b/8, 27a/7, 27a/9, 33b/11, 34b/3,
 34b/3, 35a/10, 35a/9, 36a/3, 36a/3,
 36a/3, 37b/10, 37b/5, 37b/9, 38b/6

[=56]

bismillahi'r-raḥmani'r-raḥīm (<Ar.)

Rahmân ve rahîm olan Allah'ın adıyla

b. 1b/1

[=1]

bî-ṭāḳat (<Far.+Ar.) takatsız, güçsüz

b. 12b/11

[=1]

biz çokluk birinci şahıs zamiri

b. 36b/1, 38b/1 38a/11, 38a/5

b.+ge 10a/8, 23b/10, 23b/9

b.+lerni 38a/7

b.+ning 12b/10

[=9]

bol bu

b. 3a/2, 3a/4, 17b/11

[=3]

bol- olmak

b.-a 8b/4, 14b/1, b.-a 17a/6

b.-adur 9a/3, 32a/4,

b.-almaydur 19b/7

b.-asıdın 12b/6

b.-ay , 2a/9, 2b/1, 8b/10,
11a/4, 17a/7

b.-dı 3a/1, 6a/10, 6a/4, 6b/6,
7b/7, 8a/2, 8a/5, 9a/3, 11b/2, 14a/11,
15b/9, 18a/9, 24a/5, 24a/6, 25a/8,

25b/4, 28a/8, 31b/6, 32b/11, 32b/7,
34b/10, 34b/4, 35a/11

b.-dılar 24b/9

b.-dum 3b/1, 12a/1, 19b/11

b.-ğanda 24a/1

b.-ğay 6a/6, 23a/2, 25b/9,
31b/10, 37a/10, 37a/3

b.-ğıl 6b/1

b.-ğunça 4a/8, 12b/2

b.-ma 11a/1

b.-mağay 12b/11

b.-mak 22a/2

b.-map 35b/6

b.-mas 7a/3, 16a/9, 19b/9,
23b/5

b.-masa 4a/3, 12b/4, 26a/9,
37a/10

b.-masıdın 3b/9, 12a/8

b.-masunlar 24b/2

b.-maydur 2a/8, 15a/4

b.-sa 1b/6, 3a/6, 4a/11, 4a/7,
5a/10, 6a/10, 7a/3, 8a/9, 8b/9, 10a/8,
10b/1, 11a/3, 11a/4, 12b/3, 13b/11,
15a/10, 16b/6, 26b/2, 28a/10, 28a/10,
28b/3, 29a/9, 2a/8, 31a/10, 36a/10,
38b/3

b.-sam 16b/8, 25b/1

b.-saṅg 18b/5, 19a/10

b.-saṅgız 2a/3, 5b/8, 10b/10, 16a/3, 33b/10

b.-sun 18b/4, 22b/5, 23a/4, 32b/8

b.-sunlar 2a/9, 11a/4, 22b/9, 23b/10

b.-up 2b/4, 5a/9, 7a/9, 7b/10, 8a/2, 8b/6, 9a/4, 9a/8, 9b/11, 9b/2, 9b/5, 10a/10, 10a/11, 11a/6, 11a/7, 11b/6, 12a/2, 12b/11, 12b/8, 13a/5, 14a/3, 14b/3, 14b/9, 15a/2, 15b/11, 16a/2, 16b/2, 17a/1, 17a/9, 19b/5, 1b/6, 1b/6, 24a/3, 24a/6, 24a/8, 25a/6, 29a/7, 29b/1, 31a/2, 31b/3, 32a/6, 33b/3, 34a/11, 34b/11, 34b/6, 34b/7, 35a/11, 35a/6, 35b/7, 36a/4, 38a/11

b.-updur 1b/4, 13b/1, 17b/2, 21b/2, 25a/5, 25a/7

b.-ur 9a/10, 9a/9, 16a/3, 18b/5, 19a/10, 19b/10, 19b/8, 20a/5, 21a/11, 31b/5, 31b/6, 35b/4, 35b/5, 36a/6, 36a/7

b.-urlar 12b/7

[=181]

boy beden, vücut

b.+umnı 7a/4

[=1]

boyun boyun

b.+ını 6b/11

[=1]

bozul- tahrip olmak, bozulmak

b.-ulmapdur 24b/1

b.-ulmasun 22b/5

[=2]

bu bu

b. 2a/4, 2a/6, 3b/11, 3b/2, 3b/3, 4a/1, 4b/2, 5a/2, 5b/3, 6a/9, 7b/11, 8a/4, 8a/6, 8b/1, 8b/5, 9a/6, 12a/9, 12b/1, 12b/3, 12b/7, 12b/9, 13a/9, 13b/11, 13b/5, 13b/7, 14a/3, 14b/1, 16a/1, 16a/11, 16a/4, 16a/8, 16b/4, 16b/5, 17a/5, 17a/6, 17b/3, 18a/2, 18b/11, 18b/7, 19a/4, 19a/5, 19b/1, 19b/6, 20b/3, 20b/8, 21a/3, 21b/8, 22a/1, 22a/11, 23a/4, 23b/10, 23b/4, 23b/4, 23b/8, 23b/9, 23b/9, 24b/3, 24b/6, 25a/3, 26b/11, 27a/11, 28a/11, 28a/2, 29a/10, 29b/9, 30a/1, 31b/8, 33b/1, 33b/9, 34a/5, 35a/7, 36a/1, 36a/4, 36a/4, 37a/1, 37a/10, 37a/11, 37a/2, 37a/9, 38b/2

b.+lar 17b/8, 23b/10, 23b/11, 23b/5, 23b/6, 25a/4, 25a/5

b.+large 17b/4

b.+larnı 8a/5, 23b/3, 30a/4

b.+larnıṅ 23b/1, 38a/2, 38a/8, 38a/9

b.+nıṅ 32a/9

[=98]

bul- bulmak

b.-a 17a/3

[=1]

bunça bu kadar

b. 23b/3

[=1]

burun daha önce, evvel

b. 23b/4

[=1]

buyur- istemek

b.-dı 28a/11, 28a/9, 37b/4

b.-ğandın 9b/1

b.-sam 19a/7

b.-up 5b/10, 14a/4

[=7]

bünye (<Ar.) beden

b+ni 24a/2

[=1]

bürke- (<Mo.) başına bir şey örtmek, bürünmek

b.-p 30b/2

[=1]

büt- bitmek

b.-mes 4a/10

[=1]

C

cāhillık (Ar.+Tr.) cahillik

c. 8b/1

[=1]

cān (<Far.) can, ruh

c. 4a/10, 8b/1, 10a/5, 34b/9

c.+ı 4b/9, 5a/10, 5b/2, 13a/, 13b/2, 13b/4, 28b/2, 28b/4, 31a/10

c.+ım 9a/10, 17a/7, 31b/5, 35b/5, 36a/6

c.+ımğa 21b/9

c.+nıng 10b/8

[=20]

cān-var (<Far.) hayvan

c.+larını 23a/11

[=1]

cāy (<Far.) yer

c.+ğa 33a/5

c.+ığa 2b/9

[=2]

cem' (<Ar.) topluluk

c. 7b/4, 29b/7

[=2]

cede (<Far.) derviş hırkası

c. 8a/2, 8a/4, 16a/1

[=1]

[=3]

cümle (<Ar.) bütün

cevāb (<Ar.) cevap

c. 38b/7

c. 31b/10

[=1]

[=1]

Çç

cidāl (<Ar.) kavga

çā (<Far.) kuyu

c. 20b/4

ç.+da 16a/8

[=1]

ç.+dın 16a/11

cihān (<Far.) dünya

[=2]

c.+da 18b/7

çādır çadır

c.+daki 19b/6

ç. 15b/8,

c.+dın 29b/10

ç.+da 7b/2

[=3]

ç.+ığa 23b/11

cihāngīr (<Far.) dünyaya hükmeden hükümdar

ç.+nı 15a/2, ç.+nı 6b/6,

c. 25a/1, 25b/11, 25b/5, 26a/6

ç.+nıng 6b/5, 7a/6, 7b/6, 7b/9,
15a/1, 15b/1

[=4]

[=11]

cihet (<Ar.) yön, taraf

çakırt- çağdırtmak

c.+idin 4a/5

ç.-urup 9b/10

[=1]

[=1]

cūdā (<Far.) ayrı düşmüş, uzak

çapla- basmak

c. 12a/3, 34b/11

ç.-p (24a/7)

[=2]

[1]

cūft (<Far.) çift

çapduk at takımı

c. 38b/6

ç.+ı 18b/8

[=1]
çapdu- hazırlatmak
ç.-up 14a/2
[=1]
çarla- 1. çağdırtmak, bağdırtmak
ç.-mağunça 37b/8
ç.-p 9b/3
2. gözetlemek
ç.-yduğan 2b/10, 11a/11
[=4]
çar- çağdırtmak
ç.-masunlar 22b/6, 24a/9
[=2]
çār-pāy (<Far.) dört ayaklı hayvan
ç.+dın 11a/4
[=1]
çık- 1. çıkmak
ç.-an 11b/10
ç.-adurğanım 29b/6
ç.-ardı 17b/11
ç.-arıp 20a/4
ç.-ğıl 7a/11
ç.-inğlar 37b/8
ç.-ıp 3a/3, 4b/11, 5a/7, 5b/11,
7a/6, 7a/8, 11b/3, 13a/7, 15b/1,

15b/2, 16a/11, 20a/9, 24a/10,
24a/9, 25b/5, 32a/8, 33a/5, 33b/1,
35a/10, 35a/3, 36a/3, 36b/5

ç.-ıpdur 11a/7, 11a/8, 16a/2,
16a/4

ç.-madı 7b/1

ç.-mapdur 15b/6

ç.-sam 31b/9, 37a/2

ç.-tı 2b/5, 2b/5, 8b/4, 16a/11,
26a/4, 31a/8, 32a/9, 32b/1, 35a/1,
35b/9

ç.-tım 35b/1

2. gidermek

ç.-ar 2a/7

[=48]

çine porselen kap

ç. 29b/2

ç.+ge 29a/10, 29a/11

[=3]

çiraylık (<Mo.+Tr.) güzel yüzlü

ç. 31a/9

[=1]

çuṅg (<Çin.) büyük, kocaman

ç. 30b/3

[=1]

D

dād	(<Far.) adalet d. 17b/4, 17b/4 [=2]	25b/9, 26a/3, 26a/6, 26a/8, 26a/9, 26b/1, 26b/7, 27a/3, 27a/8, 27b/1, 27b/6, 27b/8, 28a/1, 28a/3, 28a/8, 29a/6, 29a/8, 29b/11, 31b/5, 31b/8, 31b/9, 32a/6, 34b/1, 35a/8, 35b/1, 35b/2, 35b/3, 35b/4, 35b/5, 36a/2, 36a/4, 36a/6, 36a/7, 37a/2, 37b/5
dada	baba d. 22b/6 d.+m 16b/1, 22a/7 d.+sı 16b/8, 25a/6, 31b/7 d.+sınıḡ 8b/11, 16b/9 [=8]	d.-gen 32a/4 d.-genimni 6n/9 d.-p 1b/7, 2b/3, 2b/6, 3a/8, 3a/9, 3b/7, 4a/4, 4b/4, 5a/11, 5b/2, 6a/11, 6a/7, 6b/1, 6b/10, 6b/3, 6b/5, 7a/3, 7b/1, 7b/7, 8a/4, 8a/9, 8b/11, 8b/2, 9b/5, 10b/1, 10b/4, 10b/7, 11a/6, 11a/9, 11b/2, 11b/4, 11b/8, 12a/10, 12b/11, 12b/9, 13b/4, 14a/10, 14a/2, 14b/11, 14b/3, 14b/4, 14b/7, 15a/1, 15a/10, 15a/11, 15a/6, 15a/8, 15b/11, 15b/9, 16a/3, 16a/9, 16b/3, 16b/8, 17a/4, 17a/7, 17b/6, 18a/6, 18b/2, 19a/1, 19a/7, 19b/1, 19b/4, 20a/5, 20a/6, 20b/4, 20b/5, 20b/7, 20b/9, 21a/11, 21b/10, 21b/9, 22b/10, 22b/6, 23b/10, 23b/5, 24a/10, 24b/2, 25a/1, 25a/1, 25a/2, 25a/3, 25b/10, 25b/2, 25b/4, 26a/5, 26b/11, 26b/2, 26b/9, 27b/5, 27b/7, 28a/11, 28a/6, 28b/10, 28b/3, 28b/4, 28b/9, 29a/10, 29b/6, 30b/10, 31a/1, 31a/10, 31b/10, 31b/6, 32a/10, 32a/7, 32b/5, 32b/8, 32b/9, 33a/2, 33b/1, 34a/1, 34a/3, 34b/4, 36a/11, 36b/10, 36b/2, 36b/7, 37a/3, 37b/1, 37b/9, 38a/1, 38a/8, 38b/3
dahl	(<Ar.) müdahale d. 20b/7 [=1]	
dār	(<Far.) darağacı d. 18a/5, 18a/6 d.+ğa 18a/7 [3]	
dé-	demek, söylemek d.-di 2a/2, 2a/5, 2a/7, 3a/2, 3a/4, 3b/1, 3b/5, 4a/1, 4a/7, 4b/2, 5b/10, 5b/5, 5b/7, 6b/10, 6b/7, 7a/1, 7a/5, 7b/11, 8b/5, 8b/7, 9a/10, 9a/10, 9a/6, 9a/9, 9a/9, 10a/2, 10a/5, 10a/7, 10a/8, 10b/6, 12b/7, 14b/6, 16b/1, 18b/4, 18b/6, 18b/8, 19a/6, 19b/10, 19b/2, 19b/5, 19b/8, 20a/5, 21a/5, 21b/10, 21b/8, 22a/10, 22a/2, 22a/3, 22b/1, 22b/8, 23a/4, 23b/8, 24a/2, 25a/11, 25a/9, 25a/9, 25b/10, 25b/8,	

d.-pdür 10b/4, 11a/2, 12a/1,
12a/5, 13b/10, 13b/7, 14b/1, 15a/3,
15a/5, 16b/3, 17a/6, 17a/7, 19a/9,
32a/7

d.-se 11a/1, 12a/6, 12a/7,
15a/4, 15a/5

d.-sem 10a/6, 10a/6

d.-yelmes 20a/2

[=241]

derd (<Far.) sıkıntı

d. 19b/6, 28b/10

d.+i 3b/1

d.+idin 11b/11

[=4]

derḥāl (<Far.+Ar.) hemen

d. 5a/4, 5b/10, 6b/11, 6b/6,
7a/8, 8a/1, 9b/8, 14a/3, 17b/10, 26a/5,
26b/2, 28a/9, 28b/11, 28b/5, 29a/10,
29a/4, 29b/7, 30b/1, 30b/6, 31a/11,
32b/1, 33a/9, 37b/4

[=23]

dervāze (<Far.) şehir kalelerinin kapısı

d.+deki 37a/5

d.+lerğa 36b/7

d.+leriğa 36b/5

d.+sidin 37a/4

[=4]

deryā (<Far.) deniz

d. 35a/3, 35a/7, 35b/11, 36a/1

d.+da 30a/6, 31a/6, 35a/11

d.+dın 31b/4

d.+ğa 29b/11, 29b/8, 30a/3,
30a/4, 31a/7, 32a/11, 32a/5, 32a/8,
34a/2, 34b/5, 35a/10, 36a/3, 37a/11

d.+nıng 35a/1, 35a/4, 35b/8

[=24]

dest (<Far.) el

37a/6

[=1]

deşt (<Far.) çöl

d. 12a/8

d.-e 3b/10

[=2]

dék gibi

d. 18b/11, 18b/4, 19a/9, 22a/5,
22a/6, 22b/7, 23a/1, 23a/4, 23a/5,
24a/11

d.+ni 20b/6

[=10]

dīl (Far.) yürek

d.+im 10a/6

[=1]

dīle- dilemek

d.-mes 25a/9	[=10]
[=1]	
diriġ diri, canlı	dünyā 1. mal, mülk
d. 5a/10, 28b/2, 31a/9	d. 19b/9, 20a/9, 25b/2, 25b/5, 27a/3
[=3]	d.+larını 25b/5, 30a/1
dīvāne (<Far.) mecnun, meczup	d.+nı 24a/7, 30a/2
d. 8a/2, 8a/5, 16a/2	d.+nınġ 26b/1
d.+ler 9b/7	d.+sı 20a/1
[=4]	2. dünya, acun
dost (<Far.) dost	d.+ġa 26b/6, 35b/5
d.+lar 18a/8	[=13]
[=1]	düşmān (<Far.) hasım, düşman
du‘ā (<Ar.) dua	d.+lar 18a/8
d. 34a/10	[=1]
d.+larını 25b/3	
[=2]	
dur- durmak	E / É
d.-ġan 17a/1	é- imek, olmak, ek fiil
[=1]	e.-di 5a/10, 8b/7, 10a/4, 16b/3, 18a/1, 19a/6, 19a/7, 20a/1, 20a/2, 21a/7, 23b/5, 28b/3, 31a/10, 31b/3, 32a/11, 34a/3, 35b/6, 36a/5
dükkān (<Far.) dükkan	e.-dim 7a/4, 15a/11, 19b/10
d. 9a/3, 9a/4	e.-dük 35a/10
d.+ıġa 16b/11, 31a/5, 31b/11, 32b/6	e.-ken 1b/3, 1b/5, 1b/9, 2b/2, 5b/2, 6b/4, 7a/3, 10a/10, 10a/9, 11a/5, 11b/1, 13b/4, 13b/5, 14a/2, 14b/2, 15a/1, 17a/11, 21b/9, 23b/9, 25a/1, 25a/2, 25a/3, 25a/3, 25a/6, 26b/1,
d.+ınınġ 9a/1, 16b/9, 16b/10	
d.+nı 17a/1	

27b/10, 28a/7, 28b/2, 28b/4, 30b/8,
30b/9, 31a/10

e.-mes , 2a/6, 3b/5, 3b/8, 12a/4,
12a/7, 22a/1, 22a/4, 22a/4, 22a/5,
22a/6, 22a/7, 22a/7, 22a/9, 22a/9

e.-mesmén 4a/4

é.-miş 6a/7, 14a/10

[=68]

ecel (<Ar.) ölüm vakti

e.+im 4a/10, 4b/1, 12b/3

[=3]

eçkü keçi

e. 2b/1, 11a/4, 11a/6

[=3]

eger (<Far.) şayet

e. 4a/11, 12b/4, 18b/7, 19b/1

[=4]

égerle- eğerlemek

é.-p 37a/3

[=1]

eke büyük kardeş

e. 3b/11, 12a/1, 12b/9

e.+m 6b/3, 14b/11

e.+mning 8b/10, 16b/8

e.+si 3b/5, 4a/2, 4b/2,
12a/11, 12a/5, 13a/1

e.+sidin 4b/7, 12a/10, 13a/3

e.+siğa 12b/7

[=17]

él

1. halk

e. 5b/9

2. şehir

e.+gideki 18a/1

[=2]

elbette (<Ar.) mutlaka

e. 36b/7

[=1]

élçi

sefir

e. 23b/6, 23b/8

e.+ge 23b/6

[=3]

elem (<Ar.) gam, tasa

e. 21a/11

e.+lerini 38a/9

[=1]

el-ḥatīmçe (<Ar.+Tr.) kısaca

e. 10b/5

[=1]

éllig

elli

e. 26a/8

[=1]

émdi şimdi, şu anda

e. 4b/6, 7a/1, 8a/6, 14a/10, 15a/9, 27a/7, 28b/6, 31a/6, 34b/1, 38a/5

[=10]

emānī (<Ar.) güven, emniyet

e.+de

[1]

emr (<Ar.) hüküm, buyruk

e. 17a/9, 18a/5, 37b/7

e.+ige 6a/2

e.+imge 20b/1

[=5]

ér erkek

e. 9a/6

e.+ge 6b/7

[=2]

ér- ermek, olmak, ek-fiil

e.-di 2a/1, 3b/10, 6a/11, 9b/4, 9b/5, 18b/1, 18b/11, 23b/3, 27a/6, 27a/9, 27b/7, 28b/11, 30a/6, 31a/7, 34b/10, 35a/3, 35b/10, 36b/1, 36b/6, 36b/10, 37a/5, 37b/2

e.-dim 26b/2, 35a/9, 36a/2

e.-dük 35a/10

e.-mes 8b/2, 16b/8, 22b/10

[=29]

éren yiğit

e.+ler 23a/2

[=1]

érte yarın, sonra

e. 7a/5, 2a/4, 11a/11, 24a/4

e.+din 9a/1, 16b/10

e.+si 2b/10, 8a/7, 16a/5

[=9]

éşik eşik, kapı

e. 22a/8

e.+ige 18a/2

e.+imge 20a/9

e.+ni 28b/8, 28b/11

[=5]

éşin- eşinmek, ayağıyla yeri kazmak

e.-nip 22b/7

[=1]

éşit- duymak, işitmek

e.-ip 3b/2, 4b/3, 8a/1, 12b/1, 12b/10, 13b/11, 13b/8, 14b/2, 16a/1, 17a/6, 19b/6, 20b/3, 21b/8, 23a/4, 23b/9, 24b/6, 30a/1, 34a/5, 38a/10

[=19]

éşitmek duyma işi

e. 4b/6, 8a/6, 31a/6 [=3]	27a/3, 27b/7, 28a/2, 29a/5, 29b/9, 31b/3, 31b/8, 32a/4, 33a/10, 33b/7, 33b/9, 34a/1, 36a/1, 36b/1, 38a/5, 38a/11
ét- etmek, yardımcı fiil	
e.-ip 2b/10, 8a/7, 32b/2 [=46]	
e.-seler 18b/7	éyle- eylemek, yapmak
e.-mey 21a/2 e.-p 21a/6	
é.-ttiler 6a/5 [=1]	
[=6]	
étek kenar	F
é.+de 20a/8	fakr (<Ar.) yoksulluk, fakirlik
[=1]	f. 33b/11
eṭraf (<Ar.) çevre	[=1]
e.+ıḡa 32a/2	fāre (<Ar.) pare, parça
[=1]	f. 5b/5
evvel (<Ar.) ilk, önce	[=1]
e. 3a/6, 32a/9	farīza (<Ar.) muhakkak
e.+de 37b/2	f. 17a/3
e.+din 34a/3	[=1]
[=4]	fedā (<Ar.) bir şeyi gözden çıkarma
éy ey, seslenme edatı	f. 32b/8
e, 2a/2, 2a/5, 2a/8, 3a/1, 3a/8, 3b/11, 3b/3, 4a/2, 5b/4, 6a/5, 6b/6, 9a/5, 10a/4, 10b/10, 10b/7, 11b/2, 12a/2, 12a/9, 12b/1, 14a/8, 14b/5, 14b/7, 17a/2, 21b/11, 22a/1, 22b/11, 22b/9, 25a/7, 25b/3, 25b/6, 26b/5,	[=1]
	ferāset (<Ar.) anlayış, çabuk anlama
	f. 22a/11
	[=1]
	fermān (<Far.) buyruk

f.+ımda 23a/4
[=1]
ferveriş (<Far.) yetiştirme
f. 36a/8
[=1]

ferzend (<Far.) çocuk
f. 14a/7, 34a/11
f.+i 1b/5
f.+ler 21a/8
f.+im 17b/4, 25b/9
f.+imniŋ 17b/4
f.+iŋni 25b/8
[=8]

ferzend-i adem (<Far.+Ar.) insanoğlu
f. 28a/8
[=1]

feşīmān yé- (<Far.) pişman olmak
f. 24b/2
[=1]

fikr (<Ar.) düşünce
f. 18b/10
f.+i 6b/2
[=2]

fut bacak, ayak

f. 2b/8
f.+ı 2b/7, 11a/10
f.+ını 27b/10, 29a/1
[=5]

G/Ġ

gāh (<Far.) bazı zaman, kâh
g. 21a/4, 21a/5
[=2]

gāhī (<Far.) bazı zaman, kâh
g. 21a/1, 21a/2, 33b/2, 33b/3
[=4]

ġam (<Ar.) keder, tasa
ġ. 18b/5, 19b/4, 19b/8, 19b/9,
21a/10, 21b/11, 22b/8, 22b/9

ġ.+ı 19a/1, 19b/7
ġ.+iŋ 19a/10

ġ.+im 18b/3, 19a/8, 19b/7
ġ.+ımğa 19b/7

[=15]

ġamġin (<Ar.+Far.) gamlı, kederli
ġ. 18a/8
[=1]

ġamsız (<Ar.+Tr.) kedersiz, dertsiz
ġ. 19b/1, 19b/2, 19b/3, 19b/4
[=4]

ġānim (<Ar.) ganimet alan

[=1]

ġ. 14a/10

[=1]

ġanīmet (<Ar.) savaşta ele geçirilen mallar

ġ.+niġ 20a/1

[=1]

ġarġ (<Ar.) batma

ġ. 34b/6, 35a/11, 36a/4

[=1]

ġaẓab (<Ar.) kızgınlık, hışım

ġ. 24b/1, 27a/6

[=1]

ġaẓabnāk (<Ar.+Far.) öfkeli, kızgın

ġ. 24b/2

[=1]

gevher (<Far.) cevher, değerli şey

g. 30a/2, 32b/1, 32b/9

g.+ni 30a/3, 32b/1, 32b/5, 32b/10

[=7]

gevher-fürüş (<Far.) kuyumcu

g. 32b/6, 34a/6

[=2]

ġusl (<Ar.) boy abdesti

ġ. 15a/11

ġünāh (<Far.) Allah'ın emrine aykırı olan davranış

g. 26b/11, 28a/6

g.+iġiẓnı 4a/4

g.+ını 3b/7, 12a/6

g.+lık 37a/9

[=6]

H / Ĥ / Ħ

ħaber (<Ar.) haber

ħ. 14a/9, 27b/11, 27b/8, 28a/3, 29a/5

ħ.+i 17b/3

ħ.+leri 27b/5

ħ.+ini 25b/3

ħ.+iġ 29b/10

ħ.+ni 23b/9, 29b/9

[=11]

ħacc (<Ar.) hac, mukaddes yerleri ziyaret edilerek yapılan ibadet

h.+dın 3a/6, 10b/2, 11b/6, 27b/4

h.+ge 10a/9, 25a/6, 25a/8

h.+ı 1b/4

[=8]

ħācet (<Ar.) ihtiyaç

ḥ.+mni 2a/7	[=2]
[=1]	hāl (<Ar.) bir şeyin içinde bulunduğ <u>u</u> şartlar ve nitelikler, durum
hādīmlik (<Ar.+Tr.) hizmetkarlık	ḥ. 19a/4, 19b/5,
ḥ. 21a/5	ḥ.+de 21a/2
[=1]	ḥ.+leri 3a/9, 11b/7
hāfā' (Ar.) utanma, çekinme	[=5]
ḥ. 12a/2	halāş (<Ar.) kurtulma, kurtuluş
[=1]	ḥ. 12b/7
ḥrāh...ḥrāh (<Far.) ister... ister...	ḥ.+larını 38a/10
ḥ. 19b/9	[=2]
[=1]	halk (<Ar.) aynı devlete bağlı insan topluluğ <u>u</u>
ḥrāhla- istemek	ḥ. 11b/4, 37a/10, 37a/9
ḥ.-ğangā 20b/11	ḥ.+ğā 32a/10
[1]	ḥ.+ıgā 23b/1, 34a/8
hākān Türk hükümdarlara verilen unvan	ḥ.+ınıng 10b/11
ḥ.+ğā 19a/2	ḥ.+lar 2b/11, 3a/4, 5b/4, 11a/11, 23b/4, 37a/5
[=1]	ḥ.+lardın 3a/2, 5b/9, 14a/1
hākān-ı Çin Çin hükümdarı	ḥ.+ları 5a/1, 13b/2
ḥ. 19a/5	ḥ.+larnı 5b/3
[1]	ḥ.+nı 13b/5
hāḳk (<Ar.) hukukun veya geleneğ <u>in</u> bir kimseye tanıd <u>ı</u> ğ <u>ı</u> şey, hisse	ḥ.+nıng 37a/11
ḥ. 12b/2	[=22]
ḥ.+ğā 34a/10	

ḥalk-ı 'ālem (<Ar.) halk	ḥ.+ning 20a/10
ḥ.+ge 2a/4	[=6]
[1]	ḥāne-i Ka'be (<Far.+Ar.) Kâbe, beytullah
ḥalvet (<Ar.) ibadet ve zikir için tek başına hücreye kapanma	ḥ.+ğa 1b/4
ḥ.+ge 24b/8	[=1]
[=1]	ḥarācet (<Ar.) masraf, harcanacak para kaynağı
ḥām (<Far.) boş, abes	ḥ. 20a/5
ḥ. 32a/10, 32b/3	[=1]
[=2]	ḥarām (<Ar.) ziyan (olmak)
ḥamd (<Ar.) kulun Allah'a minnet ve şükranlarını bildirmesi	ḥ. 16a/8
ḥ. 32b/2	[=1]
[=1]	ḥarbe (<Ar.) küçük mızrak, süngü
ḥāmil-dār (<Ar.+Far.) hamile, gebe	ḥ. 25a/10
ḥ. 24a/6	[=1]
[=1]	ḥarīdār (<Far.) alıcı, müşteri
ḥān hakana bağlı bey, emir	ḥ. 32b/7
ḥ. 29b/3, 29b/10	[=1]
[=2]	ḥāşıl (<Ar.) meydana gelen, olan
ḥançer (<Ar.) sivri, iki yanı keskin bıçak	ḥ. 6b/7, 11a/2
ḥ. 20a/7, 26b/8, 27a/9	[=2]
ḥ.+ini 25a/11	ḥāşş (<Ar.) hükümdarın şahsına veya sarayına ait olan
ḥ.+ni 20a/8	ḥ.+nı 20a/11

[=1]	h. 15a/9
ḥaṭ (<Ar.) yazı, mektup	[=1]
h. 6a/5, 6a/7, 7b/11, 14a/8, 17b/11, 22b/4, 22b/5	ḥayāl (<Ar.) zihinde tasarlanan şey, düş
h.+nı 6a/9	h. 6a/7
[=8]	[=1]
ḥāṭır (<Ar.) itibar	ḥayāt (<Ar.) 1. canlı olma, dirilik
h.+ını 7b/3	h. 25b/1
[=1]	2. ömür 28b/10
ḥatun kadın	[=2]
h. 5b/10, 5b/8, 5b/9, 6b/4, 6b/7, 14a/1, 15a/1, 15a/3, 20b/11, 20b/4, 21a/8, 25b/6, 28a/6	ḥayl (<Ar.) at
h.+ı 6b/1, 17b/7, 25b/10, 25b/8, 26a/2, 28a/9, 28b/1, 28b/5, 29b/4	h. 23a/2, 23a/6
h.+ıdın 21a/9	h.+da 22b/11
h.+ığa 21b/10, 21b/11, 26b/4, 28a/4	[=3]
h.+ını 6a/10, 14b/3	ḥayli (<Far.) epey, fazla
h.+ları 5b/11	h. 26b/1
h.+larını 14a/4	[=1]
h.+lukğa 5b/7, 13b/10	ḥayrān (<Ar.) şaşmış, şaşırıp kalan (kimse)
h.+nı 6b/3, 14b/11	h. 9a/8
h.+um 20b/5	[=1]
[=36]	ḥayvān (<Ar.) hayvan
ḥavāle (<Ar.) savurma, yöneltme	h.+dın 2b/1
	[=1]
	ḥāzır (<Ar.) hazır

h. 6b/1, 14b/3, 33a/1	[=21]
[=3]	hemrāh (<Far.) yol arkadaşı
helāk (<Ar.) mahvolma	h. 20a/7
h. 35a/11	[=1]
[=1]	hemşīre (<Far.) kız kardeş
hem (<Far.) üstelik, bir de, zaten	h. 4a/2, 17b/7
h. 2b/4, 4a/11, 4a/5, 7a/1, 7b/10, 8a/3, 8a/3, 8a/4, 9b/10, 10a/8, 11a/9, 12a/1, 14b/8, 15a/8, 16a/2, 16a/3, 17b/1, 17b/11, 17b/4, 21a/10, 21b/5, 21b/5, 21b/5, 21b/6, 21b/6, 21b/6, 21b/7, 22a/4, 22a/4, 22a/5, 22a/6, 22a/7, 22a/9, 22a/9, 24a/10, 30b/1, 31a/2, 31a/4, 32a/5, 35b/8, 36a/5, 36b/1, 38a/4, 38b/4	h.+ni 3b/3, 12a/3
[=44]	h.+si 17b/8
hemān (<Far.) derhal, hiç vakit geçirmeden	h.+sidi 4b/2
h. 6a/7	h.+sini 3b/6, 12a/5, 12b/8, 13a/1
[=1]	h.+ning 4b/3
heme (<Far.) bütün, cümle	[=11]
h. 5a/10, 10b/9, 19b/3, 19b/7, 24b/9, 25b/5, 28b/2, 30a/1, 31a/9, 35a/11, 36b/5, 37a/11, 37b/7	hemyān (<Far.) kese
h.+din 19b/7	h. 20a/10
h.+si 22b/11, 23a/1, 23a/3, 23a/5, 23a/6	h.+da 20a/9
h.+sige 23a/2, 23a/6	[=2]
	her (<Far.) her
	h. 1b/6, 2a/5, 2a/9, 2b/3, 36a/10, 3a/6, 6a/10, 6a/6, 7a/5, 8a/8, 8a/9, 8b/9, 8b/9, 9b/11, 9b/2, 10a/2, 10a/7, 10b/1, 11a/3, 11a/6, 11b/11, 14a/10, 15b/6, 16b/6, 17a/10, 19b/11, 25b/3
	[=27]
	hurmén-i semen (<Far.) yasemin harmanı

h. 18a/10	h.+ı 25a/2
[=1]	h.+ım 25b/10
hīç (<Far.) hiç	[=3]
h. 2a/7, 7b/10, 9a/2, 9a/2, 10a/4, 16b/11, 17a/5, 19b/4, 20b/2, 21a/1, 28a/8, 31b/2, 35a/1, 35b/1, 35b/3, 37b/8	hōca (<Far.) hoca
[=16]	h. 26a/8, 26a/10
hīçkim (<Far.+Tr.) hiç kimse	[=2]
h.+ning 17b/3	hūr (<Ar.) huri
[=1]	h. 33a/7
hisāb (<Ar.) hesap	[=1]
h. 2b/1, 11a/5	hōş (<Far.) hoş
[=1]	h. 32a/6
hıst (<Far.) kerpiç, tuğla	[=1]
h.+ge 29b/2	hōşla- (<Far.+Tr.) hoşlanmak
[=1]	h.-saṅgız 26a/8
hizmet (<Far.) hizmet	[=1]
h. 8b/11, 29a/9, 34a/11	hōş-vakt (<Far.+Ar.) memnun
h.+ge 16b/7	h. 31a/2, 31b/3, 35b/6
h.+ide 8b/10, 16b/8, 17a/8	[=3]
h.+imdür 29a/10	hu (<Far.) âdet
[=8]	h. 21a/6
hizmetkār (<Far.) hizmetkar	[=1]
h. 28a/5	hūb (<Far.) iyi, güzel
	h. 8b/2, 18b/2, 20a/5, 26a/10, 31b/10, 37a/3
	[=6]

hūblaş- (<Far.+Tr.) sevinmek

h.-ıp 21b/1, 24a/5, 25b/4, 34b/4

[=4]

hūn-ı bağır (<Far.+Tr.) bağırını delme, öldürme

h.12b/2

[=1]

hūn-ı nā-ḥaḳḳ (<Far.+Ar.) haksız yere kan dökme

h.+dın 4a/9

[=1]

hūş (<Far.) akıl, şuur

h.+ıdın 5a/8, 29b/3

h.+ığa 5a/8, 5b/3, 13b/5, 28b/5, 29a/4, 29b/5, 31b/1, 33b/3

[=10]

hūner (<Far.) maharet

h.+imni 32a/7

[=1]

‘I

‘ıyş u ‘işret (<Ar.) gönül eğlendirme, birliktelik

‘ı. 2a/2, 10b/4, 15a/2, 20b/7, 26b/7, 27a/7

[=6]

İ / Ī / ‘İ / ‘Ī

‘ibādet (<Ar.) kulluğunu gösterme, tapınma

‘i.+ge 24b/8

[=1]

icāzet (<Ar.) izin, müsaade

i. 34b/1

[=1]

iç iç

i.+i 24a/11

i.+ingdin 25a/11

i.+ingizlerdin 38a/6

i.+ide 30b/4, 31a/3, 32a/3, 33a/10, 33a/7

i.+idin 28b/8

i.+ige 3b/1

[=10]

içgeri içeri

i.+ge 6b/6

[=1]

içre içine, içinde

i. 1b/2, 12a/8, 18a/10

[=3]

ihlāş (<Ar.) samimi bağlılık

i.+ı 38a/10

[=1]

iẖtiyār (<Ar.) karar verme

i. 18b/9, 22b/2

[=2]

ikevlen ikisi

i. 22a/5, 33b/4

[=2]

iki iki

i. 5a/6, 5a/9, 6a/3, 6b/7, 9b/7,
14a/6, 15a/3, 20b/11, 20b/4, 30a/2,
32a/11

i.+lemiz 2a/9, 11a/3

i.+mizning 19b/11

i.+sini 25a/3

[=15]

ikiz birbirinin eşi olan

i. 36b/4

[=1]

iklīm (<Ar.) diyar

i. 19b/2

i.+de 18b/11

i.+ğa 19b/2

[=3]

‘ilāc (<Ar.) çare

‘i. 6a/9, 22a/2

‘i.+ı 15a/9

‘i.+nı 4a/6, 11a/2

[=4]

ilāhī (<Ar.) Ey benim Allah’ım

i. 24b/9, 38b/7

[=2]

ilgeri evvel

i. 1b/3

[=1]

in’ām (<Ar.) lütuf ve ihsanda bulunma

i. 24b/8

[=1]

inci inci

i. 22b/5

[=1]

iste- istemek

i.-p 8a/8, 16a/6

[=2]

iş iş

i. 2a/3, 8a/11, 8b/5, 12b/11,
16a/9, 20b/4, 36a/1

i.+imiz 12b/10

i.+ığa 24b/7

i.+қа 3b/11, 6b/10

i.+lerdin 17b/3

i.+lerni 22a/11, 33b/2

i.+ni 22a/11

[=1]

i.+ning 22a/1

izde- izini sürmek

[=16]

i.-ip 5a/2, 18b/10

İşān (<Far.) şeyh, mürşid

[=2]

İ. 1b/3, 1b/7, 1b/8, 2a/1, 2a/2,
2a/5, 2b/3, 2b/5, 2b/6, 2b/11, 3a/2,
3a/5, 3a/6, 3a/8, 3a/9, 10a/9, 10b/1,
10b/1, 10b/3, 10b/5, 11a/7, 11a/9,
11b/1, 11b/2, 11b/6, 11b/8, 18a/6

İ.+dın 3b/2

İ.+ım 2a/8, 3a/1, 3a/9, 10b/10,
11b/2, 11b/7

İ.+nı 3a/4, 9b/10, 10b/7

İ.+ning 2b/8, 10b/8, 12a/2

[=40]

İşānçilik (<Ar.+Tr.) şeyhlik

İ.10a/11, 1b/7

[=2]

işen- güvenmek

i.-mey 14b/2

[=1]

it köpek

i. 16b/2, 20a/6

[=2]

itig keskin uçlu, sivri

i. 20a/7

K / K

ķabūl (<Ar.) razı olma

ķ. 5b/7, 7a/1, 13b/10, 15a/5,
15a/8, 18b/6

[=6]

kāç (<Far.) tokat

k. 21a/1

[=1]

ķaç- kaçmak

ķ.-ay 2b/2

ķ.-ıp 2b/4, 7a/8, 15b/3

ķ.-ıpdur 15b/2

ķ.-sa 22b/11

ķ.-tı 7a/6

[=7]

ķaçā başlık

ķ.18a/2

[=1]

ķadem (<Ar.) ayak

ķ.+i 36b/6

[=1]

ķadır (<Ar.) değer, kıymet

ķ.+ini 26a/10

[=1]

ķafar- kabarmak

ķ.-ıp 4b/8, 13a/4

[=2]

ķal- kalmak

ķ.-dı 4b/9, 27a/10, 34b/7, 34b/8,
37a/9

ķ.-dım 36a/4

ķ.-ęan 16a/8

ķ.-ęandur 23b/8

ķ.-ęanı 30b/7

ķ.-ęanıęa 33a/1

ķ.-ıp 3a/3, 8b/6, 15a/10, 16b/2,
17a/9, 32b/11

ķ.-ıpdur 5a/10, 7b/8, 13a/6,
15b/10, 15b/11, 20a/9, 28b/9

ķ.-madı 15a/10

ķ.-mapdur 7b/10

ķ.-may 4b/9

ķ.-sa 36b/7

ķ.-ur 4b/1, 12b/3

[=29]

ķamu bütün, hep

ķ.-sı 3a/2

[=1]

ķan kan

ķ. 3b/9

ķ.+ını 4a/3, 12a/3, 12b/5

[=4]

ķanęa ne kadar

ķ. 10a/7

[=1]

ķār (<Far.) iş, uğraş

k.+ı 37a/11

k.+ığa 22a/1

k.+ım 37a/10

[=3]

ķara- bakmak

ķ.-p 6b/5, 9b/4, 13a/10, 15a/2,
15b/3, 16b/9, 30b/3, 30b/5, 32b/5,
33a/8, 34b/8, 35b/9, 36b/6, 37a/7

ķ.-sa 7a/8, 9a/2

[=16]

ķarakęı yağmacı, eşkıya

ķ.+ęa 25b/5

[=1]

ķarār (<Ar.) karar

ķ. 5a/7

[=1]	[=1]
karın karın	kat- katmak
ķ.+ıdın 32b/1	ķ-ıp 5a/10
ķ.+ını 32a/11	[=1]
[=2]	ķavil (<Ar.) söz, sözleşme
kārvān (<Far.) kervan	ķ.+i 21b/2
k. 8a/7, 8b/4, 8b/7, 16a/11, 16a/5, 16b/4	[=1]
[=6]	ķavuṣ- kavuşmak
ķaṣım (<Ar.) ayrılma	ķ.-tursa 25b/1
ķ. 38a/10	[=1]
[=1]	ķayda nerede
ķaş yan, huzur	ķ. 3a/10, 9a/5
ķ.+ıda 1b/8, 10b/1, 10b/2	[=2]
ķ.+ıġa 3a/6, 3a/8, 25b/2, 27b/4, 28b/7, 31b/7	ķaydaġ nasıl
[=9]	ķ. 3a/9, 11b/8, 15a/1
ķaş kaş	[=3]
ķ.+ınıġ 5a/6	ķaydın nereden
[=1]	ķ. 9a/5, 23b/4, 33b/9
ķaşıķ kaşık	[=3]
ķ. 29b/2	ķaysı hangi
[=1]	ķ. 33b/7
ķaşķa- aydınlanmak	ķ.+lar 22a/11
ķ.-rsun 10a/1	[=2]
	ķayt- dönmek

ķ.-ip 33a/7	ķél- gelmek
[=1]	k.-di 3a/6, 5b/1, 7b/5, 9b/6, 10a/3, 21b/9, 23b/10, 24a/8, 26b/10, 28b/5, 28b/7, 29a/4, 31a/2, 33b/4, 35b/8
ķazā' (<Ar.) karar vermek	
ķ. 1b/8, 36a/9	
[=2]	k.-dīng 9a/5, 17a/3
ķebāb (<Ar.) yanık	k.-dīngiz 33b/8
k. 3b/4	k.-diler 3b/11, 12a/10
[=1]	k.-dim 19b/5
ķéç- geçmek	k.-gen 9a/3, 9b/2, 30b/8, 33b/2
k.-ip 20a/11	k.-gende 4b/10, 9b/11, 13a/6
[=1]	k.-gendin 35b/6
ķéçe gece	k.-gil 28a/3, 29a/6
k. 2a/1, 2a/4, 3a/3, 6a/1, 6b/2, 7b/8, 8b/6, 9a/3 10b/3, 14a/5, 15b/10, 16a/4, 19b/5, 20a/3, 20a/5, 21b/3, 21b/5, 23b/10, 24a/1, 34b/10, 38b/5	k.-günçe 10b/2, 14b/3, 22b/3, 22b/5, 22b/6, 29b/5, 35a/5
k.+de 20a/6	k.-īngler 23b/5, 28a/10
k.+ge 9a/2, 22a/6	k.-ip 2b/11, 4b/6, 5a/1, 5a/2, 5a/4, 5a/8, 5b/3, 5b/9, 8a/8, 9b/3, 9b/8, 11a/6, 11b/11, 12a/4, 13a/3, 13a/8, 13a/9, 13b/3, 13b/5, 14a/4, 14a/11, 15b/8, 16a/6, 16b/4, 16b/9, 16b/10, 17a/2, 17b/1, 18a/2, 18a/3, 19a/9, 20a/3, 20a/3, 21b/1, 23b/10, 23b/11, 23b/8, 23b/8, 24a/5, 25a/7, 25b/2, 25b/6, 26a/3, 26a/5, 27a/3, 27b/11, 27b/2, 27b/4, 27b/5, 28a/11, 28a/3, 29a/7, 29b/9, 31b/1, 31b/7, 32a/3, 33a/3, 33a/5, 33b/3, 34b/5, 35a/6, 35b/1, 35b/11, 36a/4, 36b/7, 37b/1
k.+si 9b/2, 17a/10, 20a/6, 23b/11, 24a/2, 24b/5	
[=30]	
ķéçeğaça 1. gece vakti	
k. 9b/4,	
2. geceye kadar	
k. 16b/11	
[=2]	

k.-ipdür 14a/7, 23b/4, 33b/6	k. 18a/4
k.-megen 20a/1	k.+ni 16a/1
k.-megingizning 19a/5	[=2]
k.-mes 9b/1, 17a/9	kémi gemi
k.-meseler 6a/8	k. 30a/6, 34b/6, 35a/10, 35a/11, 36a/3, 36a/4
k.-mesün 21b/5, 21b/5, 21b/5, 21b/6, 21b/6, 21b/7	k.+ge 34b/5
k.-mey 6a/2, 6a/3, 14a/6	[=7]
k.-meydür 10a/8	kémiçi gemici
k.-se 17a/10, 36b/9	k.+ler 30a/5, 30a/7
k.-ür 23b/6, 35a/3	k.+lerdin 30a/9
k.-edurgan 21b/4	k.+ning 30a/8, 30a/10, 30b/3, 31a/1
k.-edür 8a/11	[=7]
k.-ey 32b/5	kemlik (<Far.+Tr.) kötülük
[=131]	k.+ingiz 19b/9
kelime (<Ar.) kelâm, söz	[=1]
k.-si 14b/9	kén sonra
[=1]	k. 6b/2, 9b/1 , 15b/2, 24b/2, 27a/1, 29a/4
kéltür- getirmek	[=6]
k.-dingiz 33b/9	kenäre (<Far.) kenar
k.-gen 33b/9	k.+sigā 35a/1, 35b/8
k.-gil 27b/8	[=2]
k.-üp 4a/3, 14a/1, 16a/5, 26b/5	kenîzek (<Far.) küçük cariyе
[=7]	
kemer (<Far.) kemer	

k. 26a/2, 26a/3, 26a/4, 26a/7,
27a/11

k.+ining 26a/10

k.+ni 26b/3

[=7]

kérek gerek

k. 4b/6, 8a/6, 22a/2, 31a/6

[=4]

kés- kesmek

k.-ey 3b/7

k.-ip 3b/4, 27b/10, 29a/1

k.-ışdin 4a/5

[=4]

késil- kesilmek

k.-ilgen 15b/9

k.-ilipdür 7b/9

[=2]

kesb (<Ar.) kazanç

k.+ini 32a/4

[=1]

kesel (<Ar.) hasta

k. 3b/1, 11b/6, 12a/1

[=3]

két- git

k.-e 27b/6

k.-edür 6a/8, 14b/11

k.-er 10a/11

k.-er 1b/6

k.-esini 6a/10

k.-ey 1b/7, 6a/11, 10b/1

k.-ici 16b/2

k.-ip 1b/9, 3a/11, 3b/10, 5a/8,
6a/6, 7a/8, 11b/10, 13a/5, 14b/1,
15b/3, 16b/3, 29b/4

k.-ipdür 1b/8, 3a/4, 10b/2,
11a/9, 11b/4, 14b/4, 16b/5, 20a/11

k.-ti 2b/6, 6b/1, 7b/2, 14a/3,
22b/8, 28a/9, 30b/8, 34b/11, 34b/7,
36a/9

k.-ışning 3b/9

k.-ışimning 4a/6

[=42]

kéy- giymek

k.-dürsünler 23a/3

k.-dürüp 36b/3

k.-gendik 22a/4

k.-ip 8a/2, 8a/5, 16a/1, 18a/5,
21b/5, 23a/7, 23a/7, 23b/8

k.-megendik 22a/4

k.-mey 21b/6

[=13]	ķ.-dīng 27a/4
ķéyim kıyafet, giysi	ķ.-dīnglar 22a/11
k. 21b/5, 21b/6, 22a/4, 22a/4	ķ.-dılar 38b/6
k.+lerimizni 11a/3	ķ.-dım 13b/9, 21a/7
k.+lerini 2a/8, 2b/3	ķ.-dursa 21a/5
[=7]	ķ.-durup 36b/4
ķéz- gezmek	ķ.-ğalı 24b/1
k.-ip 9b/6	ķ.-ğan 3b/7, 4a/4, 12a/6, 21b/2
k.-mekde 8a/5	ķ.-ğanını 22b/1, 24b/4
[=2]	ķ.-ğasıdım 32a/10
ķıçķır- çağırmaq	ķ.-ğaymén 8b/11
ķ.-ip 37b/11	ķ.-ğaymız 36b/2
[=1]	ķ.-ğıl 5b/7, 13b/10, 15a/11, 20b/7, 26b/7, 27a/8
ķıl- kılmak, etmek, yapmak	ķ.-ğüçilikim 33b/11
ķ.- 6b/10, 6b/7, 7a/5, 11a/2, 15a/5	ķ.-īng 18a/5, 34a/10, 34a/9
ķ.-a 2a/2, 5b/10, 10b/4, 15a/3, 20b/4, 28a/6	ķ.-ip 1b/4, 1b/8, 2a/1, 3b/4, 4a/1, 6a/1, 6a/1, 6a/3, 7a/4, 7b/3, 7b/4, 8b/1, 8b/10, 8b/3, 9a/9, 9b/3, 9b/8, 9b/9, 11b/3, 12a/10, 12a/3, 12b/2, 14a/5, 14a/5, 15a/11, 15b/7, 16a/10, 16a/10, 16a/9, 17a/10, 17a/9, 18a/3, 18a/7, 18b/10, 19a/3, 20a/11, 20a/5, 20a/7, 21a/4, 21b/3, 22a/11, 22b/10, 22b/3, 22b/4, 23a/6, 23b/2, 23b/3, 24b/7, 24b/8, 25b/1, 28a/7, 29b/7, 29b/7, 31b/9, 32a/10, 32b/10, 32b/3, 33a/11, 33a/3, 34a/9, 34b/1,
ķ.-a almay 4a/6,4b/8	
ķ.-adurgan 2a/6	
ķ.-aşıp 13a/1, 20a/6	
ķ.-ay 16a/9, 9a/8	
ķ.-dı 6b/3, 9b/10, 10a/2, 15a/9, 18a/5, 18a/6, 18b/9, 20b/4, 22a/10, 23a/10, 23a/5, 23a/6, 24b/6, 28a/4, 33a/4, 34a/5, 36a/8, 37b/7, 38b/4	

34b/3, 35a/5, 36a/10, 36a/11, 36a/9,
37b/7, 38a/4, 38b/5

ķ.-ıpdur 12b/1

ķ.-ıpdurlar 1b/3

ķ.-maṅg 34a/2

ķ.-maḡıl 15a/4

ķ.-mas 15a/6, 18b/6

ķ.-masaṅg 6b/9, 7a/1, 15a/5,
15a/8

ķ.-masıṅg 22b/7

ķ.-masunlar 22b/9

ķ.-may 6a/8, 6b/8, 13b/9, 20b/7,
23b/2, 27a/7

ķ.-sa 32a/4

ķ.-saṅg 6b/10, 7a/5

ķ.-salar 2a/5, 2b/3, 11a/6, 17a/6

ķ.-sam 35b/4, 36a/5

ķ.-sıṅgızlar 38a/7

ķ.-sun 10a/1

ķ.-sunlar 2a/5, 2b/3, 11a/6,
38b/3

ķ.-ur 5b/5, 5b/8, 8b/5, 13b/7,
19a/11, 22a/2, 27a/6, 36a/1, 38b/1

ķ.-urlar 24b/11

[=176]

ķırķ kırk

k. 6a/1, 14a/5, 21b/3, 22b/11,
23a/1, 23a/5, 23a/5, 38b/5

[=8]

ķısm (<Ar.) bölüm

ķ. 3a/11, 11b/11

[=2]

ķıssa (<Ar.) macera, sergüzeşt

ķ.+m 10a/5

ķ.+sını 17b/5

[=2]

ķış kış mevsimi

ķ. 6a/4, 6b/4

[=2]

ķıyāmet (<Ar.) kıyamet günü

ķ. 2b/1, 4b/1, 11a/4

[=3]

ķız kız

ķ. 1b/5, 1b/9, 2a/1, 2a/2, 2a/5,
2a/7, 2a/8, 2b/4, 2b/4, 2b/5, 2b/8,
31b/2, 34a/3, 3b/11, 4a/7, 4b/7, 5a/1,
5a/6, 5b/8, 6b/6, 6b/7, 7a/2, 7a/7, 7b/1,
7b/10, 8a/11, 8a/6, 8b/5, 8b/8, 9a/10,
9a/6, 9b/5, 10a/5, 10a/8, 10b/10, 10b/2,
10b/3, 10b/6, 10b/9, 11a/2, 11a/6,
11a/8, 11b/5, 12a/9, 12b/1, 13a/1,
13a/8, 13b/10, 14b/10, 14b/6, 15a/3,
15a/9, 15b/5, 15b/6, 16a/8, 16b/1,
17a/4, 17a/7, 17b/2, 20a/2, 20a/9,

20b/1, 20b/3, 20b/8, 21b/11, 21b/9,
22a/3, 22b/2, 22b/8, 23a/1, 23a/5,
23a/5, 24a/3, 24a/5, 24a/6, 24b/2,
24b/3, 24b/4, 24b/6

ķ.+dın 4b/6, 8a/6, 13b/7

ķ.+ġa 20b/2, 24b/1

ķ.+ı 10a/10, 18b/1, 19a/7,
21b/10, 22b/1, 23a/2, 23a/7, 35b/6

ķ.+iṅgızı 20a/2

ķ.+iṅgı 3a/10, 11b/10, 12a/1,
19a/10, 19a/11

ķ.+iṅgıniṅ 3b/1, 11b/11

ķ.+ıdın 23a/4

ķ.+ıġa 19b/11, 21b/3

ķ.+ımnı 18b/3

ķ.+ını 1b/6, 3a/7, 9b/1, 10a/11,
17b/1, 18b/1, 33b/5, 33b/8

ķ.+lıkı 38a/4

ķ.+nı 13a/10, 13b/1, 17a/8,
20b/1, 21b/3, 24a/1, 33b/9

ķ.+niṅ 1b/8, 2a/1, 2b/8, 3a/6,
3b/2, 3b/5, 4a/2, 5a/4, 5a/9, 5b/1, 9b/1,
10b/4, 11b/5, 13b/2, 13b/3, 16b/11,
17b/1, 21b/4, 22a/2, 24b/7

[=143]

ķız-ı bī-ċāre (<Far.+Tr.) çaresiz kız

ķ. 13a/3, 16a/, 16b/5

[=3]

ki bağlama edatı

k. 2a/7, , 2b/8, 2b/11, 3a/10,
5a/3, 5a/8, 6b/3, 7a/2, 7a/2, 7a/3, 7a/7,
7b/5, 8a/11, 8a/8, 8b/10, 9a/9, 9b/7,
10a/11, 11b/1, 11b/6, 15b/3, 17b/6,
18a/5, 18b/10, 19b/6, 20a/11, 21a/3,
22a/6, 22b/3, 23a/10, 24a/11, 24a/9,
26a/10, 26a/4, 27a/3, 27b/9, 28b/1,
28b/8, 29a/7, 29b/3, 30a/11, 30b/4,
31a/3, 31a/8, 31b/8, 32a/2, 33a/6,
33b/5, 36a/10, 38a/11, 38a/5

[=51]

kiġiglig küçüklük

k. 38a/2

[=1]

kim bağlama edatı, ki

k. 1b/3, 18a/10, 20b/9, 23a/6,
24b/11, 30b/7

[=6]

kim soru zamiri

k. 9b/11, 10a/2,

k.+lerdür 23b/5

k.+niṅ 9a/5, 17a/4

[=5]

kir- girmek

k.-di 10b/9, 29a/6, 34b/5, 37b/6

k.-dim 9a/6

k.-ey 15a/11

k.-gende 22a/7	[=1]
k.-ingler 37b/5	kof- kalkmak, çıkmak
k.-ip 2a/2, 2b/9, 3a/5, 6b/6, 8b/3, 8b/9, 10b/4, 11b/4, 11b/5, 15a/2, 16b/5, 19a/2, 19a/3, 21b/7, 22a/4, 22a/8, 22a/8, 24a/10, 24b/8, 29a/1, 31b/11, 31b/8, 35a/10, 36a/3, 36b/9, 37a/2, 37a/4, 37b/10	k.-up 10b/5, 14b/5, 24a/4, 29a/10
	[=4]
	koğla- kovalamak
k.-medi 7a/7	k.-dı 7a/9
k.-megendin 15b/2	k.-p 2b/5, 11a/5, 11a/8, 13a/9, 15b/4
k.-mesün 37b/9	k.-lasa 23a/1
k.-mey 3a/11, 21b/7, 22a/9	k.-lasunlar 2b/2
[=42]	[=8]
kirgüz- girdirmek, sokmak	kol kol, el
k.-üp 8b/8, 16b/4, 20b/1	k. 26b/8, 27a/8, 29b/1
[=3]	k.+dın 6a/8, 14a/11
kişi kişi	k.+ı 2b/7, 2b/8, 11a/10
k. 2a/3, 5b/10, 5b/11, 10b/10, 11b/1, 13b/11, 18b/2, 19a/7, 19b/3, 20a/2, 21a/8, 27a/11, 29a/7, 35b/2, 36b/8, 37b/4, 37b/8	k.+ıdın 7a/2, 20b/7
k.+ge 14b/2, 15a/3, 21a/10	k.+ığa 15a/8, 20b/3, 30a/11, 32b/2, 33a/2
k.+im 9a/7	k.+larığa 14a/11
k.+ning 30a/11	k.+um 32b/4
[=22]	k.+umğa 26a/2
	[=18]
ko- koymak	kon- konmak
k.-24a/2	k.-dı 5a/1

ı.-updur 13a/9
 [=2]
ıorı- ıorımak
 ı.-ęanı 33a/9
 ı.-ma 33a/10
 ı.-up 12a/8, 30b/6, 30b/7,
 31a/4, 33a/8, 33b/7, 37a/8, 3b/9
 ı.-utmay 37b/4
 [=11]
ıoy- koymak
 ı. 2a/6, 11a/1
 ı.-a bérđi 4b/5
 ı.-almay 20a/2
 ı.-dı 3a/5, 5b/2, 8b/8, 9a/11,
 10b/8, 14b/8, 22b/4, 22b/6, 23a/9,
 24a/1, 24a/8, 28b/4, 29a/4, 31a/5,
 31b/1, 32b/8, 32b/9, 36b/8
 ı.-madı 26b/10, 27a/1
 ı.-masağızlar 38a/8
 ı.-may 37a/6, 37a/7
 ı.-uę 8a/5, 27b/4, 30a/4
 ı.-uęuz 33b/10
 ı.-up 1b/6, 1b/7, 1b/8, 3a/11,
 5b/4, 6a/11, 7b/2, 8b/7, 10a/11,
 10b/1, 10b/2, 11b/10, 12b/2, 12b/9,
 13a/2, 13b/5, 13b/6, 14b/10, 15b/1,

15b/8, 16b/5, 20a/8, 21b/2, 22b/1,
 36b/10

ı.-updur 11b/4, 15b/7, 27b/11,
 28a/1, 28a/7

[=62]

ıöm- gömmek

k.-üp 7b/2, 15b/7, 16b/3

[=3]

ıöęlek gömlek

k.+gemge 12b/5

k.+egini 4b/3, 12b/8

[=3]

ıöęül gönül

k.+li 2b/9, 34a/5

k.+üę 20b/5

k.+üędeki 20b/6

k.+ümnı 31b/9

k.+leri 23b/7

[=6]

ıöp çok

k. 32a/1, 37b/4

[=2]

ıör- görmek

k.-dı 2a/7, 2b/8, 2b/11, 5a/3,
 5a/8, 7a/2, 7a/7, 7b/5, 8a/11, 8a/8,
 9b/7, 11b/1, 11b/6, 17b/6, 24a/10,

24a/11, 24a/9, 26a/10, 26a/4, 27b/9,
28b/1, 28b/8, 29a/7, 29b/3, 30b/4,
31a/3, 31a/8, 33a/6, 33b/5, 35b/11

k.-er 36b/1

k.-ey 6b/5, 15a/1

k.-gen 3b/8, 12a/7

k.-gey 36b/7

k.-medingiz 4b/4

k.-medim 4b/4

k.-mepdür 37a/1

k.-meseler 25a/5

k.-mey 4a/4, 21a/9

k.-se 13a/11, 15b/8, 21a/10

k.-seler 11b/1

k.-setip 15a/6, 36b/9

k.-setme 12a/1

k.-setti 20b/9

k.-üng 20b/8

k.-ünme 3a/10, 11b/9

k.-üp 5b/3, 6a/9, 6b/5, 7a/3,
13b/1, 13b/5, 15a/10, 15a/2, 15b/9,
16a/8, 16b/1, 17a/11, 17b/8, 18a/1,
19b/4, 21a/2, 26b/6, 29b/3, 29b/4,
33a/8, 33b/6, 35a/6, 37b/2

k.-üpdür 15b/3

[=80]

körfi köprü

k.+ge 23b/8

[=1]

körüş- görüşmek

k.-ti 3a/8, 19a/3, 24a/10

k.-üp 3a/7, 37b/10

k.-ür 25b/2

[=3]

köy- yanmak

k.-edür 10a/6

[=1]

köz göz

k. 21a/4, 21a/9

k.+i 3b/7, 12a/6, 29b/1, 31b/11

k.+idin 5a/9

k.+ige 15a/6

k.+ini 5b/3, 13b/5, 29a/4, 30b/2,
30b/5, 31a/4, 31b/1

k.+leri 37a/8

k.+ümge 3a/10, 11b/9, 12a/1

[=19]

közyaşı gözyaşı

13a/11

[=1]

kuçağla- kucaklamak

k.-şıp 17b/9	[=1]
k.-yın 20b/1	ķum kum
[=2]	ķ. 5a/3, 13a/10
kūdek (<Far.) evlat	ķ.+dın 5a/2, 13a/9
k. 26a/2	ķ.+ğa 13a/11
[=1]	ķ.+ning 4b/9, 5a/1, 13a/5,
ķuduk kuyu	13a/8,
ķ. 7a/10, 8a/8, 15b/5, 15b/6	[=9]
ķ.+da 8a/6, 8b/1, 8b/5, 16a/5	ķuru- kurumak
ķ.+dın 7a/11, 7b/1, 8b/4	ķ.-sun 11b/9
ķ.+ğa 7a/10, 8b/6, 15b/5, 16b/2	[=1]
ķ.+nı 7b/2, 16a/6, 16b/3	ķuş kuş
ķ.+ning 8a/9, 8a/9, 15b/6,	ķ. 4b/11, 13a/7, 16b/2, 23a/10
16a/7	ķ.+dın 20a/6
[=22]	ķ.+ı 4b/11, 13a/8
ķul köle, hizmetkar	ķ.+ını 5a/2, 5a/2, 13a/9
ķ. 27b/7	[=10]
ķ.+unglarnı 5b/4	ķutgar- kurtarmak
ķ.+ungnı 13b/6	ķ.-ıp 27a/5
[=3]	[=1]
ķuluf (<Far.) kilit	ķutul- kurtulmak
ķ. 22b/4	ķ.-dum 20b/8, 31a/1
[=1]	ķ.-maķ 15a/9
ķulunla- yavrulamak, doğurmak	
ķ.-dı 24a/6	ķ.-masam 7a/2

ķ.-salar 4a/10	k.+lerde 1b/9
ķ.-urlar 4b/2	k.+üm 4a/11, 12b/3, 12b/4
[=6]	[=21]
ķuy- dökmek	kündüz gündüz
ķ.-up 7a/5, 7a/6, 29a/11	k. 6a/1, 14a/5, 21b/3, 21b/5, 38b/5
[=3]	k.+ge 22a/7
küçe (<Far.) yol	[=6]
k.+niŋg 2b/7	kürl<i>e- küremek
[=1]	k.-p 8a/10
küdez- korumak, muhafaza etmek	k.-yeli 8a/9
k.-ür 10a/5	[=2]
[=1]	küter- götürmek, kaldırmak
külāh (<Far.) başlık	k.-di 5a/5
k. 8a/1, 8a/4, 16a/1	k.-ip 3a/4, 37a/6
k.+ı 10b/8	k.-seŋgler 22a/5
[=4]	[=4]
kümüş gümüş	küyev damat
k. 20a/4	k.-i 9b/6
[=1]	[1]
kün gün	L
k. 1b/9, 6b/1, 9b/4, 12b/4, 14a/7, 14b/10, 20b/1, 25b/5, 26b/4, 27a/2, 31b/7, 31b/8, 34b/5, 36b/10, 37a/2	laçin bir şahin türü
k.+i 2b/1, 11a/4	l.+lerni 23a/8
	[=1]
	lāy (<Far.) tortu, kül

l. 5a/9
[=1]
lāzım (<Ar.) gerekli
l. 2a/3
[=1]
leb (<Far.) dudak
l.+ide 35a/4, 35a/7, 36a/1,
l.+idin 35a/3
[=4]
lerze (<Far.) titreme, titreyiş
l. 12b/10
[=1]
leşker (<Far.) asker, ordu
l.+de 19b/9
[=1]
libās (<Ar.) elbise
l.+ı 23a/2
l.+lar 23a/7, 36b/3
l.+larını 8a/1, 8a/4
[=5]

M

maḳdūr (<Ar.) güç, kuvvet
m.+ı 13a/5
[=1]

māhigīr (<Far.) balıkçı
m. 31a/7
[=1]
maḳṣūd (<Ar.) istenilen şey
m.+ığa 24b/10, 24b/9, 38b/6,
38b/7
[=4]
ma‘kūl (<Ar.) akla yatkın
m. 12b/7, 14a/3
[=2]
māl (<Ar.) servet, mülk
m. 35b/10
m.+ı 26b/1
[=2]
ma‘lūm (<Ar.) öğrenilmiş, bilinen
m. 9a/3
[=1]
mālvār (<Ar.+Far.) mal sahibi
m. 35b/10
[=1]
maṅga bana
m.5b/7, 9a/9, 12a/4, 13b/9,
18b/1, 19a/10, 19a/11, 19a/7, 20a/3,
20b/4, 22b/11, 23a/3, 25a/10, 25a/8,
25b/4, 26a/2, 27a/4, 31b/4, 31b/5,

32a/5, 33a/1, 34b/1, 35b/4, 36a/6,
36b/9

[=25]

maşlahat (<Ar.) emir

m. 36a/10

[=1]

maṭlūb (<Ar.) talep edilen şey

m.+um 32b/3

[=1]

medār (<Ar.) takat

m.+ı 4b/9

[=1]

mekteb (<Ar.) okul

m.-ğa 25a/4

[=1]

melālīk (<Ar.+Tr.) üzüntü

m. 12b/10

[=1]

melīke (<Ar.) hükümdarın karısı, kadın
hükümdar

m. 20b/11, 21a/1, 21a/6, 23b/11

m.+ğa 28a/8

[=5]

melīke-i cihān (<Ar.+Far.) cihanın
sultanı

m.+nı 21a/3

[=1]

melūllık (<Ar.+Tr.) üzüntü

m. 10a/8

[=1]

mén ben

m. 2a/2, 2b/1, 2b/2, 2b/6, 3a/3,

3a/4, 3b/5, 4a/10, 4a/6, 4b/1, 4b/4,

5b/5, 5b/6, 6b/9, 7a/1, 7a/3, 7b/10,

7b/8, 8a/3, 8a/3, 9a/10, 9a/6, 9a/6,

9a/8, 9a/9, 10b/4, 11a/4, 11a/9, 11b/4,

12b/2, 12b/3, 12b/5, 13b/7, 13b/8,

14b/3, 15a/10, 15a/3, 15a/8, 15b/10,

16a/2, 16a/3, 16a/3, 17a/5, 17a/5,

18b/4, 18b/6, 19a/11, 19a/9, 19a/9,

19b/10, 19b/2, 20a/4, 20a/9, 20b/1,

20b/2, 20b/5, 20b/5, 20b/7, 21b/9,

22b/3, 22b/5, 22b/6, 22b/8, 25a/10,

25a/10, 25a/9, 25a/9, 25b/7, 27a/6,

27a/7, 28a/6, 28b/10, 28b/10, 30b/10,

30b/9, 31b/6, 32a/5, 32b/4, 33a/1,

33a/11, 33b/10, 33b/11, 34a/11,

34b/4, 35a/11, 35a/8, 35b/3, 35b/5,

36a/2, 36a/7, 36b/11, 36b/7, 37a/1,

37a/11, 37b/8

m.+din 26b/11, 20b/3

m.+i 3b/11, 4a/7, 4b/4, 5b/8,

6b/9, 8b/6, 9a/7, 12a/9, 12b/1, 12b/2,

16b/2, 16b/7, 18b/8, 19b/2, 25a/8,

27b/1, 29a/9, 37a/9

m.+ing 2a/7, 3a/10, 3a/11, 6b/6,
10a/5, 11a/2, 11b/10, 11b/10, 15a/6,
17a/4, 17b/4, 18b/5, 19a/6, 19a/8,
19b/7, 19b/7, 20a/4, 20a/9, 22b/5,
22b/6, 23a/3, 25b/9, 26b/1, 26b/6,
29a/10, 29b/6, 32a/7, 32b/3, 33b/8,
34a/2, 36b/9, 37a/10, 37b/8, 38a/1

[=148]

merātīb (<Ar.) mertebeler, rütbeler

m. 9a/2

[=1]

merdāne (<Far.) mertçe, merde yaraşır

m. 23a/7

[=1]

meşğūl (<Ar.) bir işle uğraşan, bir işi
yapmakta olan

m. 22a/2, 24b/9

[=2]

mevcūd (<Ar.) vücuda gelen, var olan

m. 22b/10

[=1]

miḥmān (<Far.) misafir, konuk

m. 9b/3, 9b/4, 17a/10, 17b/2,
23b/10, 23b/9

[=6]

miḥmānhāne (<Far.) konuk evi

m.+ğa 37b/9

m.+sige 9b/9

[=2]

min- binmek

m. 21b/6, 22a/6, 37a/4

m.-mey 21b/6

[=4]

mindür- bindirmek

m.-üp 35b/7, 36a/7

[=2]

ming bin

m. 26a/6, 26a/7, 26a/8, 26b/1,
26b/2, 30b/11, 32b/10, 32b/10,
32b/11, 32b/7, 32b/8, 33a/1, 33a/2,
34a/7, 34a/7, 34a/9, 38a/11

[=17]

mīr-āhūr (<Far.) sarayda at bakımıyla
görevli kimse

m.+ğa 24a/1

[=1]

misāfir (<Ar.) konuk

m. 9a/6, 9b/4

m.+ler 17a/10, 36b/8

m.+lerni 9b/2

[=5]

miz biz

m. 14b/1, 22a/2, 23b/6, 25b/2,
38b/1

[=5]

molla (<Far.) alim, hoca

m.+sı 25b/2

[=1]

molla-yı mu'allim (<Far.+Ar.) hoca

m. 27b/4, 27b/6

[=2]

mu soru edatı

m. 2a/3, 9a/9, 10a/5 17a/4,
17a/6, 19a/11, 20b/2, 21a/10, 21a/11,
25a/8, 25b/8, 27a/11, 27b/5, 29a/8,
29b/10, 31b/5, 35b/2, 35b/4, 36a/6

m.+dur 10b/11, 11a/1

[=21]

mu bu, işaret zamiri

m.+nda 19b/4

m.+ndın 21a/10, 21a/10

m.+nı 15b/9, 16a/8, 20a/10,
25a/11, 27b/3, 29b/5, 29b/5, 30b/8,
32a/10, 33a/7, 33b/6

m.+nın 5a/10, 7a/2, 14b/8,
28b/2

m.+nın 15a/9

[=18]

muḥabbet (<Ar.) sevgi, aşk

m.+imiz 19b/11

[=1]

muḥaddiṣān-ı ruzigār (<Ar.) zamanın
rivayet edenleri

m. 1b/2

[=1]

munça bunca

m. 4b/7, 12a/8, 13a/4, 18a/2,
19a/5, 20a/4, 25b/2, 30a/2

[=8]

munda burada

m. 9a/7, 27b/3, 28b/10, 28b/7,
35b/1

[=5]

mundağ böyle

m. 2a/3, 6b/10, 6b/8, 13b/9,
15a/4, 19a/1, 19a/11, 23b/4, 26a/7,
28a/7

[=10]

murād (<Ar.) dilek, maksat

m. 24b/10, 24b/9, 38b/6, 38b/7

m.+dın 22a/6

m.+ımnı 6b/7, 11a/2

[=7]

mutābi (<Ar.) tâbi olan, uyan

m. 22a/7

[=1]	n. 1b/3
mü soru edatı	[=1]
m. 28b/10, 33b/9	nākılān-ı āṣār (<Ar.) eserlerin nakledicisi
[=2]	n. 1b/2, 18a/10, 24b/11
mühlet (<Ar.) bir iş için verilen zaman	[3]
m. 18b/3, 19a/8	nāle (<Far.) inleme, inilti
[=2]	n.+ler 13a/1
mühr (<Far.) mühür	[=1]
m.+i 16b/7, 24b/1	nā-mahrem (<Far.+Ar.) yabancı
m.+ini 17b/10, 18a/1, 22b/4, 24a/4, 24b/5, 24a/7	n. 5b/4, 13b/6
[=8]	[=2]
mürīd (<Ar.) mürşide bağlanan kimse	nāme-i tamām (<Far.+Ar.) mektubun sonu
m. 1b/9	n. 6a/8
m.+i 1b/4, 10a/9, 10b/2, 11b/7, 12a/2	[1]
m.+iğa 11b/8	nāmūs (<Ar.) ar
m.+ning 1b/4	n. 11b/3, 14a/2
[=8]	[=2]
müşterī-i sa‘ādet (<Ar.) saadet gezegeni	nā-rāzī (<Far.+Ar.) kabul etmeyen, razı olmayan
m. 5a/5	n. 3b/8, 12a/7, 12b/6
[1]	[=3]
N	narı sonra
naql (<Ar.) iletmek	n. 6b/8

[=1]	néme ne
naẓar (<Ar.) bakış	n. 1b/6, 3a/1, 3b/11, 4a/1, 6a/10, 6b/10, 7b/6, 8b/4, 8b/5, 11b/2, 15b/9, 16b/1, 17a/2, 18b/5, 19a/10, 19a/6, 19b/8, 20b/2, 20b/4, 21a/3, 22a/6, 26a/5, 28b/9, 35a/7, 35a/7, 37a/10, 37a/11
n. 33a/4	
[=1]	
naẓar-ı evvel (<Ar.) ilk bakışta	
n. 37b/2	n.+dür 23b/5
[=1]	[=28]
nāzenīn (<Far.) narin, nazlı	némege ne için, ne yapmaya
n. 23a/1, 23a/6, 25a/7, 26a/4	n. 12a/10, 12a/9
[=4]	[=2]
né ne	némerse şey
n. 2a/5, 2b/3, 3a/6, 7a/5, 8a/3, 8a/9, 8b/9, 10b/1, 11a/6, 11b/9, 16a/3, 16b/6, 17a/3, 17a/3, 36a/1, 36a/10	n. 9a/2
[=16]	[=1]
néçe nasıl	nérse şey
n. 9a/2, 15b/6, 18a/1, 19b/9, 26a/7, 30b/7	n. 7b/10, 30b/5, 33a/6
[=6]	n.+m 17a/5, 35b/3
néçend (<Tr.+Far.) birkaç	[=5]
n. 18b/9, 27a/1, 34b/5	neş'et (<Ar.) çıkma
[=3]	n. 9b/5
néçük nasıl	[=1]
n. 6b/4, 6b/7, 22a/2, 25b/9	nevbet (<Ar.) nöbet, defa
[=4]	n. 10a/3, 28a/2
	[=2]
	nikāḥ (<Ar.) kanuni evlenme, nikah

n. 11a/1, 34b/3, 38b/5, 5b/9,
6a/1

n.+ıngızğa 14a/2

n.+ığa 14a/5, 22b/1

[=8]

niyyet (<Ar.) niyet

n. 1b/4

[=1]

Oo

oğlak oğlak

o.+nı 4a/8, 4b/5, 12b/5

o.+nıng 13a/2

[=4]

oğlan oğul, evlat

o. 36a/1

[=1]

oğul erkek çocuk

o. 1b/5, 10a/10, 14b/7, 16a/10,
24a/6, 24a/9, 31a/9, 31b/2, 35a/5, 35b/6

o.+ı 12b/9, 14b/7, 19b/10, 25a/3

o.+ını 1b/5, 10a/10, 36b/1

o.+ığa 12a/2, 3b/2

o.+um 3b/3, 10a/7, 10b/7, 12a/2

o.+mğa 20a/2

o.+nıng 17b/7

[=25]

ohşa- muhtemel, olası

o.-ydu 29b/6

[=1]

ohşat- benzetmek

o.-ıp 37a/9

[=1]

ok ok

o. 23a/11

o.+ı 5a/7

[=2]

oku- okumak

o.-ğalı 25a/4

o.-p 10b/3, 25a/4

[=3]

ol o, işaret sıfatı

o. 1b/4, 2a/1, 13a/10, 17b/7,
21a/1, 21b/4

[=6]

ol- olmak

o.-up 16a/8

[=1]

oltur- oturmak

o-adur 9a/4, 16b/10, 20b/11,
35a/4

o.-dı 7b/2, 8b/3, 9a/1, 10b/6,
10b/9, 13a/1, 14b/9, 16a/11

o.-du 8a/7

o.-dum 7b/11

o.-ğanlarını 20b/8

o.-sa 10b/3

o.-up 2a/1, 7a/7, 10a/4, 15b/2,
20a/8, 35b/9

o.-updur 7b/6, 9a/8, 16b/11,
16b/9, 17a/1, 20b/11

o.-ur 36b/6

[=29]

olturğuz- oturtmak

o.-dı 36b/4

o.-ğuzup 10b/7, 14b/8

[=3]

on on

o. 6b/1, 22b/2, 24a/8, 32b/10

[=4]

orda devlet büyüklerinin karargahı

o. 21b/3, 37a/7

o.+ğa 24a/10, 37b/2, 37b/6

o.+nı 37b/7

o.+nıng 20a/3, 20a/7

o.+sığa 19a/2, 21b/3, 24a/5,
29a/6

[=12]

orun yer, mevki

o.+ıda 36b/1

o.+ıdın 10b/5, 14b/5

o.+ını 8a/10, 8a/9

o.+larıda 38a/11

[=6]

orun koş- birlikte olmak

o.-ğanını 24b/5

o.-may 22b/2

o.-tı 24a/4

[=3]

ot hayvan yemi

o. 35b/10

[=1]

otra orta

o.+sıda 2b/11

o.+sığa 2b/7, 11a/1

o.+sıdın 5a/6

[=4]

oyğan- uyanmak

o.-ıp 7b/8

o.-sam 15b/10

[=2]

Ö / ‘Ö

ögze çatı

ö.+ge 2b/4, 2b/5, 2b/6, 3a/3,
11a/7, 11a/8, 11a/8, 11b/3

[=8]

öl- ölmek

ö.-gen 17a/5

ö.-genim 8b/2

ö.-günçe 25a/9

ö.-üp 4b/1, 5b/6, 12b/3, 13b/8

[=7]

öltür- öldürmek

ö. 27a/11

ö.+türdi 18a/8

ö.+türe 15a/5

ö.+türey 12a/6

ö.+türmey 12a/7

ö.+türsünler 18b/8

ö.+türüng 19b/2

ö.+türüp 4a/2, 4a/7, 4a/8, 12a/3,
12b/1, 19a/11

ö.+türür 6b/9, 7a/1, 15a/8,
18b/6, 22b/8

[=18]

öltürüş öldürüş, öldürme

ö.+i 7a/2

[=1]

ölüg ölü

ö. 28a/9, 29a/2

ö.+ini 28a/10

ö.+ü 28a/2

[=4]

ölüm ölüm

ö. 14b/9

ö.+ge 9b/1, 17a/8

[=3]

‘ömr (<Ar.) yaşama süresi, hayat

ö. 9b/4, 17a/11

[=2]

örge- öğrenmek

ö.-ey 32a/7

[=1]

örtele-yanmak

ö.-dür 10a/6

[=1]

öt- geçmek

ö.-e 2b/6, 11a/9

ö.-gen 9b/11, 10a/2, 10a/9,
18a/11, 34a/4

ö.-gendin 6b/2

ö.-ti 26b/11
ö.-üp 2b/6, 9b/7, 11a/9, 16b/5,
30a/7

[=14]

ötker- geçirmek

ö.-ür 9b/4, 12b/5

[=2]

öy ev

ö. 6a/3, 6b/4, 14a/7

ö.+de 20b/4

ö.+ge 3a/7, 11b/5, 21b/7, 22a/7,
22a/7, 22a/8, 22a/9, 29a/

ö.+ige 3a/5, 9a/11, 9b/2, 9b/8,
11b/4, 17b/2, 21b/9, 25b/6, 26b/3,
28a/7, 30a/10, 31a/2, 31a/2, 33b/4,
36a/8

ö.+ine 14b/11

[=27]

öz öz, kendi

ö. 4b/1, 6a/2, 6a/11, 17b/2,
20b/6, 21a/11, 21b/1, 25b/10, 25b/8,
34b/2, 37b/1, 37b/5, 38a/11, 38a/5,
38a/6, 38a/7

ö.+i 1b/5, 10a/10, 17b/2, 21a/6,
24a/11, 24b/8, 28a/6, 32b/10

ö.+ingiz 34a/10

ö.+ige 23a/8, 24b/5, 25b/10

ö.+ini 7a/10, 8b/3, 15b/5,
16a/10, 24a/3, 24b/3, 28b/11, 30a/3,
33a/10, 37a/6, 37b/3

ö.+ining 14b/2, 38a/4

ö.+leri 2a/9, 4a/9, 4b/1, 6a/5,
11a/3, 11a/5, 14a/8

ö.+lerige 2a/3, 3a/1, 28a/5

ö.+lerini 38b/1

ö.+üngni 5b/7, 13b/9, 25a/8

ö.+üm 12b/3

ö.+ümge 20a/7

ö.+ümni 5b/5, 13b/6, 25a/10,
33a/11

ö.+ümning 17b/5

[=61]

‘özü (<Ar.) özür

‘ö.+e 21b/2

[=1]

P

pādšāh (<Far.) hükümdar

p. 5a/2, 5a/4, 5a/8, 5b/10,
5b/6, 6a/1, 6a/7, 6a/9, 7b/11, 7b/3,
7b/7, 9b/6, 13a/9, 13b/1, 13b/7,
14a/10, 14b/1, 14b/10, 14b/10, 14b/6,
15b/3, 15b/4, 15b/7, 15b/11, 17b/1,
17b/10, 18a/11, 18a/3, 18a/6, 18b/1,
18b/11, 18b/4, 18b/4, 18b/8, 19a/1,
19a/3, 19a/6, 19b/4, 19b/8, 20a/1,

21b/1, 21b/10, 22a/10, 22a/9, 22b/1,
23a/1, 23a/11, 23b/1, 23b/3, 23b/9,
24a/3, 24b/1, 24b/3, 24b/5, 24b/6,
29a/11, 29a/7, 29b/3, 29b/5, 33b/11,
35a/4, 35a/6, 35b/3, 36a/11, 36a/9,
36b/2, 38a/7, 38b/1

p.+dın 13b/10, 19a/4, 21b/8

p.+ğa 14a/3, 18b/2, 18b/6,
23b/8, 24a/1, 24a/3, 29a/11

p.+ı 4b/11, 13a/7

p.+ım 17b/4

p.+ığa 17b/11

p.+lardin 19b/3

p.+larnıŋ 23a/2

p.+nıŋ 6b/2, 6b/8, 7a/6, 7b/1,
17b/7, 7a/10, 13b/2, 14b/4, 14b/8,
14b/11 15b/6, 17b/11, 18a/1, 18a/7,
18b/5, 19a/2, 19a/9, 20b/9, 21b/3,
23a/9, 23a/11, 23b/11, 24a/2, 24a/4,
24a/9, 26a/1, 26a/1, 26b/4, 28a/4,
28a/9, 28b/1, 28b/5, 29a/6, 29b/4,
33b/5, 33b/7, 35b/5, 36b/1

p.+sı 35a/2

[=124]

pādšāhāne (<Far.) padişaha yaraşır

p. 36b/3

[=1]

pādšāhlık (<Far.+Tr.) padişahlık

p. 18a/4, 23a/3, 37b/3

p.+nı 24b/7, 38b/4

[=5]

pādšāh-ı ‘ālem alemin padişahı

p. 6a/5, 14a/8

[2]

pādšāh-ı Çin Çin hükümdarı

p.19b/5, 19b/10, 21a/5, 21a/11

p.-ning 19b/10

[6]

pāre (<Far.) parça

p. 13b/6, 34b/6, 34b/6

p.+de 34b/7, 34b/8, 35b/1,
35b/8

[=7]

pāy-gāh (<Far.) eşik

p.+da 10a/3

[=1]

per (<Far.) kanat, yan

p.+lerige 30b/1

[=1]

perveriş (<Far.) besleme, büyütme

p. 13b/9, 21a/7, 36a/1

[=3]

peydā (<Far.) ortaya çıkmak

p. 14a/10

[=1]

peyvend (<Far.) ulaşma, erişme

p. 19b/7

[=1]

pinhān (<Far.) gizli

p. 16a/10, 25b/1, 33a/5, 35a/5

[=5]

pīr (<Far.) tarikat kurucusu

p.+im 1b/7

[=1]

piyāde (<Far.) yaya

p. 22a/5

[=1]

pul (<Far.) para

p. 34a/7

p.+nı 31a/1

[=2]

pūr (<Far.) dolu

p. 22b/5, 24a/11

[=2]

pūr-heybet (<Far.+Ar.) heybetli

p. 9b/7

[=1]

R

rāḥat (<Ar.) huzur

r.+ını 21a/9

[=1]

raḥm (<Ar.) merhamet

r.+ları 17a/2

r.+nı 17b/5

[=2]

rāst (<Far.) 1.rastlama, tesadüf

r. 18b/7

2. hazır hâle getirme

r. 18a/3, 18a/5, 18a/6, 23a/5

[=5]

rāstla- (<Far.+Tr.) 1. tesadüf etme

r.-ndı 24b/1

2. hazır etmek

r.-p 18b/9, 22b/11, 23a/2

[=4]

rāviyān-ı aḥbār (<Ar.) haberlerin rivayet edenleri

r. 1b/2, 18a/10, 24b/11

[=3]

rāz (<Far.) sır

r. 10a/5

[=1]

rāzi (<Ar.) kabul eden	r. 24b/11
r. 3b/5, 4a/3, 12a/4	[=1]
[=3]	rū-be-rū (<Far.) yüz yüze
renc (<Far.) zahmet	r.+sıda 16b/10, 20b/10
r. 9a/2, 19a/5, 38a/9	[=2]
r.+inġ 4b/8	ruḥṣat (<Ar.) izin, müsaade
[=4]	r. 36b/11
reng (<Far.) renk	[=1]
r.+i 30b/7, 34a/1	rūyluḡ (<Far.+Tr.) yüz, yüzey
[=2]	r.+ıġa
revā (<Far.) layık, uygun	[=1]
r. 10b/11, 15a/4	rüsvā (<Far.) rezil
r.+dur 6b/8	r. 14b/1
[=3]	[=1]
revālḡ (<Ar.) çardak	S / Ş / Ş
r. 36b/4	sa‘ādet (<Ar.) mutluluk
[=1]	s. 5a/6
revān (<Far.) yürüyen, giden	[=1]
r. 8a/2, 24a/5, 25b/4, 34b/4	sā‘at (<Ar.) saat, vakit
[=4]	s. 7a/7, 15b/2,
rızālḡ (<Ar.+Tr.) hoşnutluk, razı olma	[=2]
r.+ım 6b/10	saç saç
[=1]	s.+ını 8b/2, 30b/1, 35a/5
rivāyet (<Ar.) nakletme, anlatma	s.+larını 16a/9

	s.+nīng 30b/2 [=5]	21a/7, 22b/4, 24a/7, 28b/9, 29b/11, 29b/8, 30a/1, 30a/6, 30b/7, 30b/9, 32a/5, 33b/6
saç-	saçmak s.-ıp 7b/5, 28b/2 [=1]	s.-sa 13a/7 s.-salar 16b/7 [=28]
şafā	(<Ar.) huzur, neşe ş.18a/3 [1]	saldur- sarkıtmak s.-up 4b/3, 12b/8 [=2]
şahrā	(<Ar.) meskun yerlerin dışında kalan yer ş.+ğa 8b/6, 16b/1 [=2]	san- düşünmek s.-ıp 30b/9 [=1]
sakla-	saklamak s.-dı 6a/3, 26b/4, 28b/6 s.-dım 33a/11 s.-ğan 29a/9 s.-ğıl 25b/1 s.-p 28a/6 s.-r 4a/10, 25a/10, 25a/8 s.-y 8b/1 [=11]	şandūk (<Ar.) sandık ş. 29b/7, 30a/6, 30b/4, 32a/1, 32a/2, 33a/10, 33a/3, 33a/7, 33a/8 ş..+dın 33b/1 ş..+ğa 24a/7, 29b/10, 29b/8, 32b/7 ş..+nı 24a/11, 30a/10, 30a/11, 30a/7, 30a/9, 30b/11, 30b/4, 31a/3, 31a/5, 32b/7, 33a/4 ş.+nīng 22b/3, 24a/11, 30a/8, 30b/6, 32a/1, 33a/6 [=31]
sal-	salmak s.-dı 4b/11, 8a/1, 31a/8, 32a/8 s.-ıp 2a/9, 2b/4, 5b/1, 7a/4, 8a/1, 8a/4, 8b/6, 11a/3, 16b/2, 17a/11,	saṅga sana s. 20a/4, 20b/7, 25a/10, 33a/11 [=4]

sarāy (<Far.) saray

[=2]

s.+nīng 20a/3

[=1]

sat- satmak

s.-ar 25b/8

s.-ip 30a/9

s.-tı 30b/11

s.-ur 25b/7

[=4]

sebeb (<Ar.) neden

s.+i 19a/6, 34a/3

[=2]

sefer (<Ar.) yolculuk

s. 18b/9

s.+e 35a/9

s.+ge 36a/3

[=3]

ségir- koşmak

s.-ip 2b/5, 2b/6, 10b/5, 11a/8,
11a/9

[=5]

sehl (<Ar.) 1. rahat

s. 23b/7

2. güçsüz, zayıf

s. 27a/10

seher (<Ar.) tan yeri ağarmadan
önceki vakit

s. 2b/10

[=1]

sekiz sekiz

s. 34a/7

[=1]

selām (<Ar.) merhaba

s. 9b/8

s.+nı 2b/2

[=2]

semüz besili

s. 26a/2

[=1]

sén sen

s. 5b/7, 6b/9, 8b/4, 8b/5,
9a/10, 9a/5, 9a/6, 17a/7, 15a/4, 15a/6,
16b/1, 17a/2, 17a/2, 17a/3, 17a/3,
17a/4, 19a/10, 19a/11, 19a/11, 20b/6,
24a/2, 24b/10, 25a/8, 25a/9, 25b/8,
27a/11, 27a/4, 29a/8, 31b/5, 35a/7,
35a/8, 35b/4, 36a/1, 36a/6, 36b/10,
38b/8

s.+de 18b/5, 20b/2

s.+din 3b/5, 4a/3, 12a/4, 25a/9

s.+i 5b/6, 7a/1, 13b/8, 15a/8,
19a/10, 22b/7, 26b/5, 27a/3, 27a/5,
27a/6, 31b/4, 35b/2

s.+ing 10a/4, 19a/10

[=56]

şenā‘ (<Ar.) övme, övüş

ş. 2b/9, 8a/7, 32b/2

[=3]

şenā-yı becā (<Ar.+Far.) yaraşır bir
methiye, övgü

ş. 16a/4

[=1]

sergüzeşt (<Far.) macera, serüven

s.+ing 10a/4

s.+ini 10a/1

s.+lerini 34a/4, 38a/3

[=4]

ser-pā (<Far.) şeref bildiren giysi
(başlık, kaftan ve çizme)

s. 18a/2

s.+larını 18a/4

[=2]

sevdā (<Far.) ticaret

s. 35a/9

s.+ğa 25b/5

[=2]

sevdāger (<Far.) tüccar

s. 25a/1, 25a/2, 26a/10, 26a/6

s.+ning 35a/8, 36a/2

[=6]

sın- kırılmak

s.-dı 2b/7, 2b/8, 29b/2

s.-ıp 11a/10

[=4]

sīne-i şandūk (<Far.) göğüs kafesi

s.+ıda 5a/7

[1]

sipāh (<Far.) asker

s.+lar 18a/2

[=1]

sipāhgerçilik (<Far.+Tr.) askerlik

s.+erığa 23b/1

[=1]

sipāriş (<Far.) ısmarlama

s. 38b/4

[=1]

siz siz

s. 2a/3, 4b/4, 5b/10, 8a/3,
10b/10, 14a/2, 16a/3, 20b/4, 34a/2

s.+de 19b/8, 19b/8, 19b/9

s.+din 8a/3, 10b/10

s.+ge 7b/10, 34a/11	[=11]
s.+ler 38a/6	soraş- karşılıklı soraşmak
s.+lerge 28a/5, 38a/1	s.-ğalı 19b/5
s.+ni 4a/2, 4a/4, 4b/4, 19b/3, 19b/4, 26a/9	s.-ıp 19a/4, 33b/3
[=25]	[=3]
sovğa (<Far.) hediye	soy- derisini yüzmek
s. 24a/1, 24a/3, 24b/4	s.-up 4b/5, 12b/5
[=3]	[=2]
sovğat (<Far.) hediye	söy- sevmek
s. 19a/3	s.-e 20b/1
[=1]	[=1]
sor- sormak	söz söz
s.-dı 3a/1, 3a/9, 9a/5, 11b/2, 19a/5, 19b/8, 22a/10, 27b/5, 35a/7	s. 2a/6, 12b/7, 14a/3, 15a/4, 19b/6, 22a/10
s.-masalar 4a/11	s.+ge 10b/9, 17a/11
s.-sa 11b/8	s.+lerni 6b/8, 12a/11, 13b/9, 24b/6, 34a/5
[=11]	s.+ni 3b/2, 4b/2, 4b/6, 7b/11, 8a/6, 12b/1, 12b/9, 13b/11, 13b/7, 14b/1, 16a/1, 17a/6, 19b/6, 20b/3, 21b/10, 21b/8, 23a/4, 23b/9, 30a/1, 31a/6
sora- sual etmek	s.+üñg 10a/7, 11b/9
s.dı 7b/7, 8b/4, 24b/3, 26a/5	s.+üñgni 2a/6, 10b/6, 11a/1, 14b/6
s.-lmay 4a/5	s.+üm 10a/5
s.-pdur 11b/2, 12a/11, 17a/2, 17a/4	s.+ümge 3a/11
s.-sa 15b/10	
s.-ydu 11b/7	

s.+ümni 7a/1, 11b/11, 15a/6,
15a/7, 18b/5

s.+üni 15a/4

[=48]

sözle- söylemek

s. 10a/8, 10b/7, 14b/7

[=3]

söz-i bâver (<Tr.+Far.) ikna edici söz

s.2a/7

[=1]

su

su

s. 7a/5, 8a/8, 15b/1, 16a/6,
16a/6, 29a/11, 29a/8

s.+da 34b/10

s.+ğa 7a/4, 30b/8

s.+nı 7a/6

[=11]

suğa su kovası

s. 8a/10, 8a/11

s.+ğa 8b/3, 16a/11

[=4]

sun- uzatmak

s.-dı 29a/11

s.-nğlar 5b/5

s.-up 27a/9

[=3]

sundur- kırarak açmak

s.-up 29a/1

[=1]

sunmak sunma

s.+ğa 24a/1, 24a/3

[=2]

şüret (<Ar.) şekil

ş.-ide 8a/5, 8b/3, 16a/10, 16a/2,
35a/5

[=5]

süvāre (<Far.) atlı

s. 7a/9

[=1]

Ş

şād (<Far.) sevinçli, memnun

ş. 18a/8

[=1]

şāh (<Far.) hükümdar

ş.+ı 21b/1

[=1]

şāyed (<Far.) eğer

ş. 16b/6

[=2]

şāyed-ki (<Far.) belki

ş. 8b/10
[=1]

şehir (<Far.) şehir

ş. 6a/8, 8a/5, 11a/11, 14a/11,
17b/11, 18a/1, 18b/11, 2b/10, 32b/5

ş.+de 32b/3, 34a/6, 38b/3

ş.+din 6a/4, 14a/7, 14a/9, 38b/2

ş.+ge 6a/2, 6a/3, 6a/9, 6b/1,
6b/3, 6b/4, 8b/8, 8b/8, 9a/6, 9b/6,
12b/4, 14a/6, 14b/10, 14b/3, 16b/4,
16b/5, 18a/5, 24a/8, 30b/10, 30b/8,
31b/10, 31b/8, 35b/7, 36b/6, 37a/2

ş.+lerge 18b/9

ş.+ni 6a/6, 7b/4, 14a/11,
14b/11, 37a/1

ş.+ning 4b/10, 13a/6, 17b/10,
30a/5, 33a/4, 35a/2, 36b/5, 37a/4

[=55]

şermende (<Far.) mahcup

ş. 7b/10

[=1]

şikāf (<Far.) yırtık

ş.+ıdın 6b/5, 15a/1

[=2]

şikār (<Far.) av

ş. 22b/2, 23a/10, 23b/2, 24b/4

ş.+dın 29a/7

ş.+ğa 4b/1, 6a/5, 13a/7, 14a/9,
22b/3, 22b/8, 23a/8, 35a/3

[=13]

şikārgāh (<Far.) av yeri

ş.+da 6a/4, 6b/3

ş.+ıda 6a/2, 14a/6

ş.+ığa 7b/4, 15b/8, 23a/9

[=7]

şimşir (<Far.) kılıç

ş. 20b/3

[=1]

şul şu

ş. 1b/7, 4b/10, 13a/6, 14a/6,
16a/7, 17b/1, 17b/1, 17b/10, 17b/11,
17b/2, 17b/8, 20b/8, 20b/8, 21a/5,
21a/8, 32a/2, 34a/3, 35a/2, 38a/2

ş.+dur 22a/10

[=20]

şu şu

ş. 4a/11, 8a/3, 9b/6, 22a/11,
34a/8, 36b/6, 38b/3

ş.+large 8b/11

ş.+larnı 22b/7

ş.+nda 1b/7, 16a/3, 19a/1,
33b/10

ş.+ndın 17a/9

ş.+nı 20a/4, 21a/7, 32b/4,
 ş.+nınga 33a/2
 ş.+nuṅg 20b/6
 [=19]
şubu işte bu
 ş. 9a/8, 21a/6, 21a/2, 21a/8,
 32b/1
 ş.+dur 21a/6
 [=6]
şum (<Ar.) uğursuz
 ş. 14b/5
 [=1]
şunça şu kadar
 ş. 26b/6, 27a/3, 28b/9, 36b/11
 [=4]
şundağ şöyle, böyle
 10b/11, 12b/10, 15b/11, 21a/3,
 21a/3, 21a/4, 22a/10, 29a/9, 33a/11
 [=9]
şunḡkar sungur kuşu
 ş. 23a/7
 [=1]
şük (<Soğd.) hareketsiz, sessiz
 ş. 10b/6, 26b/7, 27a/8
 [=3]

şükr (<Ar.) şükür, minnettarlık
 ş. 2b/9, 8a/7, 16a/4
 [=3]
şükret- (<Ar.+Tr.) şükretmek
 ş.-ip 11b/5
 [1]

T / Ṭ

tā (<Far.) -a kadar, -incaya kadar
 t. 37b/8, 38a/2
 [=2]
tā'at (<Ar.) ibadet
 t. 24b/8
 [=1]
tāb'i tabi olmak
 t. 22a/6
 [=1]
tāc (<Ar.) taç
 t. 16a/1, 18a/4, 23a/7
 t.+ı 23a/3
 [=4]
tāc-ı muraşsa (<Ar.) değerli taşlarla
 süslenmiş taç
 t. 36b/2
 [1]
taf- bulmak

t.-ip 5a/3, 5b/6, 13a/10, 13a/10,
13b/8, 16a/7, 20b/6, 21b/9, 23a/1,
30b/7

[=10]

tağyîr tap- (<Ar.) değiştirmek

t. 30b/7

[=1]

taht (<Far.) taht

t.+inîng 20b/9, 28b/6

[=2]

taht-ı hükümet (<Far.+Ar.) hükümet
tahtı

t.+ğa 36b/3

[1]

tahte (<Far.) tahta

t. 34b/7, 34b/8, 35b/1, 35b/8

[=4]

ṭāḳat (<Ar.) güç, kuvvet

ṭ. 4b/8

ṭ.+i 25a/5

[=2]

taḳdîr-i ilāhî (<Ar.) ilahi takdir

t. 4b/10

[=1]

talān talan, yağma

t. 30a/1

[=1]

ṭaleb (<Ar.) talep, istek

ṭ.-de 24a/5

[=1]

tamām (<Ar.) 1. bitme sona erme

t. 21b/2, 24a/8

2. tam olarak

t. 12b/10

[=3]

tanġ şafak, tan

t. 2a/4, 9b/3, 10b/11, 17a/11,
17b/9

[=5]

tanla- seçmek, ayırmak

t.-p 21a/6

[=1]

tanu- tanımak

t.-dı 37b/3

t.-may 9a/11

t.-p 33a/9

[=3]

tanuş- tanışmak

t.-up 17b/8, 37b/10

[=2]

tap-	bulmak	ṭ.+ge 4a/10, 8a/8, 8b/9, 9a/2, 35a/1, 35b/9
	t.-ğan 24a/7	
	t.-may 6a/10, 10a/11	ṭ.+ıge 32b/5, 37a/7
	t.-saṅgız 19b/1	[=13]
	t.-salar 18b/7	ta'riż (<Ar.) taşlama
	t.-sam 9b/5	t. 21a/1
	t.-tı 34a/1	[=1]
	t.-tım 21b/9	tart- çekmek
	[=8]	t.-ğan 9a/3, 17b/5, 38a/9
tapal-	bulmak, bulunmak	t.-ıp 19a/5, 19b/6
	t.-madı 1b/9, 8a/8, 18b/10	t.-sa 28b/10
	t.-may 3b/10, 6a/9, 11a/2, 16a/6, 16a/6, 19b/3	[=6]
	[=9]	tartık hediye
tapşur-	emanet etmek	t. 19a/3
	t.-up 7b/4	[=1]
	[=1]	tarus tavan
tara-	saç taramak	t.+ığa 27b/3
	t.-ğıl 25b/7	t.+ıka 27b/10, 28b/8
	t.-madı 25b/11	[=3]
	[=2]	taş dış
taraf	(<Ar.) yan, yön	t.+ıda 22a/8
	ṭ.+dın 6a/6, 9b/2, 14a/10, 26b/9, 27b/1	t.+ığa 7a/6, 15b/1, 33a/5
		[=4]
		taşkarı dışarı
		8b/4, 37b/7

[=6]	t. 27b/6
taşla- 1. dışına çıkmak, gitmek	[=1]
t.-dı 6b/11, 7a/10, 29a/1, 30a/4	tég- ulaşmak
t.-ğan 32a/11	t.-gil 20b/5
t.-p 6a/6, 14a/9, 14b/11, 15a/7, 15b/5, 29b/11, 29b/8, 30a/3	[=1]
t.-pdur 20a/10	teğayyür (tap-) (<Ar.) başkalaşmak
2. çıkartmak	değişmek
t.-p 8a/1, 16a/1, 17b/6	t. 34a/1
[=17]	[=1]
tavla- çevirmek, döndürmek	téglenü -e doğru
t.-p 16b/7	t. 9b/8
[=1]	[1]
ta'yin (<Ar.) belli	tégür- ulaştırmak
t.+dür 7a/2	t.-gey 24b/10
[=1]	[=1]
tayyār (<Ar.) hazır	ték tek, yalnız
ṭ. 23a/6, 29b/7	t. 2a/9, 11a/4, 11a/7
[=2]	[=3]
tefekkkür (<Ar.) düşünme	til dil
t. 3b/8, 4a/1, 12a/10, 12a/8	t.+im 10a/6
t.+de 4a/6	[=1]
t.+ğa 10b/9	telāş (<Far.) telaş
[=6]	t. 32a/10, 32b/3
tég -e doğru	[=2]
	temāşā (<Far.) bakıp seyretme

t. 23b/3, 31b/8, 33a/3	[=1]		
[=3]		tīg	(<Far.) kılıç
ten	(<Far.) beden	t. 4a/5, 27a/4	
t.+idin 12a/3		t.+ı 4a/11, 15a/8	
[=1]		[=4]	
teng	(<Çin.) denk	tilāvet	(<Ar.) Kur'an okuma
t. 20a/1		t. 2a/1	
[=1]		[=1]	
tenge	(<Far.) bir para birimi	tile-	dilemek
t. 26a/6, 26b/1, 26b/3, 32b/10,		t.-di 36b/11	
32b/10, 32b/11, 32b/8, 32b/8, 33a/1,		t.-p 22b/9, 27a/6	
34a/7, 34a/8		t.-ymén 17b/6	
t.+ge 26a/7, 26a/8, 30b/11		[=5]	
t.+ni 33a/2		tinç	sağlam, diri
t.+sini 34a/9		t. 15b/7	
[=16]		[=1]	
térle-	terlemek	tīrbārān	(<Far.) ok yağdırma
t.-di 5b/2, 28b/4, 29a/3, 31a/11		t. 18a/7	
t.-pdür 13b/4		[=1]	
[=5]		tirig	diri
teşne	(<Far.) susamış	t. 15a/9, 28a/10	
t. 4b/7, 13a/5, 29a/7		t.+i 28a/3	
[=3]		t.+ini 28a/10	
teveccüh	(<Ar.) yönelme	t.+lik 16a/9	
t. 22b/9			

	[=5]	toķuz	dokuz
tiril-	dirilmek		t. 32b/11
	t.-di 31b/2		[=1]
	[=1]	tola	çok, ziyade
tofrak	toprak		t. 10a/7, 19b/8, 21a/10, 22b/9, 24b/2, 27a/6, 28b/2, 34a/11
	t. 7b/5		[=8]
	[=1]	tor	(<Far.) balık ağı
toğ-	doğmak		t. 31a/8, 32a/5, 32a/8
	t.-dı 24a/6		t.+ğa 31a/8, 32a/9
	t.-mas 28a/8		t.+ığa 22a/3
	[=2]		t.+nı 32a/5, 32a/7
tohta-	(<Mo. toğta-) 1. durmak		[=8]
	t.-p 14b/6	toy	düğün
	2. durdurmak		t. 6a/1, 6a/1, 14a/1, 14a/4, 14a/5, 18b/4, 19a/8, 20a/11, 21b/3, 33b/11, 34a/9, 34b/3, 38b/2, 38b/5
	t.-p 10b/5		t.+umğa 20a/5
	3. rahatlamak, sakinleşmek		[=15]
	t.-dı 34a/6	töfe	tepe, üst
	[=3]		t.+sige 5a/1, 20a/10
toķğan	kardeş, hemşire		[=2]
	t. 3b/7	tök-	dökmek
	[=1]		t.-mey 3b/9
toķğanlık	kardeşlik, kardeş		t.-üp 4a/3, 12a/3
	t.+ning 4a/5		
	[=1]		

	[=3]	t.-ğıl 14b/3, 15a/10, 20a/3
tön-	dönmek	t.-masın 21b/7
	t.-di 2b/9	t.-masun 21b/7
	[=1]	t.-may 24a/2
		t.-salar 22a/8, 22a/8
tört	dört	t.-sun 22b/7, 28b/7
	t. 22b/2, 24a/8, 34a/7, 34a/9,	t.-up 5a/11, 5b/4, 6b/2, 8a/11,
35b/9		8b/1, 9a/9, 10b/6, 13b/6, 15a/7, 21a/9,
	[=5]	29a/8, 34b/6, 35a/2
töş	ön	t.-updur 15b/11, 17b/3
	t. 30a/8	t.-ur 9a/6, 17b/8, 20b/9, 25b/10
	[=1]	[=51]
tumaq	başlık	turgun çekingen
	t.+ığa 8b/2, 16a/10	t. 19a/2
	t.+nı 17b/6	[=1]
	[=3]	tut- tutmak
tur-	durmak	t.-adur 21a/2
	t.-a 15a/10	t.-ay 32a/6
	t.-adur 7b/6, 30b/5, 31a/4, 32a/1	t.-ğalı 26b/10, 26b/10, 31a/7
	t.-ar 9b/5, 23b/3, 30a/6, 35a/7	t.-n 24a/3
	t.-ay 34b/1	t.-up 6b/4, 14a/7, 27a/10,
	t.-dı 14b/6, 18a/3, 26b/7, 27a/8,	27a/11, 27b/2, 30a/8
30b/3, 35a/6, 37b/4, 6a/7		t.-updur 13b/3
	t.-ğan 5a/1, 22a/9, 22a/9	t.-tı 5b/1, 24a/1, 28b/3, 29a/3,
	t.-ğanlarga 33a/4	31a/11, 37a/10
		[=19]

tüben tepetaklak

[=18]

t. 10b/8, 14b/9

[=2]

tüşür- düşürmek

t.-di 9b/9

[=1]

tüke- azalmak

t.-gen 4a/11, 12b/3, 12b/4

[=3]

tüzel- düzene girmek

t.-di 27a/2

[=1]

tüket- tüketmek

t. 14b/5

[=1]

tün gece

t. 9b/11, 10a/1

[=2]

U

u, ü (<Far.) ve

u. 2a/2, 2b/9, 8a/1, 8a/4, 8a/7,
10b/4, 15a/2, 16a/1, 16a/1, 16a/4,
20b/7, 24b/7, 24b/9, 24b/10, 26b/7,
27a/7, 32b/2, 34a/8, 38b/6, 38b/7

[=1]

tüp dip

t.+idin 20a/11

t.+ige 4b/9, 13a/10

t.+inġe 13a/5

[=5]

uç- uçmak

u.-up 5a/1, 13a/8

[=2]

tüş- düşmek

t.+geni 37a/6

t.+genimning 34a/2

t.-ti 23b/11, 30b/1, 31b/11

t.-üp 2b/7, 3b/1, 5a/4, 8a/11,
10b/8, 10b/9, 11a/10, 12b/10, 14b/9,
20a/10, 21b/11, 29b/1, 29b/2

uçā arka

u.+sın 21a/2

[=1]

uçra- (<Mo.) rastlamak

u.-dı 7a/10

u.-dım 37b/1

u.-p 15b/5, 25b/5

[=4]

ulağ, ulağ at

[=4]

u. 22a/6

uykusıra- uykusu gelmek

u.+ğa 21b/6

u.-p 3a/3, 11b/3

[=2]

[=2]

uluğ 1. ulu, yüce

uzat- uzatmak

u. 2a/3, 10b/10, 18b/11, 19b/3

u.-ıp 29b/1

2. reis, baş

u.-tı 26b/8

u.+umız 23b/6

[=2]

u.+nınğ 23b/7

Ü

[=6]

üçülen üçü, üçü birden

ur- vurmak

ü. 14b/7

u.-adur 21a/1

[=1]

u.-up 5b/5, 13b/7, 21a/4, 27a/4

üçün için

u.-dı 26b/8, 27a/9

ü. 20a/1, 29a/9, 35a/9, 35b/11

[=7]

[=4]

uruğ hısım, akraba

ülfet (<Ar.) dostluk, muhabet

u. 35b/1

ü. 19b/5

[=1]

[=1]

uyku uyku

ümmet-i Muhammed (<Ar.)

u.+sı 9b/1, 17a/9

Muhammed ümmeti

[=2]

ü.+ni 24b/9, 38b/7

uykula- uyumak

[=2]

u.-may 9b/3

üst üst

u.-p 7b/8, 15b/10, 20a/8

ü.+ide 32a/9

ü.+ige 13a/8, 18a/4, 33a/3,
36b/5

[=5]

üz- kesmek

ü.-üp 6b/11, 15a/7

[=2]

V

va'de (<Ar.) söz verme

v. 20a/5

[=1]

vaḥṣi (<Ar.) yabani

v. 23a/11

[=1]

vāk'ia (<Ar.) baştan geçen olay

v. 7b/6, 15b/9

v.+larnı 10a/2, 20b/2

v.+dur 21a/3

[=5]

vakt (<Ar.) vakit

v. 2a/6, 9a/4, 22a/1, 35b/7

v.+ğaça 38a/2

v.+ıda 2b/10, 21b/4, 25b/3

v.+ıdın 38a/2

[=9]

vaktī (<Ar.+Far.) bir vakit, bir zaman

v. 20a/11

[=1]

vaktlık (<Ar.+Tr.) zamanında, bir an
evvel

v. 14a/11

[=1]

vāllahul'alemu bis-şavāb (<Ar.)
doğruyu ancak Allah bilir

v. 18a/9

[1]

vay (<Far.) eyvah

v. 26b/8

[=1]

ve (<Ar.) ve, dahi, hem

v.2b/8, 10a/5, 10b/9, 18a/10,
24b/11, 24b/8, 24b/9, 29b/2, 33b/3,
38b/6

[=10]

vedā'laş- (<Ar.+Tr.) vedalaşmak

v.-ıp 34b/9

[=1]

vehm (<Ar.) korku

v.34a/2

v.+idin 34b/9

v.+ige 14b/9

[=3]

ve's-selām (<Ar.) selam

[=10]

v. 6a/8

vilāyet (<Ar.) diyar, memleket

[1]

v.+ige 30a/5

vezīr (<Ar.) vezir

[=1]

v. 18b/2, 18b/6, 19b/1, 21b/2, 21b/8,
23a/4, 23a/6, 26b/7, 26b/9, 26b/10,
27a/8, 27a/10

vücūd (<Ar.) var olma

v.+ğa 14a/7

v.+ğa 7b/4, 21b/2, 24b/7

[=1]

v.+i 18a/11, 18b/5, 19a/9, 26a/1

Y

v.+im 19a/6

yā (<Far.) ya da, yahut

v.+ler 36a/10, 38a/1, 38a/11,

y. 3b/9, 3b/9, 4a/6

38a/8

[=3]

v.+lerğa 37b/6

yā rabbe'l-'ālemīn (<Ar.) Ey alemlerin
rabbi

v.+leri 6a/4, 14a/8

y. 24b/10, 38b/8

v.+leriğa 38a/3

[=2]

v.+lerim 38a/5

v.+lerni 37b/11

yahşı güzel, iyi

v.+ni 18b/6, 22b/8

y. 26a/2, 26b/6, 31a/1, 34b/3,
36a/11, 36a/8

v.+ning 18b/1, 19b/10, 21b/11,

[=6]

23a/6, 23a/7

[=37]

yakla- yaklaşmak

vezīr-i iḳbāl (<Ar.) başvezir

y.-p 35b/11

v. 26a/3, 26a/6, 26a/9, 26b/5,

[=1]

27a/2, 27b/6, 28a/1, 28a/4

yalaṅgaç üryan, çıplak

v.+ğa 26a/1

y. 2b/4

v.+ning 27b/9

[=1]

yalbar- yalvarmak

[=1]

y.-dı 7a/11

yar- yarmak

[=1]

y.-ıp 32a/11

yalguz yalnız

[=1]

y. 36a/1

yaramas yaramaz

[=1]

y. 3a/10

yaman kötü, fena

[=1]

y. 10b/11

yarag hazırlık

[=1]

y.+ı 14a/1

yan yan

y.+ını 6a/1, 14a/4

y.+a 2a/9, 11b/1

[=3]

y.-ğanını 29b/4

yār (<Far.) dost

y.+ıda 16b/7, 20b/11

y. 34b/2

[=5]

[=1]

yan- dönmek

yarım yarı

y.-ıp 2b/9, 3b/9, 4a/6, 10b/2,

y. 9b/11

20b/5, 24a/5, 32a/3

[=1]

y.-ğan 22a/6

yasa- (<Mo.) yapmak, düzenlemek

y.-sak 38a/5

y.-p 24b/4

[=9]

[=1]

yaṅlıg gibi, benzer

yaş gözyaşı

y. 29a/2

y. 20b/11

[=1]

y.-ı 5a/9

ya'ni (<Ar.) yani, doğrusu

[=2]

y. 13b/6

yaşur- saklamak

y.-up 8b/2

[=1]

yat- yatmak

y.-adur 5a/3, 29a/2, 33a/7

y.-ğan 5b/6, 13a/8, 13b/8

y.-ğunça 3a/5

y.-ip 13a/11

y.-ipdur 3a/1, 11a/11, 11b/1,
11b/5, 11b/7, 13b/1, 16a/5

y.-ipdurlar 3a/2

y.-tı 2b/10, 37b/2

[=18]

yatağ yatak

y.+a 3a/5

[=1]

yatğuz- yatırmak

y.-up 3a/5

[=1]

yaz yaz mevsimi

y. 6a/4, 6b/4

[=2]

yaz- açmak

y.-ip 30b/1

[=1]

yédür- yedirmek

y.-üp 4a/8

[=1]

yé- yemek

y.-p 23b/8

y.-mey 9a/2

[=2]

yéne yine, yeniden

y. 7b/4, 8b/9, 9a/4, 17a/1,
19a/1, 24a/7, 24b/1, 27a/2, 29a/5,
30b/10

[=10]

yér yer

y. 10a/11, 17a/3

y.+de 2b/3, 9a/8, 11a/6, 16a/3

y.+deki 11b/9

y.+dekini 23a/10

y.+din 5a/5, 17a/3

y.+ge 3b/11, 3b/3, 5a/10, 5b/4,
5b/5, 8a/3, 8a/3, 12a/9, 13a/11, 13b/6,
13b/7, 16b/11, 17a/3, 19a/5, 36a/4,
37a/7

y.+ingdin 5b/6, 13b/8

y.+imni 9a/7

y.+ini 8b/9, 16b/6

y.+lerde 23b/4

[=32]	[1]
yét- yetmek, ulaşmak	yığ- toplamak
y.-eler 24b/9, 38b/6	y.-dı 9a/4
y.-er 25b/10	y.-ıp 17a/1
y.-gü 23a/1	[=2]
y.-ip 5b/1, 7a/9, 13b/3, 15b/4, 30a/5	yığaççı marangoz
y.-ipdür 10b/3	y.+larını 29b/7
y.-gen 2b/3, 11a/6	[=1]
y.-mesün 20a/6	yığ- toplamak
y.-ti 1b/9	y.-adurğan 9a/4
[=14]	[=1]
yétür- ortadan kaldırmak	yığla- ağlamak
y.-mesem 29b/5	y.-dı 21a/11, 21b/11
[1]	y.- ydurğan 22a/1
yétgür- ulaştırmak	y.-p 7b/11, 7b/5, 15b/11, 21b/8
y.-gey 38b/7	[=7]
y.-mesün 16b/3	yığlaş- ağlaşmak
y.-sünler 25b/4	y.-ıp 12b/11, 17b/9, 33b/2, 34b/9, 37b/11
[=3]	[=5]
yetim (<Ar.) yetim	yıgıl- toplanmak
y.+dür 17a/5	yç-ıp 33a/3
[=1]	y.-ıpdur 32a/2
yetimçe (<Ar.+Tr.) açgözlü, tamahkâr	[=2]
y. 14b/5	yıkıl- düşmek

y.-dı 26b/9, 29b/2
y.-ıp 2b/7, 2b/8, 3a/3, 4b/9,
11b/3, 13a/6
[=8]
yıl yıl, sene
y. 6a/4, 14a/6, 18b/3, 19a/8,
21b/2, 24a/8
y.+lardin 37a/1
[=7]
yıllık yıllık
y. 22b/2
[=1]
yırac uzak
y. 36b/8, 3b/3
y.+da 7a/8, 15b/3
y.+dın 9a/3, 35a/4
[=6]
yırt- yırtmak
y.-ıp 6b/6, 15a/2
[=2]
yırtıl- yırtılmak
y.-ıpdur 7b/9
[=1]
yırtık yırtık
y. 7b/6, 15b/8

[=2]
yiber- göndermek
y.-di 6a/5, 18b/2, 23b/6
y.-elmey 7b/11
y.-ip 5b/11, 14a/1
y.-ipdür 14a/8
y.-mesmiz 38b/2
y.-ür 33a/1
[=9]
yigit yiğit
y.+ler 23b/3
[=1]
yogan kalın, etli
y. 32a/9
[=1]
yok yok
y. 6a/7, 6b/10, 7b/10, 8a/8,
9a/7, 9a/7, 10a/5, 13b/2, 14a/10,
17a/5, 17b/3, 18b/11, 19a/1, 20b/2,
25a/5, 31b/3, 33b/11, 35b/3, 36a/5
y.+tur 19a/1, 19b/4
[=21]
yokal- kaybolmak
y. 12a/, 13a/10
[=2]

yoktur- bulaştırmak, sürmek

y.-up 12b/6

[=1]

yol yol

y. 4b/7, 4b/8, 9a/2, 13a/4 18b/8

y.+da 11b/1, 3a/1

y.+ğa 8a/2, 9b/4, 9b/5, 24a/5,
25b/4, 34b/4

y.+ımızdın 38a/7

y.+ını 3b/10, 6a/10

y.+nınğ 2b/11, 11a/10

[=18]

yola- yaklaşmak

y.-p 7b/3

[=1]

yota kalça, bacağın üst kısmı

y.+sı 27a/10

y.+sığa 27a/9

[=2]

yuhi uyku

y.+da 6a/6

[=1]

yurt yurt, vatan

y. 10b/11

y.+da 17a/5

y.+dın 11b/10, 17a/10, 36b/8

y.+ğa 5b/11, 38b/2

y.+ınğızdın 5b/8

y.+ınğızğa 13b/11

y.+ığa 21b/1

y.+ımızğa 38a/5

y.+ını 15b/7

y.+nınğ 34a/8

y.+umğa 34b/2

[=14]

yügür- koşmak, seğırtmek

y.-üp 14b/4

[=1]

yügürük seri

y. 23a/5

[=1]

yügürüklik serilik, hız

y.+ığa 23b/2

[=1]

yügürüş- yürüme

y.-üp 27b/2

[=1]

yür- yürümek

y.-geli 4b/8

y.-ey 20b/6
[=2]
yürek kalp
y.+imni 4a/8
y.+ini 4a/3, 4a/9, 4b/5, 12a/4,
12b/6, 13a/2
y.+ni 3b/4
[=8]
yürgen- sarınmak
y.-ip 22a/3
[=1]
yürgüz- ilerletmek
y.-üp 37b/5
[=1]
yürü- yürümek
y.-di 3b/6, 6b/8, 32b/6, 37a/8
y.-p 3a/11, 4b/7, 11b/11, 13a/4,
25a/4, 33a/4, 34b/5, 37a/1
y.-pdür 12a/9, 17a/8
y.-r 4a/6, 17a/11, 28b/10
y.-ydürler 12a/10
[=18]
yürüş yürüme
y.+leriniḡ 4a/1
[=1]

yüz yüz, surat
y.+i 13a/11
y.+ige 21a/1
y.+ini 5b/4, 13b/6
y.+üñḡ 11b/9
[=5]

Z / Ž

zaḥm (<Far.) yara
z. 27a/4
[=1]
žāyi‘ (<Ar.) ziyan
z. 28a/8
[=1]

zemān (<Ar.) zaman
z.+da 1b/3, 10a/9, 18a/11
z.+dın 27a/1
[=4]

zenbīl (<Far.) sepet
z. 22a/4
[=1]

zencīr (<Far.) zincir
z. 20b/10
z.+ḡa 21a/7
[=2]

zengi (<Far.) zenci

z. 21a/4

z.+din 21a/8

z.+ni 20b/10, 21a/6

z.+ning 21a/2

[=5]

zer-ḥarīd (<Far.) köle

z. 25b/9

[=1]

zibā (<Far.) güzel

z. 22a/6

[=1]

ziyāde (<Ar.) çok, fazla

z. 21a/10

[=1]

ziyāfet (<Ar.) devat, şölen

z. 9b/10

[=1]

ziyān (<Far.) zarar

z. 16b/3, 20a/6

[=2]

zorla- zorlamak

z.masın 26/9

[=1]

3.1. Özel Adlar Dizini

Bedaḥṣān (y.a.) Amu-derya ırmağının
sol yakasında bulunan dağlık alan

B.+dın 23b/6

[=1]

Cāmi'ül-Ḥikāye (<Ar.) toplu hikayeler

C. 1b/2, 18a/10

[=2]

Cehūd (<Ar.) Yahudi

C. 31a/2, 31a/4, 32b/7, 32b/9,

C.+da 34a/7,

C.+ıḡa 30b/11,

C.+ning 31b/11, 32b/6, 32b/9

[=9]

Çin Çin ülkesi

Ç. 21b/1

[1]

Ḥōca Cihāngīr (ö.a.) özel ad

H. 25a/1, 25b/5, 25b/11, 26a/6

[=4]

Ḥōca Seyyid (ö.a.) özel ad

H. 25a/2

[=1]

Ḥokand Hokand şehri, hanlığı

H. 18b/11

[=1]	M.+din 27b/5, 27b/8, 29a/5
Hudā (<ö.a) Allah, Tanrı	M.+ge 26b/11, 29b/1
H.17b/4	M.+ni 25b/11, 26a/4, 26b/10,
H.+ya 11b/5	26b/5, 27a/1, 27b/2, 27b/9, 28a/1, 28a/11,
[=2]	28b/6, 29b/10, 29b/3, 29b/8, 35a/6,
	36b/2, 38b/5
Hudāy Ta‘ālā (ö.a.) yüce Allah	M.+ning 25a/7, 25b/3, 25b/7,
H. 22b/9, 22b/10, 25b/1, 31b/4,	27a/2, 36a/9
32b/2	[=49]
H.+ğa 2b/9, 8a/6, 16a/4	Şeh-zāde Bedaḥşān (ö.a) özel ad
H.+dın 22b/10	Ş. 23a/8, 23b/7, 24b/3
[=8]	[=3]
Ka‘be (<Ar.) müslümanların kiblesi, Kâbe	Vefā (ö.a.) özel ad
K.+ğa 1b/5	V. 25a/11, 25a/3, 25a/7, 25b/2,
[=1]	27b/4, 27b/7, 28a/2, 28b/7, 29a/2,
Ḳur‘ān (<Ar.) müslümanların kutsal kitabı	29a/5, 29b/11, 29b/9, 31a/6, 31b/10,
Ḳ. 2a/1, 10b/3	31b/5, 31b/7, 32a/3, 32a/8, 32a/9,
[=2]	32b/11, 32b/5, 32b/8, 33a/10, 33a/7,
	34a/1, 34a/6, 34b/7, 35b/8, 36a/2,
Mihr (ö.a.) özel ad	36a/6, 36b/11, 37a/3, 37b/9
M. 25a/1, 25a/10, 26b/5, 26b/8,	V.+dın 31a/6
27a/8, 28b/7, 28b/9, 29a/8, 30a/11,	V.+ğa 27b/11, 29b/9, 32a/8,
30a/4, 32a/3, 33a/10, 33a/8, 34b/11,	32b/11, 38b/4, 38b/5
34b/7, 35a/4, 35a/8, 35b/3, 35b/4,	V.+nı 25a/6, 33a/9, 35b/11,
36b/4, 37b/2, 37b/6, 37b/9	36a/5, 37a/5, 37b/3, 37b/6, 38b/1
[=53]	V.+ning 25a/6, 29a/2, 33a/9,
	36b/6, 37a/8

Zeyrek (ö.a.) özel ad

Z. 27b/7, 27b/7, 27b/8, 28a/2,

28a/3, 28b/11, 28b/7, 29a/2, 29a/5,

29a/6, 29b/9

Z.+ge 30a/2

[=12]

SONUÇ

Çalışmamızda Staatsbibliothek zu Berlin Kütüphanesi, İslami El Yazmaları bölümünde Ms. or. quart. 1294 numarası ile kayıtlı yazma eser incelenmiştir. Metin, üç müstakil halk hikâyesinden müteşekkil olan bir hikâye güldestredir. Metinde yer alan hikâyelerden birini iki farklı varyantı Gunnar Jarring tarafından yayımlanmıştır. Varyantlar, çalışmamızda ele aldığımız metin gibi Kaşgar bölgesinden alınmıştır.

Geç Dönem Çağatay Türkçesi ile kaleme alınan metin, halk hikâyeleri derlemesi olması sebebiyle Çağatay yazı diline tesir eden mahallî unsurların tespiti açısından dikkate değer ses değişimleri, biçimler ve söz varlığı içermektedir.

Metinde Özbek Türkçesi ve Yeni Uygur Türkçesi tesirinin yanı sıra Oğuz Türkçesinin de etkisi görülmektedir. Metni Klasik Dönem Çağatay Türkçesinden ayıran karakteristik özellikleri şöyledir:

- Metinde kalınlık-incelik uyumuna büyük oranda uyulurken Özbek Türkçesinin tesiriyle uyumun bozulduğu kullanımlar mevcuttur.
- Klasik Dönem Çağatay Türkçesinde sıklıkla kelime ortasında görülen *-p->-f-* değişimiyle birlikte kelime başında da *p->-f-* değişimi görülmektedir. Bu değişim Klasik Dönem Çağatay Türkçesinin yanı sıra Özbek Türkçesinde de sıkça görülmektedir.
- Metinde yükleme hâli ekinin Klasik Dönem Çağatay Türkçesi ve Özbek Türkçesinde olduğu gibi ilgi hâli eki yerine de kullanıldığı tespit edilmiştir.
- Metinde Klasik Dönem Çağatay Türkçesinden farklı olarak *-dI* görülen geçmiş zaman eki bir (1) kelimedede yuvarlak biçimde kullanılarak uyuma girmiştir.
- Metinde çokluk 2. şahıs emir eki olarak Yeni Uygur Türkçesinde olduğu gibi *-nglAr* çekimi de kullanılmaktadır.
- Metinde Klasik Dönem Çağatay Türkçesinde kullanılmayan Yeni Uygur Türkçesine mahsus

kelimeler tespit edilmiştir.³¹

- Çağatay Türkçesinde kelime başı *t*- sesi muhafaza edilirken metinde *d*'li kullanımlara da rastlanmaktadır. Bu düşme eğilimi Oğuz Türkçesine ait bir özelliktir.
 - Eski Türkçe ve Doğu Türkçesinde kelime başı *b*- sesini muhafaza eden *bol*- fiili, metinde bir (1) kez Oğuz Türkçesindeki *ol*- biçiminde geçmektedir.
 - Metinde bir (1) kelimede ve birkaç ekte *g* düşmesi görülmektedir. Bu düşme eğilimi Oğuz Türkçesine ait bir özelliktir.
 - *ér*- yardımcı fiili *ér*- ve *é*- biçiminde ikili kullanılmaktadır.
 - Teklik 2. şahıs emir eki, Oğuz Türkçesinde olduğu gibi eksiz de kullanılmıştır.
- Tespit edilen bu özellikleriyle beraber incelemeye konu olan metnin hem dil hem de halk edebiyatı çalışmalarına ufak da olsa bir katkı sunması en büyük temennimizdir.

³¹ Söz varlığı bölümünde detaylı şekilde ele alınmıştır.

KAYNAKÇA

- Abik, Deniz: “Sûfî Allahyâr ve Sebâtü'l-Âcizîn 'i: 18. Yüzyıl Doğu Türk Edebî Dilinde Mahallîleşme Eğilimleri Üzerine”, **International Journal of Central Asian Studies**, Vol. XI-I, 2007, s.52-73.
- Akça, Hakan: “Ağız Çalışmalarında Microsoft Word Programından Yararlanarak Gramatikal Dizin Hazırlama Yöntemi”, **2. Uluslararası Türk Dünyası Eğitim Bilimleri ve Sosyal Bilimler Kongresi**, 2018, s.973-1006.
- Argunşah, Mustafa: **Çağatay Türkçesi**, 5.baskı, İstanbul, Kesit Yayınları, 2018.
- Atalay, Besim: **Divanü Lûgat-it-Türk Tercümesi I, II, III, IV** 4.baskı, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 1998.
- Banguoğlu, Tahsin: **Türkçenin Grameri**, İstanbul, Baha Matbaası, 1974.
- Bakırcı, Fatih: **Ömer Bakî, Hamse-i Nevayî I, Ferhad u Şirin**, İstanbul, Kesit Yayınları, 2017.
- Bodrogligeti, Andras J.E.: **A Grammar of Chagatay**, Münih, Lincom Europa, 2001.
- Caferoğlu, Ahmet: **Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü**, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 1968.
- Coşkun, Mustafa Volkan: **Özbek Türkçesi Grameri**, 3. baskı, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2017.
- Clauson, Sir Gerard: **An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish**, Oxford, Oxford University Press, 1972.

- Çetinkaya, Cüneyt: “Eski Türkçeden Çağdaş Türk Lehçelerine Çap- Fiili ve Türevleri”, **Journal of Old Turkic Studies**, C.V S.1, 2021, s.48-95.
- Durgut, Hüseyin: **Şeyh Süleymân Efendî-i Buhârî Lügat-i Çağatay ve Türkî-i Osmanî (Cild-i Evvel)**, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1995.
- Eckmann, János: **Çağatayca El Kitabı**, çev. Günay Karaağaç, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2017.
- Eckmann, János: “Çağataycada Yardımcı Cümleler”, **TDAY-Belleten**, 1959, s.27-58.
- Eckmann, János: **Harezmi, Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar**, yay. haz. Osman Fikri Sertkaya, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2017.
- Eraslan, Kemal: “Doğu Türkçesinde Ek Uyumsuzluğuna Dair”, **Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi**, C.XIIX, 1970, s.113-124.
- Ercilasun, A. Bican, Akkoyunlu, Ziyat: **Dîvânü Lugâtî't-Türk (Giriş-Metin-Çeviri-Notlar-Dizin)**, 2.baskı, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2015.
- Ercilasun, A. Bican: **Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi**, Ankara, Akçağ Yayınları, 2012.
- Erdal, Marcel: **A Grammar of Old Turkic**, Leiden-Boston, Brill, 2004.
- Ergin, Muharrem: **Türk Dil Bilgisi**, İstanbul, Bayrak Basım/Yayın/Dağıtım, 2012.
- Giles, Herbert A.: **A Chinese-English Dictionary**, Taipei: Repr. by Ch'eng Wen Publishing Company, 1972.
- Harmancı, Meriç: **Muhlis İbnül-Hafızul-Kadi'ya Ait Bir Camiül-Hikayat Nüshası Üzerinde Sentaks İncelemesi**, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli, 2001.

- Jarring, Gunnar: **An Eastern Türki-English Dialect Dictionary**, Lund, CWK Gleerup, 1964.
- Jarring, Gunnar: **Materials to The Knowledge of Eastern Turki**, C.II, Lund, Lund C. W. K. Gleerup, 1948.
- Hartmann, Martin: “Die osttürkischen Handschriften der Sammlung Hartmann, Reichsdruckerei”, **Mitteilungen des Seminars für Orientalische Sprachen**, Westasiatische Studien 1904.
- Kanar, Mehmet: **Büyük Farsça-Türkçe Sözlük**, Birim Yayınları, 1998.
- Kavruk, Hasan: **Eski Türk Edebiyatında Mensur Hikâyeler**, Ankara, MEB, 2016.
- Kocaoğlu, Timur: “Tarihi Türk Lehçeleri Metinlerinin Transkripsiyonlanmasında Kapalı é/i Meselesi”, **Türk Kültürü**, 483-484, 2003, s.266-281.
- Kubbealtı Lugati: (Çevrimiçi) <http://www.lugatim.com/>
- Aysima, Mirsultan: “Martin Hartmann und seine Handschriftensammlung in der Staatsbibliothek zu Berlin”, **Unter dem Bodhi-Baum**, 2017.
- Necipoviç, E.Necip: **Yeni Uygur Türkçesi Sözlüğü**, çev. İklil KURBAN, Şanghay.
- Korkmaz, Zeynep: “Oğuz Türkçesinin Tarihi Gelişme Süreçleri” **Turkish Studies**, S.5, 2010, s.1-41.
- Lessing, Ferdinand D.: **Mongolian- English Dictionary**, Los Angeles, University of California Press, 1960.
- Öztürk, Seyfullah: “Fazlullâh Han Lûgati (İnceleme-Metin-Dizin)”, Doktora Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2020.
- Paçacıoğlu, Burhan: **Türkçenin VIII.-XVI. Yüzyıllar Arasında Sözcük Dağarcığı**, İstanbul, Kesit Yayınları, 2016.
- Rahimi, Farhad: “Fethali Kaçar'ın Çağatay Türkçesi Sözlüğü”, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2016.

- Steingass, Francis J.: **Persian- English Dictionary**, Beyrut, Lebanon Typopress, 1988.
- Tekin, Talat: **Makaleler II Tarihî Türk Yazı Dilleri**, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2023.
- Tekin, Talat: “Türk Diilerinde Önsese y- Türemesi”, **Türk Dilleri Araştırmaları** S.4, 1994, s.51-66.
- Turan, Fikret: “Geç Dönem Çağatay Türkçesiyle Yazılmış Dîvâne Bûrak Kıssası Metin-Dil ve Üslup İncelemesi”, **Türkiyat Mecmuası**, S.26, C.I, 2016, s.311-338.
- Türkmen, Seyfullah: “Kitâb-ı Câmî‘a‘l-Hikâye”, **Uluslararası Uygur Araştırmaları Dergisi**, S.5, 2015, s.58-68.
- Uçar Erdem, F. Meltem: “Çağatay Türkçesinde Tasvir Fiilleri”, **Türkbilig**, S.32, 2016, s.21-56.
- Uçar, F. Meltem: “Çağatay Türkçesinde Sınırlama Hâli”, **Türklük Bilimi Araştırmaları**, S.29 , 2011, s.421-446.
- Uygun, Muhsin: **Çağatay Türkçesiyle Yazılmış Kâbûs-Nâme Tercümesi (İnceleme-Transkripsiyonlu Metin- Dizin-Ekler Dizini)**, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2019.
- Ünlü, Suat: **Çağatay Türkçesi Sözlüğü**, Konya, Eğitim Yayınevi, 2013.
- Üşenmez, Emek: **Karahanlı Türkçesi Sözlüğü**, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Kütahya, 2006.
- Yakub A., Geyurani G., Hivil Z., Kadir İ., Abdurrahman H., Emet A., Nur P.: **Uygur Tiliniñ izahlik lugiti**, Urumçi, Milletler Neşriyat, 1999.
- Yıldırım, Fikret: **Kaşgar ve Yarkend Ağzı Sözlüğü**, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2007.

- Thomsen, Vilhelm: **Orhon Yazıtları Araştırmaları**, çev. ve yay. haz. Vedat Köken, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2011.
- Karaatlı R., Vural H., Toparlı R.: **Kıpçak Türkçesi Sözlüğü**, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2007.
- Zengin, Aslı: "Kutadgu Bilig'de Yaz-/Yazıl- Fiilleri" **TÜRKDED**, **Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Dergisi**, 2021, s.53-74.
- Zengin A., Erdoğan Ü.: **Geç Dönem Çağatay Türkçesi İle Yazılmış Perizad-Senuber Hikâyesi**, İstanbul, Gece Akademi, 2019.

TIPKIBASIM

1

بسم الله الرحمن الرحيم

2

آمارا دیان احب را قلند آن رسد جامع الی حکایه ایچر انداخ

3

نقل قلب و رله رسم ایلمکری زمانه ابرایش بارایکان انیک

4

برمردی چچ نیت قلب خانه کعبه بارماق بولوبد و راول برید

5

نیک بر او نول بر قیز فرزند بارایکان او غولنه اوزی بر کعبه

6

ایب بارماق بولوب قزین قوب کتا ربولوب بر نوب

7

شول ایش پریم ایش بکلک شوندا قویوب کتا یدیب

8

ایشن عاشیدا قیوب کتب و ورقیز نیکانای قضا قلب

9

بختیبارایکان کونلارده بر کورن قیز بلاغت کتیه مرید پاملا دی

بر کچه

3

1 بر کچ اول قیز قران تزلوت قیلا و سوب ایردی ایشت قیز
 2 الدیفه لریب عیش عشرت قیلا من دیدی قیز ایدی ای
 3 سسینرا اولوغ کشت بولس سیکیز موندانغ ایشتی اولار بیکه لیم
 4 بو کچه تانکاتین وایرته برله خلق عالم که بلند وروب نکاح برله
 5 ایس بریز قیلار قیلر سولار دیدی ایشتن ایدی ای قیز
 6 بویکار سوز قیلا وورغان وقت ایکن قوی بدود لاسچونکن
 7 منینک حاضیمین چقا ر دیدی قیز کور ویکه بیج سوز باور
 8 جوی بدور قیز ایدی اندانغ بولس ای ایشت نیم کلیم
 9 سیلیم بر ایلکی لامیز برینه بولای اولار یکنه بولس

4

1 من اچکو بولای قیامت کونه چو ازین حساب اما
 2 ایکن من الیدلارید اقا چای سیدلار منی ارقا مدین قوغلار
 3 یگان یروده برنه قیللار قیللار و سبب ایشت کیم لارین
 4 سبب سبب قینز یوللار کاج بولوب قینز قا چیب او نزه که
 5 حقیقت ایشت قوغلار او نزه که حقیقت قیر سبب یاشو
 6 او نزه که او توپ کیت ایشتان سبب او تا مذیب
 7 کوج نیک او تدر سبب یکلپ توشوب بر قوی بر قوی سندی
 8 قینز کور ویکه ایشتان نیک یکلپ فوت قوی سندی قینز نیک
 9 کونلک سندی یانین جاییفه کرب خدای تعالی غ شکر ش
 10 اینیب یاق ایدر ته سبب کور قیده شدر چارلایدورغان
 11 خلق لار کلب کور ویکه ایشتان یول نیک او تدر سبب
 یانین

5

1 یا تیب و رسووی ای ایش نیم بوزله ریکه بولدی بولدا
 2 یا تیب و رلار ویدی ایش ان بول خلق لار دین ناموس
 3 قلیب من کچا او یو سیراب او کزه که چوب یعلیب
 4 کتیب و من قیدی بول خلق لار ایش ان نی کوتا ریب
 5 او سیکه الیب کریب یا تغور و ب تویدی ایش سستی
 6 قینز نیک تا سچ دین کلدی بیزه بولب اول ایش قانیغ
 7 باریب کور و شوب قزین الیب اندین او یکد باری
 8 دیب ایش ان قاشیو باریب کور و شستی ای
 9 ایش نم حال لاری قاید اغ دیب سورو ای ایش
 10 ایدی بو قال کور و مک کور و ننه قاید ای بیا کس قزینک منیک
 11 الدی اقیوب کتب منیک سورو مک کیزی قزینک سورو

6

1 قز نیک نیک روی اچکه تو شوب کسیر بول و دم دیدی
 2 قز نیک اتا کس بو سوزغا ایش زدن استیب او غیفه
 3 ایدی ای او غلوم لک بو همیشه نیک براق برهیر که الیب
 4 باریب با شین کسیر یو اکنه کباب قلیب برهیر
 5 من سندن راضی ایکن دیدی قیز نیک اکا سهری
 6 همیشه هینه برهیر بانو الیب یوروی همیشه
 7 کسیر و سیر برهیر توقان قیلغان کنه هینه کونری
 8 برهیر کوزگان ایکن تغیر برهیر اتا کس نیک ناراضی
 9 بولاشیدن قورقوب یا قان توکای یا یاسین کیش
 10 نیک برهیر نالای و شده کتیب بارورایردی
 11 قیز ایدی ای اکا من بویر که نجه ایشقه الیب کلدی
 بویر باره

7

1 بویا باند تخت قلیب چو روشلاری نیک باشتی نه دیدی
 2 قیزان نیک کاسه ایدی ای بر شیر اتام سیرینی اولتور
 3 قانیه قو کوب چو راکینه کلنوروب برکیل بوجا سیرین
 4 ایلمین دیب ایدی سیرینه قیلان کنا سیرینی کورای
 5 باش سیریش دین هم بر تو قان لیق نیک جتیدین تیغ سیرای
 6 یاینب کشیم نیک علاجه قیلای ای تغلر ده یوروم
 7 دیدی قیزایه کانداغ بولسم منه بکنده اولتوروب
 8 اتامه چو راکینه یوروب عامی بوخونجه براد علا قن اولتور
 9 چو راکینه اتامه الیب بارلای خون نا حق دین اوللاری
 10 قوتوللای من اجلم چوتی بر طر فکد بارین جان سا قلد
 11 اکر نوم تو کاکان بولسم تیغ سیر راکینه هم شجوبیا

1 با خدا اوز را جلم برده اولوب قالور من اوزلاری قیامت غلام
 2 قتلورلار دیدی اگاسه بو سوزنی همیشه رسیدین
 3 ایشیت همیشه سینه نیک کونلار کینه سیله وروب
 4 الیب من سینه کورما وینک من سینه کورما دیم
 5 قویا بر دی ابراهیم خلق سیه یور اینه انا سینه
 6 الیب کلیب بر دی ایله سوزنی قینه دین ایشیت
 7 قینه اگاسیدین ایریلیب بر مونچه یول یوروب آج تشنه
 8 یول رنجیکه طاقت قیلا اگای ایا غلاری قفار سیه یورکای
 9 مدار ی قالمای بر قوم نیک تو بیکه تعلیب قالدی جاننی
 10 حلقه سینه کلانده تقدیر الهی برده شول شدر نیک
 11 پادشاهی مشکا رنه حقیق قوش سیه لای قوش
 اوچوب

9

1 او چوب کلب قیز تورغان قوم نیک توفه سید قوندی
 2 پادشاه توشینه ایزویب کلب بو قورین کوشینه
 3 تافیب الیب کوردیکه قوم استیدا بر بلایتا دور
 4 در حال کلب پادشاه آطه یین توشوب قیز نیک
 5 باشینه یردین کوتاردی بر اقیاب خلوت مشیر
 6 سعادت بر قیز ایکی قاشه نیک تراسیدین پادشاه
 7 عشق نیکه قی حقیق سینه خند و قیده اقرار الدی
 8 پادشاه سوشیدین کتب باز سوشوب کلب کوردیکه
 9 قیز نیک ایکی کوردیدین اقیاب یاشه لای بولوب
 10 یرکه فاتیبه قالدی برسی و برین موند جان بولدی
 11 ویسپ توروب ایچی آرقا سیدین خلق لاری

10
 1 آطسار سيب سيب كلدی قیز نینگ اغز سیه آینه توتتی
 2 نزلادی جانی بار ایکنده سيب اغز سیه اتالا قوبیدی
 3 سوشیوه کلپ کوزینه اجیب سوب خلق لاری کورده
 4 یوزینه پرکه قیوب توروب ایدی ای خلق لارنا محرم قولونکلار
 5 سیونکلار اوزومنه پرکه اوروب فارده قیلورمن دیدی
 6 بادشاه ایدی من سینه اولوب یاتقان یر نینگ من تافیب
 7 الدیم سهر اوزونکن مکار خاتونلوقه قبول قیلکیل دیدی
 8 قیز ایدی من خاتون قیلور بولس سیکیز یورتیکیز دین
 9 خاتون خلق لار دین السیب کلپ سکارچه برده ایل کیرید
 10 خاتون قیلیم سیز دیدی بادشاه در حال شیشه سوروب
 11 یورتونده سيب عمل دارلار نینگ خاتونلاری حقیق
 توی

1 تو ی پراغینه قلیب قرق کچی کونوزونوی قلیب پادشاه
 2 بدله اوزامریکه الدی شهزاده السیب بارغوسه ملکی شکار
 3 کانیی ااق اوی قلیب بساقلدی بدکه شهزاده ملکی برایی
 4 یی قشش یازشکارا دابولدی انکاچه شهزاده وزیر
 5 لاری خط یباردی ای پادشاه عالم اوزلاری شکار
 6 کتیب شهزاده تا شکار انتیلر بر طرف دین یو خید بولغای
 7 یوردی پادشاه یوق اییش دیب خط بارغان پیمان چیل
 8 قیلی ای کلما لای شهزاده قولدین کتیب دورما تمام السلام
 9 پادشاه بر خطی کوروب علاج نیلای شهزاده بارغان
 10 بولدی خاتونین السیب کتیب شین یونین تانای بریز کور
 11 اوزانیم قیوب کتیب یدیب بر اینا بریز بریزدی

- 1 خاتونین اینه سیکه جاز بو خیل دیب شهر که کتت بشل و ن کون
 - 2 او سنگا نه بین کین بکری پا دت نیک اینه پ توروب فکری
 - 3 قیکه یکه اکام بر خاتونین دیب شهر که بارما ی شیکا کاد
 - 4 اوی توتوب قیش یاز شهر که بارما یور بخوک خاتون اگا
 - 5 بر کورای دیب چا در نیک بر شیکا فیدین قراب کوروب شیکا
 - 6 بولدی در حال جادری بیر تیب اچکار یکه کرب ای قینز نیک
 - 7 مراد مینے حاصل قیلدی ای قینز ایدی بر خاتون ایکی اید که بخوک
 - 8 رواد ورموز داغ سوزلا رنه قیلدی ناری یوردیدی پاوش
 - 9 نیک اینه پ سر مینے دیگانه قیلدی بک بلانگنه اولتورون
 - 10 میده ی نیک قیلدی قیل موز داغ ایشقه رضا لغم یوق دیب ایدی
 - 11 در حال بک س نیک بو نین اوزوب تا شلا دی اذین ایدی
- ایله دی

1 امید یسوزد منی قبول قیلنک سینه ایم اولتورور من دیدی
 2 قیند کوردیکه اولتوروشه تقین دورکه مونیگ قویلدین قنومکیم
 3 بولماق ایجا زنیب ایدیکه نازاع بولس من ای کوردوب
 4 ایدیم بیومنی سوزغنه سالیب غمسل قلیب الای اندین
 5 ایدیر قیند قیل دیدی آبتوبانغ سوز قیوب الیب
 6 چادر نیک شتیو چقیب سوزنی قیوب قاجسته پادش
 7 نیک آینه بر ساحت اولتوروب کوردیکه قینر کوردی
 8 چقیب قراسته میراقداقا حبیب کتیب بار دور در حال
 9 آطفه سوار بولوب قوغلدی یثیب بارغا زالدیدین
 10 بر قودوق اوچاردی اوزینجه قودوق قوتاشدی پادش
 11 نیکه آینه سینه انجان بالاردی قودوق دین چقیل

- 1 دینب قیز قودو قدین حقیقی دی پادشاه نیک اینده
 - 2 قودو قیز کویوب قیوب کیت باریب چادر د اولتور
 - 3 پادشاه عورینه یولاب یورتنه امانده قلب خاطرینه
 - 4 جمیع قلب نینه شهرت وزیر غناستشور و ب شکا رکایفه
 - 5 کلکی کوردیک اینده بایشیغه قزاق ساجیب نیلاب
 - 6 اولتور بدور چادر نیک آقاسی بیر توق تور د ورنیم واق
 - 7 بولدی دینب پادشاه اینده سیدین سوار دی اینده
 - 8 ایدی برکجه او یولاب قالیب دور من او نیلایب باقیم
 - 9 بلانیک بایشی سید دور چادر نیک آقاسی بیر تیلک دور
 - 10 بیچ نرس قالی بدور قیزیم یوق من شرنده بولوب سینه
 - 11 خط یبارای یولاب اولتور دوم دیدی پادشاه یوچوزی
- مشتیب

1 دستب در حال لباسی لارینی پاسبان کلاه
 2 حبه کبیب دیوانه بولوب یولوفه روان بولدی اینده
 3 هم سینه نیر که بار سینه نیر هم شوی که بار من سینه نیر
 4 ایدیلی یین دیب یاسلارین پاسبان بولیم کلاه حبه
 5 کبیب دیوانه صورتیده بولدی بولار نه شهنیر که کاتقونک
 6 امید یسوزغا قینز دین آشتیک کرک بوقینز قودوقده اخدای
 7 تقای غم شکر تاشا آتیب اوتوردی ایدرته سحر کادوانلار
 8 کلیم دیکه قودوق یوق بر طرفه باریب سو استیقا تپانکا
 9 بر نه بولسه قودوق نیک ورینیه کورلا یی دیب قودوق
 10 نیک ورینیه کورلا بایدی آچله فی سچوغا بایدی
 11 قینز توروب کوردیکه سچوغا توشتوب کیلادور بریشی

- 1 قلیب جان سی قلا ی بو قود و قد اتور و ب جابل یق بلیه
 - 2 اولک انیم خوب ایرواسی دیب سما چنه تو ما قینه یا شور و
 - 3 اوزینیه او غول صورتیده قلیب سموغا غ کیر یی او توری
 - 4 قود و قدین تاشقاری حقیق کار و انلا رسیورادی ننه بلیه
 - 5 بو قود و قدانه ایش قیلور سن دیدی قینزایدی اتام بیره
 - 6 صحرانده باریب کیم بولوب قالیب منی قود و قوه سیب
 - 7 قیوسب ایدی دیدی کار و انلا رسیورادی باریب
 - 8 انا سینه بارس شهر که کیر کو زوب قویدی قینز شهر که
 - 9 کیریب بارور بیرین یلمای هر طرف که باریب پینه بیزنه بوسه
 - 10 اتام بیزه اگام نیک خذ متیده بولا ی ش یه که بلا قلیب
 - 11 با قلیب آسینه شولا که خذت قیلن یون دیب دادا پس
- نینه

۱۴

۱ نیک و گانه نیک آید به بار سبب او ستور دی اتاسی پیرتوین
 ۲ هیچ که چند مرتبه قراسه بر بدیچ طرفه بارهای میچ نمر سببهای بول رنج
 ۳ ای رنجان یزاق دین ملکات معلوم بول دور هیچ بولدی دوگان
 ۴ سفا دور رنجان وقت بولوب دوگان بولدی نینه او ستور دور
 ۵ اتاسی ستور دی ای بلاقایدین کله نیک قاید با روز پس کم نیک بکله
 ۶ سیر دیدی قینزایدی من سبب فرترورین بوشتر که ایدر بکله کشیم
 ۷ اتانام بیوق منی موزدا بیدل دور رنجان کشیم بیوق باروریرینی
 ۸ بکله ی ششویزده باشیم قایتب حیدان بولوب او ستور و بدورین
 ۹ دیدی پای توروب دیدیکه من بلاقیب آسمان بکله بولور و
 ۱۰ سیر دیدی قینزایدی حاتم بکله بولور و دیدی اتاسی
 ۱۱ تنومای او نیکه الیب بار سبب اطل خانه اطل باقهای قویدی

18

- 1 قیز نیکیتا است قیزینه اولو مکدی بیورغاندین کین او یقور کلکین
 - 2 بولوب کیم است پر طرفدین کلکان سیه فرلدرنی اویسیکه
 - 3 جیرلاب انیب کلیم تانک اتقونچیه مهین قلیب اویقولا ما
 - 4 عمره تکارورایدی برون کیم ییچ یونق قراب بریه فرمهین
 - 5 تاسیم دیب یونق منتظر بولوب تورایدی قیزی نیک
 - 6 کیوس پادشاه اینه است پدک کن آتشی ششوشهر که مکدی
 - 7 بای کوردیکه ایکی پر پریت هردیوانه لار او توپ بارادور
 - 8 در حال الدیوه کلیم سلیم قلیب کوروشوب اویسیکه کلیم
 - 9 قلیب الیب باریه مهین خانه سیه که توشوردی
 - 10 ایشانه پر چقرتوروب بزم آراسیه قیلدی زیانفت
 - 11 توشا بیریم بولوب کلکانده بای ایشی میر کیم باشیده اوتکان
- سیرکنز شته

1 سرگزشته سینه بر برین قیامت تون قیامت سون
 2 دیدی برکم بشتیدین او ننگان واقعه رنه بر برین قید
 3 آخر نوبت بای نیک باقیب انوار یاد سینه کدی پایه گاه
 4 او کتوروب ایدی بای ایدی ای بلام سنینک پیچ سرگزشتنگ
 5 یوقموی ایدی قیز ایدی نینک قصه راز سوزوم جان کداز دید
 6 ایتای دیسم تلم کویا دور ایتای دیسم دلم اورتالا دور
 7 دیدی اتاسیت ایدی ایت او علوم هر قانچ سوزوندک تولا
 8 بولسیم نیم نر کاملون سق کلاید ورسوزله دیدی قیز ایدی
 9 او ننگان زماندا بولایت بارانیکان انیک بر مریدی هیچ که
 10 بارماق بولوب نرا و غول بر قری بارانیکان او غلین اوزی
 11 برله الیب بار و بولوب قنرینه قیوب کتا که شنجیک یرتابای

- 1 پیر نه بوسه ایش قاشید اقیوب کتایه ییب ایشان
- 2 قاشید اقیوب کتایه دیر مریدی چچ دین یارینب کملکو نه قنیر
- 3 بلاغت که بیتنه در سیکه قنیر قرآن او قوب اولتور سه ایش
- 4 قنیر نیک الدیغه کرب غشیش عشرت قیل من دیب و وریب
- 5 ایدی ایش سیکریب اورنیدین قوفوب ای یتیم چه توختا
- 6 سوز وکنه دیدی قنیر شول اولتور دی بای توروب ایدی
- 7 ای او غلوم سوزله دیب ایش نه اولتور غوزوب
- 8 قویدی ایشان نیک ملک است تو بن توشوب جان نیک
- 9 و پچی برده فکر نه توشوب اولتور دی قنیر سوز که کیدی
- 10 قنیر ایدی ای ایش یتیم سیر اولوغ کشت بوسه نیکر سیرین
- 11 شوندانه شی به فعل ر و امو دورا نک اتقا ندیورت خلقی نیک الدیدا

نکاح

1 نگاه برده الله را به حمد و در سپاس قوی به خود سپرد و گفت
 2 منبک مراد یعنی حاصل قیل و یب و در قیض علامت تا پامای
 3 انداخته بولس بر یکی لامیز کنیم لا ریمیزی سب لیب اولاد
 4 تکه بولس و نذرین اچکو بولای قیامت کونی بولس چار پای
 5 دین چپ ب آسمان ایگان اولادری آرقا دین تو غلام
 6 ایگان پرده پرده قیل و یب و نذرین قیض اچکو بولوب
 7 او کزده که حقیق و در ایشان تکه بولوب آرقا سیدین
 8 تو غلام او کزده که حقیق و در قیض سیکریب باشق او کزده
 9 او تو سیکریب و در ایشان ایلم سیکریب او کزده سید
 10 یول ایگانه سید او سید تو سید بر قوی بر قوی سید
 11 یا سید و در ایشان سید چار لاید و رغان خلق لا کلپ

- 1 کورسایه برکتی بولد ابرینه یاتیب و رکوردیکه ایشاع ایکیان
 - 2 سوردی ای ایشاع نام نه بولدی دیب، سپوراید ورا ایشاع
 - 3 ناموسن قلیب او یقوسیدر او نوره که حقیق قلیب
 - 4 کتیب و رندیب خلق او پیکه الیب کرب قوی بورد
 - 5 قینر خدایا شکردیب او پیکه کرب یاتیب و قینر نیک
 - 6 اتیاس چچ دین کلیب کوردیکه ایشاع کرب بولوب
 - 7 یاتیب و رمدی سپوراید ورا ایشاع نیم حال لاری
 - 8 قایدی دیب سپوراید ایشاع مریدینه آتینه لاینب
 - 9 یوزونک سوزونک قیوسونک کورد و مک کورد و نمدی و دای
 - 10 یوزونک حقان قینر نیکه نیکه اید اقیوس کتب نیک
 - 11 سپور و منی انکله های قیوسیم یوزونک قینر نیک و دیدن
- کرب بولدوم

1 کس بولدوم قز ننگه بزم کورد مک کورس که یوقال دیب و
 2 ایش ننگه بریدی حقه بولوب اوم غلیفه ایتیب ووزای وعلوم
 3 بیشیر ننگه اولتوروب باشین تینه بن جدا قلیب قانینه توکوب
 4 مکار یورکینه الیب کلیب برما ننگه سندن راضی ایکن
 5 دنیب دورا کاسه بیشیر سینه برییا بانق الیب
 6 باریب اولتورای دیب قیلغان کنا پنه کوزی برله
 7 کورکان ایلا سچ اولتورای دیب انا سچ ننگه راضی
 8 بولاشیدن قورقوب تفکیر برله برموننی دشت ایکن
 9 یوروبه ورقیزا ایتیب ووزای اکانغ بویر که نیمکه الیب
 10 مکله یلا ننگه تفکیر قلیب یوروبه ورلا زدیب اکانغ
 11 سچ رابده ورا کاسه انا سچ ایتقان سچ زلارنی

- 1 به بر بیان قلب و رقیب و سوزنی اشتیابی اکا منی و شور و
- 2 خون بخیر حق قلب عامی به خون چو منی قیوم به سیه لاری
- 3 بویان با زانو نوم تو کا کان به سیه روم اجلی بیده اولوب قالور
- 4 اگر کو نوب تو کا کان بولک به بر به نه بد به شتر که باریب کون
- 5 او تکار و رمن اتا فخره بر او غل قینه سیوب کو تکلر کا مکه قانه
- 6 یو قنور و ب یو رینه الیب بار سیه راتام نیکر راضی بولا
- 7 شیدین خردن بولور لار ویدی اکا سیه به سوز و حقول
- 8 بولوب به شیره سیه کو تکلر کینه سیه لار و روب الیب
- 9 بیابان و قیوب بردی دیب اییدی بای بیده او غلی به سوزنی
- 10 اشتیاب تمام بد ندر دیر زه تو شوب بد ندر استیبه ندر ندر
- 11 ایشق بولکهای دیب بخیر اشتیاب به طاقت بولوب

ناله لار

1 ناله لار قیلد شتیب اولتوردی قینزایه ی اکاسه شیره
 2 سینه قیوب بریب اتاسینه اولد قانیک یورکینه
 3 الیب کلپ بریب دور قینزایه اکاسه سین
 4 ایدر لیب بریونچ یول یوروب ایاتی قفادریب آج
 5 تشنه یولوب منور ی کرتیب بر قوم نیک تو بیکه
 6 یکلپ قالیب رمان طومنیو کلکاند شول شهر
 7 نیک پوت هی شکا رت حقیب قوش سار
 8 قوشه اوچوب کلپ قینزایه قوم نیک او شیکه
 9 قونو بدور یادش قوشینه قوغد ب کلپ بر قوم
 10 وین تافیب الیب قوم تو بیکه قارب اول قینزایه تافیب
 11 الیب کور سه یوزی برکه پاتیب تویا شسته بدله باشه قومه

- 1 یا تیب یا تیب در پا دست قیزه کوروب عاشق بولودور
 - 2 با قیس قیزه نیک جان یوق یا تیب دور انجی پا دست نیک خلق
 - 3 له ری تیب کلیم قیزه نیک اغزیو آینه توتوبه در
 - 4 آینه ترلا در و جان با را ایکی ز تیب آتالا تیب اغزیو
 - 5 قیوب ایکی ن سوشیوه کلیم کوزینه آجیب بو خلق قیزه کورود
 - 6 یوزینه ییرکه قیوب توروب نامحریم قولونکنه ییخه اوردو منی پاره
 - 7 قیلو من ییرکه اوردوب دیت ریا دست قیزه دین بوسوزنه
 - 8 اشتیب من سین اولوب یا تیب ییرمکنه دین تافینب السیب
 - 9 ییردیش قیلدیم مونداغ سوزلارنه قیلای اوردونکنه دیکای
 - 10 دیکای تو باوق قیل قیل قیل قیل دیت دور قیزه پا دست دین
 - 11 بوسوزنی اشتیب انداغ بولس یور تیکنه کشت
- یبار

27

- 1 یارب خاتون خلق له دین کلتور و ب توی یواخی
- 2 جادوب اندین نکا جینگزغه امام سپید و یب ایکان
- 3 پادشاهه یوسوز و عیون بولوب و در حال کشت
- 4 بیور و ب بر و ی خاتون له رنه الیب کلکب توی یواخی
- 5 قلیب قرق کچی کوئند و توی قلیب نکا ختیف الیب دور
- 6 شهزاده الیب بارغوسیه کلای یواخی یل شول شکار
- 7 گاییدا اوی توتوب بر و زنده و جودغه کلکب دور بر کون شهر
- 8 وزیریلاری خیل یارب و درای پادشاه عالم اوزلا یی
- 9 شکا ریغ یارب شهزاده جنرالای تا شلاب ایتمک
- 10 ایله پادشاه یوق امیش و یب بر طرفه دین غنیم باید
- 11 بولای وقت لیک کلکب شهرنی قول له ریوه الکلیه شهر

- 1 کتیب رسوا بول میزدیب دور بادشت بوسوزنی
 - 2 اشتی بکشت که اشتی های اوزی نیک براینه سیم بارلی
 - 3 خاتونین من کلکو نجه چا ضرچوب تور عیل دیب شهرکه
 - 4 کتیب دیب بایدی پادشاه نیک اینه سیم یوکرود
 - 5 اورنیدین قوفوب اییدی ای شوم شیم چه توکات
 - 6 سوزونکن دیدی قییر توخت ب توردی بادشاه
 - 7 برله بای اوغل اوچولان اییدی ای اوغول سوزون ب
 - 8 پادشاه نیک اینه سیم اوستور غوزوب قویدی مونیکیم
 - 9 کلک سیم تور بولوب اولوم ویمیکه توشوب اولتوردی
 - 10 قیز اییدی پادشاه اینه سیم قیوب بشدرکه باردی برکون پادشاه
 - 11 نیک اینه اکام بر خاتونین دیب شهرکی تاشلاکت دور
- قاید اعراق

29

- 1 قاید اغراق خاتون ایکن بر کورایدیب چادر نیک شکافیدین
- 2 قراب کوروب پتله ار بولوب چادر ی پیرتیب کرپیش
- 3 غنشر قیلاندیب دور قیزایتیب دور بر خاتون ایکن شک
- 4 روا بولایدور موندان سوز قیل غیل دیب سوز سوز
- 5 قبول قیلانکین اولتورام دیب دور بلکانیکه قیلانک
- 6 منیک سوزون قیلانک سوز دیب اناس نیک کوزیکه کورک
- 7 توروب بکسین نیک بالشتین اوزوبه تاشکاب ایله ی سوزون
- 8 قبول قیلانک سوزیم اولتورور دیب قوسقوتینغ الیب
- 9 حواله قیلدی قیزایدی ایله ی مونیکه ی نر نیک قشوقا ق علجی
- 10 قالدی دیب انانغ بولتور تور غیل من آی کور و قالیب
- 11 ایدیم غیل قلیب کرای اندین بلکانیکه قیلغیل دیب آتوبادا

30

- 1 قیوب الیب چا در نیک شیفه حقیب آرتوبانی قیوب
- 2 قاجیب دور بر پست او ستور و کیر مالکان کیم حقیب
- 3 قراب کور و بدور که بر اقد قاجیب کتب باریب دور پست
- 4 نیک اینه سه اطفه سنب قو غلاب یتب بارغانه الدین
- 5 بد قودوق او جراب قیز او زینه قود و قو قو شتاب استیبه دور
- 6 بادش نیک اینه سه بر نی الداید و قیز حقی بد و آخیر قودوق
- 7 نیک غزین کوموت قیوب دور بادش ۵ یور تینه تنج قلیب
- 8 قیوب شکی کانه قیوب کور سه چا در یرتوق بلای نیک
- 9 بشت کسیر کای مونه کور و پ نمد واقع بولای دیب اینه
- 10 سیدین سورا سه بر کای او قیولاب قالیب دورین او قیاب
- 11 شونداغ بولوب قالیب ۲ دیب نیلاب تور و بد و ریادش

بوسوزنی

- 1 بو سوزنی اشتیاق تا جگر تا شتاب کلاه چند کلب
- 2 دیوانه صورتی ده بولوب حقیقت دور اینده من بزم
- 3 سیز نه یه ده بولوب سیز من بزم نشوند بولور ندر
- 4 بدله حقیقت دور سیز بی ره بوی خدی تا ای غه شکر تا جا
- 5 کلتور و ب قود و قد ای تیب فرایرته رسه کاروانلار
- 6 کلب تود و قیغ تا با سوز اشتیاق سوز تا با ای
- 7 آخر شول قود و قیغ نیک اغرینه تا قیغ اخبر دور
- 8 قیز مونه کور و ب بوج و اجرام اولوب تا نغان بلیه
- 9 بوی سی برایش قیغ تریک لیک قیغ یدیب س چکلیه
- 10 تو با قیغ نهان قیغ اوزینه او غول صورتیه قیغ
- 11 سوز غه حقیقت اولتور دی چادین حقیقت بوی روانلار

- 1 کور و سب پرانی بلا و دیدی قیصر ایدیکا و اقامه پد صحرانده بار سب
 - 2 اید و کور و سب قلمیب نین قود و قوب لیب ایت قوش
 - 3 زیان شکور و کور و سب قود و قوب کور و سب اید و کور
 - 4 بوکار و اندر سب لیب کلب ایت سب بار شکر که کور و سب
 - 5 قیوب او تو سب کور و سب و رقیز سب باره کور و سب باره
 - 6 یرین سب کور و سب ایت م نیک اید سب بار سب اید ایت لیب
 - 7 سدری تا و لایب سب یا نید اخذیت کور و سب ایت ایت م نیک
 - 8 اکام نیک خذ سب کور و سب ایت سب اید سب و ایت
 - 9 نیک و گانی نیک ایت کلب او سب و سب و ایت سب
 - 10 بد سب کلب و گانی نیک و سب ایت او سب و سب و ایت سب
 - 11 کج سب سب سب سب سب سب سب سب سب سب سب سب
- نیا دوران

1 نیا دورغان بولوب دو گانه ییپ باقیه نیا اوتورودو
 2 اتاس نیکم چم لاری کلیب سورا بدورانی بداس نیا
 3 نیدین کلدینک نیرکابا رورسین م فرطی بدولاس اتا
 4 بارموم نیکم سینه ییپ سورا بدورقیزاشیب و فرطی
 5 جو پورت دربی نرسیم یوق اتا نام اولکان من یتیم دور
 6 دیب دوراتاس بو سوزنی اشتیب بلا قیسم بلا بولام
 7 سین دیب دورقیزاشیب در جانیم بیله بلا بولای دیب
 8 اتاس نیکم خدایتده یورودو دوراتاس فرطی اولومکه
 9 افر قلیب شونین بری اویقوچ کلکاس بولوب قایب
 10 پیر یورندین م فرلا کلکای مهان قلیب سینه یی
 11 تانک اتغونچه سوز که سینه ییپ عمر کچو روب یوردرایکان

- 1 شول قزین الخان پادشاه هم ملک شول قیز نیک نامی
 - 2 نیک نام یک ماهی بود و در شول قیز اوزا جو این اوزی
 - 3 ایتب تور و بدو سر یک نیک بو ایشلا ردین خبری یوقا
 - 4 خدایم بولار که بید و را بدو ز داد پادشاه هم داد نیک فرزندیم
 - 5 نیک قضا سینه اوزوم نیک نام در ثقات رسم نی اینقا مینه
 - 6 نیک مین و میب باشندگی تو ما قینه تا شتاب ائی کوردیکه
 - 7 بای نیک پادشاه نیک خاتونه اول او غول نیک شمشیر
 - 8 سپه شول تور و بولار بر بولار رینه کور و سب تا نوب
 - 9 بر بولار ری برله قوجا نیک شیب نیک شیب تا نیک نامی
 - 10 پادشاه در حال مهورینه با سبب شول شهر نیک
 - 11 پادشاه بی خطه حقا روی بولار شهر هم شول پادشاه نیک
- ایلیکیدی

- 1 ایکیکی کی شکرایی پادشاه نیک سوره پنه کور و پنه
- 2 بوقی سیر پادشاه پنه پنه سیر پادشاه نیک سوره
- 3 کلیب صفا راست قلیب توردی پادشاه پنه
- 4 تاج بلیک کور سوره پادشاه لیب سیر پادشاه
- 5 کیب امر قلیب یک پنه شکر که دار راست قلیب
- 6 ویب دار راست قلیب ایست پادشاه پادشاه
- 7 نیک ایند پنه دار نه سیر پادشاه قلیب
- 8 اول توردی دوست لار شکر دوست لار شکر
- 9 بولدی و الله اعلم باله و اب **اما** رابان
- 10 اخبارنا قلان آتار خرم سخن جامع الحکایه انداخ
- 11 اولتک زماندا پادشاه بارایدی انیک سوره پنه

1 بار ایدوی وزیر نیک بر قری بار ایدوی پادشاه قزینین ملک
 2 بر سر زندی بکشش یباروی وزیر ایدوی خوب پادشاه غه
 3 قزینین برای اما از راق غم بار بر بیل مملکت بر سر و اندین
 4 توی بولسون دیدی پادشاه ایدوی مذکور پادشاه
 5 نیک وزیر بونکس اسنده غم بولور نیک سوز و منی غه
 6 قبول قیاس وزیرینی او ستور و رم دیدی وزیر پادشاه
 7 ایدوی آری است استیل را که بوجها ندایر به غم آدم به بلای
 8 منغ او ستور سوزندار دیدی پادشاه بول جابه و قی
 9 راست ~~صغراختیار~~ رقیدی نینچند شهر را که بارید
 10 ایندویب بونم آدم تا پادوی آخر الامر فکر قلیت ایدیکه
 11 خاقان ک اولوغ شهر بوق انداغ پادشاه بونم و
 نینه مونداغ

37

1 بینه موندانغ بادوش بیوق شوندا بارای غمی یوق تورو
 2 خاقانغ بادوش نینگ ورو اسیمو کرسیب تورو
 3 سیونغات تا رشوق قلیب کرسیب بادوش برله کوروش
 4 بر بدلا ری برله حال سیر کرسیب اندین بو بادوش
 5 خاقان چیریکه وری موغی رنج تا رشیب بویر که کلکی کیکر نیک
 6 سببی غمی دیه ی بادوش ایله نینگ بر و ریدیم بارایدی
 7 انیک بر قری بارایدی منکا بکر سوزده سبب کشته میور سیم
 8 منیک غم بار برین سفلت بر سون اندین توی قیلای
 9 و سبب دورین آجیم ملک مندل بادوش نیند و زیری
 10 بونیک سینگ نه غمیک بو کور سون قز نیک منکا بر مانیک سینه
 11 او کتوروب قز نیک آلورین سون منکا موندانغ بمانه قیلور سون

- 1 دسیب اییدیم وزیر ابدی اگر بوعالم دین غم سینه آدم تاب سینه کنی
 - 2 منع اولتوروند دیری من غم سینه آدم اختا ریب اقلم اقلم غم
 - 3 باریب غم سینه کشه بالای سینه بر بادست لار دین اولوغ
 - 4 بادست موند ارج غم یوقتور دیب سینه غم سینه کور و
 - 5 بر کچه اولفت بولوب حال سوز شغالی کلیم دیدی بادست چین
 - 6 بوسوزنی اشتیبه اوسوز برله بر آه تارتیب اییکه جهانده کی
 - 7 همه آدم نیک غم نیک غم غم غم بوند بولالاید در نیک غم غم
 - 8 تولادیدی بادست سوزی سینه ده غم غم بولور سینه ده
 - 9 خواه دنیا خواه لشکرده تم لکنیز بویا سینه ده غم غم
 - 10 بولور دیدی بادست چین ایکی من وزیر نیک ادعلی اییدیم پادشاه
 - 11 چین نیک قزوق عاشیق بولدوم بر ایکنیز نیک بر بریمیز که محبتیمیز بار
- ایدی

39

اید و یاد داشت غنچه منیک نام نیک و نیاس تنگ کلکها و چون
 کشت قویا لای قز نیکر نه او غلو موه برید و یا مان اید و قنیر ایدی
 منکا بر کج کلک برای نیکه رد و انیکه ارقا سیوه کلک تور غیل
 من سیجا بر موی استون کموش قنیر ریش برای مشوی منیک
 تو سیوه خراجت قلب الخیل دیدی خوب بود و ریب بر کج و عدد
 قنیرا شیب کجی بر باریم کجی ده ایت قورسین زبان نیکه
 بر ایتیک خنیر او ز و مکه همراه قلب الیب باریم او رد و انیک
 ارقا سیوه باریب خنیری ایتا کما قنیر او شور و ایتا کما
 قالیب دور من قنیر میا ز ادنی الیب حقیب منیک ایتا کما
 تا شد بد و در همیان خنیر نیک تو فیه سیکه تو ستوب موه
 خاصه تو بیدین کسب کتب در و قنیر که شوی قلب

1 قینه ای که کیمیز زوب الیم قوجا علی بیگ سیرمیه من قینه بر کن
 2 ایدلی سینه پینه یه قومون ایدیم بولمن واقع لاری قینه غه
 3 به بر ایدیم قینه یه سوزنی مندی استیب قویو شمشیر الیم
 4 منکا جواله قیده ایکی خاتون برادیده نمدیش قیلا مهر دیب
 5 من یا لیب کو شکور خواجی غا نوه تکمیل من خاتون نوم دیب
 6 یورلی سیرن اوز کو شکونک دالیدکی نه تا قیب شونیک بر له
 7 عیش شتر قیلغیل من سیرکا دخل قیلا ی دیب قولیدین
 8 اران قتلده وم کورونک بو اولتور غا غلاری شول قینه شول
 9 ترور دیب کورق بجا دورکم بادش نیک تحه نیک
 10 رو برو سید ابرادیده به ترکی نه زنجیر بر له با غلاب قیلا دور
 11 ایکی یاشین بلا باغچه اولتور دور بر ملکجه خاتون یا نیده اولتور دور

سکاهی

1 کاری آجینه لاینب یوزیکه گاجه اورا دورا اول ملیکه بیجی شومنی
 2 ایشیهای کاری زنکی نیکه جاسینه توتا دورا شومنی حاله کورد
 3 بونمه واقع دورا شومنی داغ ملیکه جهان شومنی داغ بدسین
 4 زنکی کوزالده نیکه ده شومنی داغ بهرست لیک قیلک اورا
 5 گاه خادم لیک قیلک ورسه دیدی پادشاه جن ایدی شومنی
 6 ملیکه شومنی دورا زوی خواستار شومنی زنکی نی تاندا
 7 الیب ایدی شومنی زنکی سب لیب یرو ریش قیلکیم
 8 شومنی زنکی دین یو تان کشت خاتون لیب
 9 خاتون دین حضور کورای زنکی ارجی نی کوزالده دیداتور
 10 باشق کوریه کشیکه موندن موزیاده غم موندن ایم تولا
 11 ایم بولور مودیب پادشاه جن اورا حواله ییلا دی

- 1 پادشاه دین شاه بی بدخود شیب او ز پورتنیو ملک
 2 وزیر قوی قیلان بریل تمام بولوبد و روز پیر غه غره پیر
 3 قزغی فرق کچ کوند و ز توی قلیب قیزنه پادشاه نیک و روا
 4 سینه الیب کیلا و رخا و قتیله اول قیز نیک و روا
 5 کچ هم ملک کوند و ز هم ملک سیون کیم کیم هم ملک
 6 کیم کیم ی هم ملک کیم کیم اول قزغی نیک و روا
 7 ملک سیون اولیکه کیم کیم هم تور کیم کیم هم تور
 8 دیدی وزیر پادشاه دین بوسوزن شیب غلام
 9 اولیکه کله ی قیز بلاتانیم و سب جانیم و بر بلاتانیم
 10 دیب پادشاه ریتان سیوزی قزی برده خا تو نیو دیدی
 11 وزیر نیک خا تو نیو غم تو شوب یقلا دی قیز ایدی ای انا

1 ای انا بو خیلاید و رغان وقت ایس بو ایش نینگ ریغ
 2 مشغول بودا ق کون دید کا قیز نینگ تا اس مجوس علاج قیلویر
 3 دیدی قیز ایلی بلیق چی نینگ تو ریغ یور کانیب بار سنا م
 4 کیم کیلاند کیم ایس کیم کیلاند کیم ایس زنبیل بل کیم کیلاند
 5 بار سیم ایلولان کوتا رس نکلا رسیا ده بار غایند کیم کیلاند
 6 اولانغ منند کیم ایس نکلا رسیا ده بار غایند کیم کیلاند
 7 سیم ایس کونند و ز کیم کیلاند ایس او یک کیم کیلاند و ادا م او یک
 8 کیم کیلاند کیم کیلاند کیم کیلاند کیم کیلاند کیم کیلاند
 9 تورغان سیم ایس او یک کیم کیلاند تورغان سیم ایس او یک
 10 سوز شول و دیدی شونند ای قیلدی پادش سوزی
 11 بو ایش قایل سیکل ز فراسست قیلست شو ایشلاری قیلدی نکلا

- 1 دیدی قزق قیلانی اینی ایستی پا ویش لکاحیه العیب قیوب
 - 2 قیز برله اورون قوشمای اوون تورست یل لیق شکار اختیار
 - 3 قلیب شکار غه آطلاندی ایدیکه من کلکونیه برصدوق نینگ
 - 4 اغز یوقه قلیق سلیب خط قلیب مهرورینه باسیب قویدی
 - 5 من کلکونیه ایچی آلتون برله پیر بولسون خط بوزو کاسون بر بلا تینگ
 - 6 آله یوقه داوا چارماسون دلیب بر بیه نی قویدی من کلکونیه نینگ
 - 7 اطلدک بر آط ایغیر آشنیب تورش شوم لاری قیلیک سینی
 - 8 اوستورور من دیدی شکار غه کتت و ز پیری غم با سینی قیز ایدی
 - 9 ای انا تولا غم قیلیک نلار خدای تعالی دین تیلاب توجه برله بوشلور
 - 10 خدای تعالی موج و قلیب بر عجب ایرماک دیب ان سینی ایدی
 - 11 ای انا مکار قرق آط ز سیکلاب بر بونلور کیم بر خیل واقچه
- قتو لغو دکر

1 تو غلام سیه بینگو در قرق نازنین قیز تا قیاب بر سیه دلا رنجی
 2 لا زینک قری بولغا یی سیه سیکه بر خیل ایدر غلام با سیه رنجی
 3 بر سیه دلا رنجی پادشاه لایق تاج کید و سیه دلا رنجی سیه
 4 فرمانی بولشود ویدی وزیر قری دین بوسوزنی اشتیاق ایستاید
 5 قرق آقا راست قید یی سیه قیز ایستاید که یو کوروق قرق قیز
 6 طیار قید یی سیه نازنین سیه سیکه بر خیل کیم قلیب بر دی وزیر
 7 نینک قری بختیو تاج کیب مردانه لباسلا کیب الفور شیکو
 8 لاجین لاری الیب شکا رنغا اطلاندی اوزیکه شهنشاه
 9 بدختن آقا قوبیدی آطلانین پادشاه نینک شکا رنجی
 10 باریب انداغ شکا رنجی بیکه آسمان اکنه قوش بیلان یزد اکنه
 11 اوق بیکه الیب بیابان نینک رنجی جانور لارین پادشاه

- 1 نیک خلقی و الد و رمادی پادشاه بولار نیک سیریا کرچیک لار
- 2 آطلا ای نیک یو کو روق قیقو آفرین قلیب شیکا رقیلی کا
- 3 بولار نیت شیکا قلیب تولا رایدی پادشاه بونیه بیکت لار
- 4 بو بیا بانوه قایدین کلب ربدون موندانغ خلق لار بویر لارده
- 5 بو کس ایدی بولار کم لارده و راتی نوردور بلب کلک لار و ب
- 6 ایچ ییاردی ایچی که ایدی بولار ده خشت نذین کلور سیریا و غنیر
- 7 نیک تی شنداده بد خشتن اتا سیریا سیریل کو کل لار
- 8 کایب بو هر فک کلب قانق نوردیدی پادشاه ایچ کلب
- 9 بو خبری ایچی پادشاه بو سوزی اشتیب بزرگامان ایکان
- 10 بولار کلب بو کچ بزرگامان بولسینلار و ب ایب کلدی
- 11 بولار پادشاه نیک چادر بویه کلب توشتنی کچ بزرگامان

قیزی

قیزی پادشاه غمناک توئی کچه بولمازدا امرای غمناک تویدی
 سربکار تورمای بغیه نی پادشاه نیک ایغیر یوقه قویدی کچه
 قیز اوزینه پادشاه غمناک توئی بولوب پادشاه برله اویون
 قوش پادشاه نیک مهرورینه باسیب الدی ایدرته برله قویدی
 خولکشیب یولوروان بولدی قیز اورداسیغی یانیش کلپ دا
 بولدی قیز حایمه وار بولوب براد غول توغدی بیه قولون لادی
 تانجان دنیا غمناک توئی سالیب یینه بیلدورمای مهرورنه چابلا
 قویدی اییدی اون تورتل تمام بولوب شهرکه کلدی
 کوردیکه براد غول بولا پادشاه نیک الدیغی حقیق چارماسونلار
ایتمه حقیق کوردشغی ایغیرنی بولور دی اورداسیغی کلپ
 غمناک کوردیکه اوزی ایتمه نیک غمناک نیک ایچی پیرالتون

- 1 مهوری بوزو کما بدور پادشاه بینه قنیز غنضب قلیقا کی راسه لاندی
- 2 قنیز ایدی تولا غنضب ک بوم سونلا رسین فشیما میرلا رومیب
- 3 ایدیک پادشاه بواجو اینی بربر سچو رادیک قنیز اوزین ششزده
- 4 بدخشان یاساب شکا رقیقا اینی بر قنیز سوغا بر سب
- 5 کچیک پادشاه برله اورو قوشق اینی مهورین اوزیکه کچیک
- 6 انانی بر بر بیای قیلک کما پادشاه بوسوزلاری اشتیب قنیز
- 7 نیکه عقل ایشیم اوزین قلیب پادشاه لیقانی وزیر غه
- 8 انهام قلیب اوزی خلوت که کدیب طاعت و عبادت که
- 9 مشغول بولدیلا و مراد مقصود یونیتلا بر اهری بر ایت حجتی
- 10 مراد مقصود یونیتکو رکای سن این تیارب العالمین مهر
- 11 راویان اقبان قلان آتا راندانغ روایت قیلوراکم

خواجه

49

1 خواجه جهانگیر دایب بر سر سوداگر بارایگان اینک مهر دایب
 2 برخاسته کاری بارایگان خواجه سپید دایب بر سر سوداگر
 3 بارایگان اینک وفا دایب بر او غلی بارایگان بویکی
 4 مکتب خدای و قوغالی بر دایب دور بولار او قوب یوروب بر بریکه
 5 عاشق بولوبد و بر بولار بر بر لارینه کور کس لار طاق یوق
 6 ایگان و فانیکن اداسی چچ که باراق بولوب و فانی
 7 برله الیب باراق بولوبد و وفا مهر نیک الدین ملک ای نازنی
 8 منی انا مر چچ که الیب باراق بولدی سیرن اوزونکنه مکار
 9 سیرن دیدی من اولکونچ سیرن با شوقه نه دیک سیرن دیدی
 10 مهر ایدی مکار چهره بر سیرن اوزون من سسکی ساقا
 11 دیدی وفا بلیدین خنجرین الیب بر دی موبنی ایکنه

- 1 بنهکین قلیب سا قداغیل چیمک بولم خدای تقای قاشتور
 - 2 نوروشومیز دیب و قداغیل قاسیمو کلیب برهونچ دنیا برت
 - 3 دعال رینج الیب ایدی ای آخونوم برهونچیه مهر نیک خبر نی
 - 4 مکتور سونلار دیب خولک شیب یونوروان بولدی
 - 5 برکون خواجه جهانگدر سوده اغه جقیب قراچقیب اوچر اب برهونچ
 - 6 لارینیه الودروب اتی او ییکه کلیب ایدی ای خاتون
 - 7 مهر نیک باشینیه تراغیل باغدا رغه الیب باریب سونور
 - 8 دیدی بای نیک خاتونی ایدی اوز فرزند نیکه سیرت رسون
 - 9 دیدی بای ایدی نچدرک فرزندیم بونغا ی مننیک زرخرید
 - 10 خد مکتوریم تروردیدی خاتونی اوز حرسینه اوز نیکه تیار
 - 11 باشینیه تراغدی خواجه جهانگدر مهر نه باغدا رغه الیب باری
- پادشاه

پاوش تیک وزیر و وزیر اقبال پادشاه تیک
 خاتونی منگوقووشه شوریه کوک بر خسته کشیدگی
 السیب ملک بر کلیل دیدی وزیر اقبال کشیدگی اختا
 رسیب بازار غنچه مهری کو رو یکدیگر نه بیغی کشیدگی
 در حال ملک بهایست به راوی بهایست نه و سب
 خواجه جهانگیر سو اندر ایدی منیک شکه دیدی وزیر
 اقبال ایدی منیک شکه که بودند انچه کشیدگی به دور
 دیدی خواجه ایدی خوشه کشیدگی منیک شکه که
 المنیک بوی کشیدگی زور لایحون دیدی وزیر اقبال
 کو رو یکدیگر خواجه سو و اندر کشیدگی منیک قد ری خواجه بنور

1 نیو را یگان چلی مینک تنگه ویدی وینا نینک مالی نینک
 2 بولسیه مینا سپیخه بروراید ویم ویب ورجال نینک
 3 تنگه برسیه تخمیز کنه ای او بیگه الیه بارسیه
 4 ساقلاوی پاوست نینک خا تو نیخه برماوی برتون
 5 وزیر اقبال مدهی الیه مکتور ووبه ای مدهی
 6 بخت کور ووب شو نیخه وینا غه الیه مینک برله
 7 عیش عشق قیل وینا ویدی شوک توری وزیر
 8 قول اوذای مدهی خیر برله بیلا کیکه برادر وی والی
 9 ویب وزیر قیلدی خدمت کارلار برادر مافین
 10 مدهی توتقای مدهی وزیر توتقای قوی دمی
 11 مدهی آزار برله مکار بر بونک مدهی اوتی ویب
 مدهی

1 مهر نه باغدارهای قوی دی بر بختند زانندین کین
 2 توتال دی بینه بر کون و زیر اقبال مهر نیکو
 3 ملک بیدیکه ای هسته شتوبه و نیاید بیدیکه ای
 4 سیم ملک تته اوروب زخم قندیکه قندیکه
 5 کارلار دین قوتقا زبیه الکاب م سینی
 6 توتال عذاب قیندو زبیه ای من سینه عذاب
 7 الیم ایید ای انداغ قیلای من برده عیش شتر
 8 قیلایل ویدی مهر شکر ■ توتال و زیر قول
 9 سیم نوب ایتری خیر بر یوت سیمه اوروی
 10 یوت سیمه سهل توتوب قالدی توتوب ایدری
 11 شته باروسین توتوب انچه اولتور بول

1 مینجی پدی دیدی خد مت کارا رله هر ما بدین
 2 یو کو رو شوب کلپ مرنه تو تو ب استی بند
 3 خانه نیک تا رو سیف استی یو نه موند استی
 4 قیو نه و خاچ دین کلپ مدی علم قیو
 5 کلپ سوری مری خیر لاری بار مودیب
 6 مدی علم ایدی وزیر اقبال نیک سمید ایدی
 7 و ما ایدی به نیک دین قیو بار مری ای نیک
 8 باریب مری به خیر مکتو کلپ دیدی نیک
 9 باریب کو رو یک مری وزیر اقبال نیک
 10 قیو کلپ ایجا تا رو سیف استی
 11 قیو به و کلپ هر که و خا خیر مری
 مرنه

1 مهر نه وزیر اقبال اسیر قیود و زویدی
 2 وفا ایچکای نیرنگی چونوبت بارب او کو
 3 ترنگه به خیر اسیر کلیم ویدی زیر کیلیک
 4 پادشاه نیک خاتونیت عرف قیدی وزیر قبال
 5 اوزلاریک به خدمت کار اسیر سیرلر کیمای
 6 اوزی خاتون قیدی بند بیدار قلد بیکگاه
 7 قلیب ایگان او بیکه آذرب قیود و زویدی
 8 ملیکه نه بیچ فرزند اوم توغای خایه بولدی ویدی
 9 پادشاه نیک خاتونی ورجال کیم بیور دی او کو
 10 سولس او کو کین ترنگه سولس ترنگین اسیر کلیم
 11 ونیب بیور دی به خدمت کارلار قلیب مهری

1 ایب باروی پا دشت نیک خاتونی کورویک
 2 تولا صاحب ایگن بی درین مونیگ عالی
 3 بولسه ایدی ایب انزیمه اینه شوی اینه
 4 تیرلادی عالی باویکانه یب انزیمه اتا لاقودی
 5 در حال شو شیفه کلدی پا دشت نیک خاتونی
 6 مهره نیک شیفه اساقلا دی ایجی
 7 مهره نیک شیفه اساقلا دی ایجی
 8 کورویک شیفه ایجی ایب بلبا غیقه قاروی
 9 سالیب ایب قالیب درین دیب مهر شوی
 10 درون شیفه من حوند اچایت یوروریندی
 11 اوزین ایب ایجی زیدرک در حال شیفه
 سید درو

37
 1 سبند و ریب او یک کرب فو ته بی کسبیت شکاری
 2 باقت و فاما اولی سکنه تی دور ز میرک و فانیگ
 3 اغزیو آینه توی آینه تری لای اغزیو آینه لای
 4 قوبه بی در حال کوزینا اجب سینه کله کاندی بی
 5 و فایده ای زیر کینه باریب مهر دین بر خیر الیب
 6 ملکیل ویدی زیری پاوت نیک اورد اسفیه کیری
 7 کور ویک پاوت و شکا رین کلب تشنه بو نوپ
 8 بار موسی بر سیه کیریل ویدی مهر تور و سایدی
 9 من شونداغ خدنت او چون س قلعان بو سیه
 10 بو منیک خدنتیم دور دین در حال قوفوب هر چند که
 11 سیر قیوب پاوت غه سپو ندی پاوت خدنت

1 قول اوزا تيب مهر که کوزی تو شوب بهوشی بوب
 2 یقینکه ی چنه فشیق خشت که تو شوب سندی
 3 جان کور دیکه مهر نه بادش کوروب بهوشیدین
 4 کتیب یانغایین کوروب بادش نیک خاتونی
 5 مونه بادش بهوشیوه ملکونه مونی یقور عاسام
 6 منیک باشمده چا دوزغانه اودش یید وروب
 7 در حال نیاجی لارنه جمیع قلیب بهندوق طیق رکیب
 8 مهر نه خنده و قویب لیب وریا غما شکار
 9 اتی بو خبر نه زیرک کلیب و فاعه ایدی ای ویا
 10 جهان دین خبر نیک بار مو مهر نه خاک همد و قوه
 11 ب لیب وریا غما شکار اتی دیدی ویا
 بهوشیوز

1 بوسه زنی اشتیاب همه دنیا لایقین تکرار سحاب
 2 بر موچه دنیا زید که بر لب ایلی کوهر الیب بار
 3 دریا غم کوهر تا شلاب ارما سیدین اوزین
 4 دریا غم تا شلاب دی بوغار تا اخی تو قیونک مهر
 5 روم و لایقینک شلاب شهر نیک الید اگه چه لار
 6 یکم سلیب تو زار ایدی ضدوق دریا دا
 7 اقیب او توپ بار دورکم چیلار ضدوق قینی
 8 تو توپ الی نیمه چه نیک یکی ضدوق نیند تو
 9 رویو قیوه ضدوق نیمه چیلار زمین سلیب
 10 الی نیمه چه نیک یکی ضدوق او بیکه الیب بار
 11 ضدوق آجت مهردیکه شلاب نیک قیونک

1 تو شستی در حال سب چنه یاز سب پده پیر لاریکه
 2 بجز در کاب سب چنه ننگ ارا سیدین کوزین
 3 چونک آجب قراب تو روی کیم می ننگ
 4 یکی ضد وقت آجب کور ویکه ضد وقت اچده
 5 بوند سب کوزین ارا سب قرا و تو را دور
 6 قور قوب ضد وقت نیک آغزین در حال کتیب
 7 قلغ نیک سب سب رنگی تغیر فیب قور قوب
 8 شقی بد بستره کلکان بهار یکین مونه سبوغه
 9 سب سب ایکن مونه بلمای سب نیب الیب
 10 دور مونه نیب مینه شدره مایب بار سب
 11 ضد وقت بر یو دیقه منیک تنکه سب سب
 کیم چی

1 کچه جي ننگ جي ڇٽ ڦٽو لاءِ دم ڏيڻ الھيب
 2 خوش وقت ٻوڏ ۾ اوڀر ۾ ڪڍي ڇڏيو ۽ ڏيڻ اوڀر ۾
 3 اھيب ٻار ۾ ھن وقت ۾ اھيب ڪو روڊ ۾ اھيب
 4 ٻار ۾ ڪو ڏيڻ ۾ اھيب ٿو ۽ ڏوڙ ڇڏو ۽ ڏيڻ ٿو
 5 ھن وقت ۾ اھيب ۽ ڏوڙ ۾ اھيب ٻار ۾ ڏيڻ
 6 اھيب ۽ ڏيڻ ۾ ڏيڻ ۾ ڏيڻ ۾ ڏيڻ ۾ ڏيڻ
 7 اھيب ٻار ۾ ڏيڻ ۾ ڏيڻ ۾ ڏيڻ ۾ ڏيڻ
 8 ٿو ۽ ڏيڻ ۾ ڏيڻ ۾ ڏيڻ ۾ ڏيڻ ۾ ڏيڻ
 9 ھن وقت ۾ ڏيڻ ۾ ڏيڻ ۾ ڏيڻ ۾ ڏيڻ
 10 اھيب ٻار ۾ ڏيڻ ۾ ڏيڻ ۾ ڏيڻ ۾ ڏيڻ
 11 اھيب ٻار ۾ ڏيڻ ۾ ڏيڻ ۾ ڏيڻ ۾ ڏيڻ

- 1 اغزیغه قویله کوزیخ آجب پو شیغه قلیب
 - 2 تریله ی بلیقی نیک بیچ او غول قیر باری
 - 3 یوق اید ی خوش وقت بویوب یای
 - 4 بلام سینه منگ خدای قای ورنیا وین باری
 - 5 منگ بلام بولار وین ویدی و قای اید ی جاسیم
 - 6 بوله بلام بولار وین بلیق جیغه بلام بولار
 - 7 بولار و قای بلیق دا واپس قاشیغه قلیب
 - 8 وید بیکه ای انا بولار ستر که کرب بر قاش
 - 9 قلیب کولکونه آجب چقاسم ویدی بلیق
 - 10 خرب بولار وین جواب بولار و قاشتر که
 - 11 کرب بولار وین کوزی و کانیغه کوزی تو شتی
- بر خدو قی

1 بر خیزد و قوت تو را دور کوب آدم را در صندوق نیک
 2 اهل فیضه بکلیب دور یکد یک ششوی صندوق
 3 انچه در مهر بار و فایا شب کلیب بلیقی اتا سیغه
 4 ایدی ای اتا بدایگان اتا نیک سینی قیل بول دور
 5 مگا تورن بر سوندا من هم دریا غه تور سالیب
 6 بلیق توتای دیدی اتا س خوش بولوب بلام
 7 منیک سیز عینه اورگانی دیب دور دیب توری
 8 و غا غه الیب حقیب بر دی و غا دریا غه تور سالیب
 9 بر یو غان بلیق تور غه حقیق و غا ایدی بو منیک پتلا اول
 10 قیلن صیدیم موئی خلق غه خام تلاش قلیب بر ایدیب
 11 بلیقن قارغی یاریب ایدی دریا غه تا شلاغان ایکی

1 کویر شبنم بلیق نیک قارنیدین حقیقت در حال کویری
 2 قولیفه الیب خدای تعالی محمد شایسته الیب بلیقن اناسین
 3 خام ندرش قلب برنیک منیک شدده بر مطلقووم
 4 بار قولوم ایشوقه بارمادی من باریب استونی الیب
 5 کیملا دی دیب وفا کویرنه الیب شددر فیکه قراب
 6 یوردی باریب کویر فروشن جهود نیک و کانیفه
 7 باریب جهود و قوه خریدار بولدی جهود و قوه نیک
 8 تنکه دیب بها قوییدی وفا منیک تنکه فدا بولسون
 9 الایدیب بر کویر جهود نیک الایدی قوییدی جهود
 10 کویرنه اوز منیک تنکه قلب منیک تنکه اوزی الیب
 11 قالیب توقوز منیک تنکه وفا غمیر و بولدی وفاییدی
 منکا

65

1 مگا چاخر منیک تنکه برکیل قالغانیوه اتا منع یبارور من
 2 شوتیک برکیل اتا منع برکیل دیب منیک تنکه نی قولیوه
 3 اسیب صدوق او تنیکه کلیب خلیب متی شت قلب
 4 تورخانلار غنی رقیل دی صدوق قنیه یو دوب شهز
 5 نیک تاشیوه خلیب بر سیهان جانیوه الیب کلیب
 6 صدوق نیک اغزینیه آجیب کوردیکه بر سیهان
 7 صدوق اچده جور قلیب یب متی دور و فاموخی
 8 کوردوب تورقوب صدوق اغزینیه برکتی مهر قراب
 9 وفا نیت نوب و فائیک تورق قنیه بلیب در حال
 10 صدوق اچده مهر اوزینیه بلده وردی وی وفا قورق
 11 من اوز و من سیکا شوندا یخ قلیب بر قلا دیم

- 1 ديب و قديم حقيقت پير دلا ري نيك پيو شيو
 - 2 ملكان ايتلا ري ايتب بخلا شيب كاي پيو شيو
 - 3 بولوب و كاي پيو شيو ملك احوال سوز شيب
 - 4 اندين ايكولان بليقي نيك او ييكه كلدي بليقي
 - 5 كورد ييكه او غل پيو شيو نيك قزنيه ارقا شيو
 - 6 ساليپ ملك بولوب بليقي مون كور و س
 - 7 قور قوب ادي ناري بلام قنيه ياد است
 - 8 نيك قزنيه حقيقت كلدي نيك شيب باشيو پير دلا
 - 9 كلتور ديتكيز موي بلام بوقيز ناري ريدن كلتور كلان
 - 10 بولوب نيك شيو راز اليب بار ديب قور يوزن مين
 - 11 عاجز فقر انيك ياد است بره شوي قيفو چليكم قو
- ديب

1 ویب بلیقی نیک در نکی تخیرت بته و فایده ای ای اتا
 2 سیزدهم قیل نیک نیک و ریاضه تو ششکایم نیک
 3 سبب مشول قیلایه و ویب اولدین آخر با
 4 شیدین اولگان سیرکنز شسته لارینه بر هر
 5 بیان قیلدی بلیقی بو سیر لاری اشتهب کوکلا
 6 توختایه و فایده ای شهر و ده کوچه و فروش
 7 جبه و اسکنز نیک تنگه بل بار تورت نیک
 8 تنگه الیب شجریورت نیک خلقینه آب
 9 آتش قلیب توی قلیک تورت نیک تنگه
 10 سینه اوز نیک الیب حقم نه دعا قلنگ
 11 میا سیز که فرزند بوبوب تو لا خدمت

1 قلب اید بکنو تو را یی بکنو نگا ایدی اجازه
 2 بر سید ندر او ز یور تو یغی ایشیب بار نیب یار
 3 برادریم برله یغیش تو ی قلب نکا چه برله
 4 الورغی شیب خولاشیب یولغی روان بولدی
 5 یغند کون یور ووب دریا غی ملکیت کیم که کیم دی
 6 باد غی لغی تور ووب کیم غرق بولوب یاره یاره
 7 بولوب کتغی دغا بر تخت یاره ده قالدی مهر بر
 8 تخت یاره ده قالدی بر بولار یکده قراست
 9 جان و بهی دین و داع الکشیب یغلا شیب
 10 سید و اقیب باء و دایردی کیم بولدی
 11 بر بولار دین جدا بولوب کتغی مهر بار شیب
 دریا

69

1 دریا نیک برکنار زه سپید چغت بیج طرفه بارون
 2 بلای توروب ایدای شول شهر نیک پادشاهی
 3 شکار چغت دریا سپیدین ملک را میردی برین
 4 دریا نیک بسید اولتوراد و در مهر پادشاهی
 5 ملکونچا چغت بیها ت قلیب او غول صور شیده
 6 بولوب توردی پادشاهی ملک مهرن توروب
 7 سوزدی شول بلا سوزدی یا بسید انمه تورار
 8 سوزدی دیدی مهر ایدی من بر سوزد اگر نیک
 9 بلا سوزدی ایدیم انا مهر سوزد او چون غفر
 10 چغتیب ایددوک کیمه برده دریا غفر سوزد ایددوک
 11 کیم غرق بولوب پیمه دریا و ایلان بولدی من

70

- 1 برتخته بازه و امو نه کلب حقیتم دیدی ای بی افغ
- 2 قیاشنیک سپه بیلاد و رغان گشته بار خود دیدی
- 3 مهرایدی ای بیچ نر هم بوق دیدی پاوت
- 4 بیل قیل هم متکا بیل بولور و سید دیدی مهرایدی
- 5 جانیم بیل بولور و سید دیدی پاوت نیک دنیا
- 6 کلکانه یین بری او غول قنری بولوب اییدی خوش
- 7 وقت بولوب آطف نهند وروب شهر که الیب
- 8 کلدی و خاتم برتخته بازه ده دریا نیک بر کناره
- 9 سیخه حقیقه تورت طرفه قراب اولتور وروب
- 10 ایددی بر بای مال داراوت ایتنا ریب مال باقچاق
- 11 او چون دریا تیلالاب کلیم وفانی کوروی ایدی

ای

71

1 ای او غلام بود یا لبید یا لغوزنه اشش قیلورسن
 2 دیدی و جانیدی من بر سر واکرنینک بلکه است ایندیغ
 3 اتام برله صغیر که برله حقیق کیم برله وویا غلام
 4 کیم فرق بولوب بویدر که کلب قالدیم دیدی بو
 5 بایانیک هم بلکه یوقا ایدی و جانم بله قلیب
 6 منکا بله بولور موسی ویه کا ویا ایدی جانیم بله
 7 بله بولور من دیدی بای اطوغه سده وروب
 8 او ییکه السیب باریب یخسته فرو ریشش قیلدی
 9 مهر نیک اتا بره پادشاه قضا قلیب کنتی
 10 وزیرلا مصطفی قلیب ایدیکه هر نه بولوب
 11 پادشاه بلام دیب پرو ریشش قلیب یخسته

1 کور را ایدری بنهریم پا دست نیک او رسیده او غلین
 2 پا دست قینا یمنه دیب مهر نه تا ج مرصع
 3 پا دست پانه لب سله رنجه و روب تخت حکومت
 4 لوستور غوزدی مهر بر اکنیز و واق قنید و روب
 5 اوستیکه حقیق شهر نیک نه و رواز ه لاریفه
 6 قمر اسب اوستور و را ایدری و فانیک قد می شمشیر
 7 کلایه البقه نور کا میون دیب درواز
 8 لا نغش قویدی مس فرل ریراقا یورمتدین
 9 کلایه نیک الد یونل سنیب مریب منکا نورس
 10 تنیب قویو یو برکای سینه ییب ایدری بهر کون
 11 وفادتا سپیدین رخضت تله جی ای انا من شوخ
 یل

۴۳

1 میل لار دین باری یوروب به شهنه کور باد ورم
 2 به کون به شهنه کور سبب چقنم دیدی اتا
 3 خوب بولایید سبب اسط انیکر لای به دی و خا آطفه
 4 سبب شهنه نیک در وازه سپیدین کور سبب
 5 بار ورا پردی در وازه دای خلق به رو فانی اطلین
 6 اوزین توست کاتی قوی و دست کوتا ریب
 7 السبب به که قوی و اور داطر فیکه قراب الیب
 8 به روی و فانی کور قور قوب کوز لاری الاریب
 9 تالای مین به خلق به کتا لیا آدمی که اوخت تیب
 10 توتی بولای بوم کاسه فنیگ به خلق پله نهمه کاریم
 11 بار به خلق نیک من پله نهمه کاری باری در یغ

- 1 اوزایا غم بیدار کلیب بر بدخه او چیرا دیم دسیب رو
 - 2 ایبردی انگار غم او رو غم بیتی مهر نظر اوله کورده
 - 3 وفا نی تا نو دنی اوزین پیکر دست لایق بیدار و
 - 4 خور دی در حال کشت بیور دی کوب قور قور غم
 - 5 اوزایا غم بیدار یور کور کوب الیب کور کور دی
 - 6 وفا غم او رو غم الیب کردی مهر دوزیر له
 - 7 امر قیلدی همه او ریدانی بکار غلب تا مشقاری
 - 8 حقیق کور تا من چیرا ما غم نیچر کشت منک
 - 9 الله یغیر کور و غم نیچر مهر بیدار وفا بر مهری خان
 - 10 کدیب بر بیداری بیدار کور و غم تا غم
 - 11 نیک شیب ایندین دوزیر لانی قحقریب اییدی
- ای وزیر

75

1 ای وزیر لار منینگ سینه لار که در خیم بار تیارید
 2 بولار نینگ کجیک لیک و قشیرین تا شول وقت
 3 غچه بوغانی غچه کز شته لارین وزیر لار غچه
 4 بولار بیلان قلیب اوزی نینگ قشیر لقیغی هم یلد و
 5 ایدیکه ای وزیر لاریم ایدی بولار بو قشیر غچه بارش
 6 سینه لار اوزاچکنیز لار دین بولار سینه لار غچه
 7 باویش قشیر سینه لار سینه لار غچه اوزی بولار دین
 8 قویا سینه لار دین ایدی وزیر لار بولار
 9 نینگ تارتقان رنج ایل لارین بولار نینگ بولار لیکه
 10 قشیر خلاص لارین شتیب بولار لار نینگ بولار خلاص
 11 نینگ بولوب وزیر لار ایدیکه بولار اوزا ورونلار اید

و خانه پادشاه قتل و ریزید بر کین بر او زلارینی
 بو شهر دین با بشقه بود تو یبار کا سیمیز تو ی
 بولس شوشه شهاده قید سونلار دین
 همه پادشاه لیقنه و قافه سیپا ریش قتلدی
 قرق کیم توندوز تو ی قلیب مهره و فایه کیم
 بکره جغت قتلدیلا رد ملاد مقصود و یغیتیلار
 الهی جمله است محمد خا و مقصود و یغیتیلار
 گای سون امین یار جت الهی امین

1

2

3

4

5

6

7

8